

**«КУРСТАН КЕЙІНГІ КЕЗЕҢДЕ
ОҚЫТУ ПРАКТИКАСЫНЫҢ
ӨЗГЕРУІ» НТехК КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ**

**ОҚЫТУШЫЛАРДЫ КУРСТАН КЕЙІНГІ
СҮЙЕМЕЛДЕУ ІС-ШАРАСЫ**

Астана қаласы колледждері оқытушыларының біліктілік арттыру курсынан кейінгі бастамалары мен пәнді оқыту әдістемесіндегі өзгерістер туралы тәжірибе алмасуы

23 қаңтар 2024 жыл

Редакция алқасы: Сейдахметова Б.Қ. - Астана қаласы әкімдігінің «Әдістемелік орталық» МКҚК ТжКББ бөлімінің әдіскері., Г.С.Чалгинбаева - Астана қаласы әкімдігінің ШЖҚ Жоғары көлік және коммуникация колледжі директорының оқу-әдістемелік жұмысы жөніндегі орынбасары, Ж.Т.Мылтықбаева - Астана қаласы әкімдігінің ШЖҚ Жоғары көлік және коммуникация колледжінің әдіскері, К.Хайвхан – Астана қаласы әкімдігінің ШЖҚ Жоғары көлік және коммуникация колледжінің арнайы пәндер оқытушысы.

«Курстан кейінгі кезеңде оқыту практикасының өзгеруі» НТехК конференциясының жинағы, Астана: Жоғары көлік және коммуникация колледжі, 2024. – 142 бет.

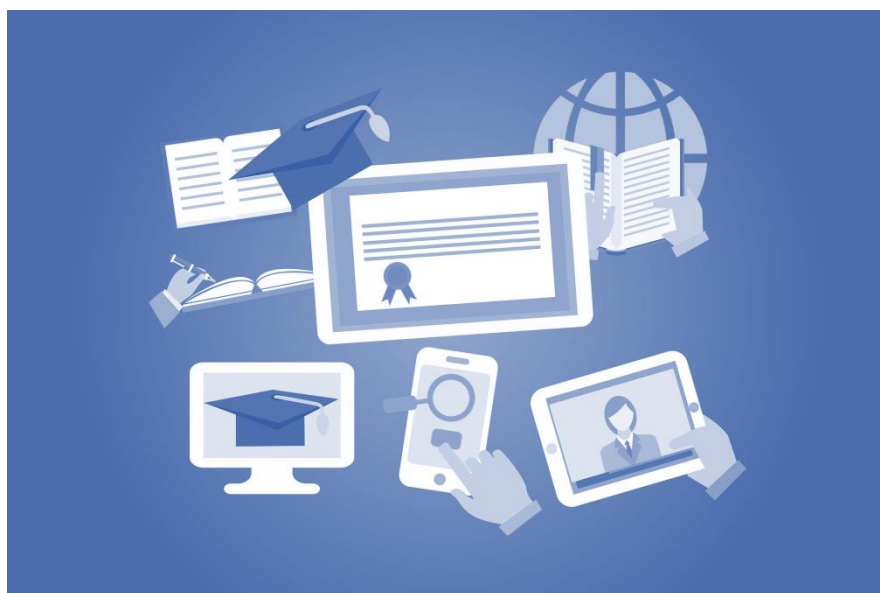
Жинақта НТехК конференцияның негізгі бағыттары бойынша педагогтардың теориялық аспектілері мен практикалық тәжірибесі ұсынылған:

- Білім беру үрдісіне инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу;
- Білім беруді дамытудағы әлеуметтік-психологиялық аспектілер;
- Білім берудегі цифрлық технологиялар: қолдану мәселелері мен перспективалары.

Жинақ материалдары Астана қаласының ТжКББ ұйымдары оқытушыларының өздері қатысқан біліктілік арттыру курстарынан кейінгі атқарылған тәжірибелік жұмыстардың жемісі болып табылады. Жинақта колледж педагогтерінің шығармашылық әлеуетінің ілгерілеуі, өз тәжірибесінде орын алған жаңалықтар, пәнді оқыту әдістемесінің дамуы, білім беруде цифрлық технологияларды қолдану жолдары, оқыту стилінің өзгеруі мен педагогикалық философиясы жайлы баяндалады.

Жинақ ТжКББ ұйымдарының өндірістік оқыту шеберлеріне, арнайы пәндер мен жалпы білім беретін пәндерінің оқытушыларына, колледжге жаңадан жұмысқа орналасқан кәсіпорын қызметкерлеріне, жас мамандарға, жалпы мұғалімдер қауымына және педагогика саласына қызығушылық танытып жүрген ғылыми қызметкерлерге арналады.

Білім үшін жүрейдік тыным таппай ...

**«КУРСТАН КЕЙІНГІ КЕЗЕНДЕ ОҚЫТУ ПРАКТИКАСЫНЫҢ ӨЗГЕРУІ»
ҚАЛАЛЫҚ NTech КОНФЕРЕНЦИЯСЫ**

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖА

*Абишканова Алтынай Маратовна, преподаватель специальных дисциплин
ГКП на ПХВ «Технологический колледж»*

В современном обществе, охваченном быстрым темпом технологического развития, образование играет ключевую роль в формировании квалифицированных специалистов. Специфика колледжей, ориентированных на практическую подготовку, требует особого внимания к использованию инноваций в преподавании специальных дисциплин.

В условиях быстро меняющегося общества использование инновационных технологий и методов обучения становится неотъемлемой частью повышения качества подготовки студентов колледжа. Этот процесс существенно влияет на их способности адаптироваться к современным вызовам и успешно интегрироваться в динамичное профессиональное окружение.

Первое преимущество инновационных технологий в образовании – это улучшение доступа к знаниям. Интерактивные онлайн-платформы, цифровые учебники и вебинары расширяют возможности студентов, предоставляя им гибкость в обучении и обеспечивая доступ к актуальной информации. Это способствует более глубокому пониманию предмета и развитию критического мышления.

Второй аспект заключается в интеграции виртуальных средств обучения, таких как виртуальная реальность (VR) и дополненная реальность (AR). Эти технологии позволяют создавать иммерсивные образовательные сценарии, где студенты могут погружаться в виртуальные среды, моделируя реальные ситуации и практически применяя полученные знания. Такой подход способствует лучшему усвоению материала и развитию навыков, необходимых для будущей карьеры.

Третий аспект – это персонализированное обучение. Использование алгоритмов и искусственного интеллекта позволяет адаптировать программы обучения к индивидуальным потребностям студентов. Это увеличивает эффективность обучения, так как каждый студент может работать в своем темпе, фокусируясь на тех аспектах материала, которые ему требуются больше всего.

Кроме того, внедрение современных технологий поддерживает развитие коммуникативных и коллективных навыков студентов. Совместные проекты через облачные платформы, виртуальные обсуждения и онлайн-коллаборация способствуют формированию навыков работы в команде и эффективному обмену знаниями.

Таким образом, использование инновационных технологий и методов обучения в колледже не только обогащает образовательный процесс, но и создает прочный фундамент для успешной карьеры студентов в быстро

меняющемся мире. Это вложение в будущее, где образование становится ключом к инновациям и устойчивому развитию общества.

Эффективным инструментом, способствующим повышению качества подготовки студентов в колледже, является метод проектной деятельности. Этот подход не только стимулирует активное участие студентов в учебном процессе, но и способствует развитию практических навыков, необходимых для успешной реализации проектов в реальной профессиональной сфере.

Проектная деятельность позволяет студентам применять теоретические знания на практике, работая над конкретными задачами и проектами. Это способствует более глубокому пониманию материала, поскольку студенты видят его практическое применение. Кроме того, такой метод обучения развивает навыки планирования, организации работы в команде, анализа и решения проблем.

Проектная деятельность может быть интегрирована с использованием современных технологий, таких как цифровые платформы для управления проектами, совместная работа в облачных сервисах и применение специализированных инструментов для создания прототипов или моделирования.

Такой подход также способствует развитию творческого мышления и исследовательских навыков у студентов, поскольку проекты часто требуют оригинальных решений и самостоятельного поиска информации. Это особенно важно в контексте быстрого развития технологий и постоянно меняющихся требований рынка труда.

В итоге, метод проектной деятельности, в сочетании с инновационными технологиями и методами обучения, создает образовательную среду, способствующую формированию комплексных профессиональных навыков и подготовке студентов к успешной карьере в современном обществе.

Использование инновационных технологий и современных методов обучения не только повышает качество образования, но и обеспечивает студентам ряд преимуществ. Среди них можно выделить увлекательность обучения, индивидуализацию процесса, повышение мотивации и развитие навыков, востребованных на рынке труда.

В заключение, хочу подчеркнуть, что использование инновационных технологий и современных методов обучения – это необходимость, адаптировать образовательные программы к требованиям современного мира. Колледжи, которые активно внедряют инновации, способствуют не только подготовке высококвалифицированных специалистов, но и становятся центрами развития образования в целом.

Использованная литература:

- 1.Шумакова Н.В. Использование инновационных технологий и методов обучения как условие повышения качества подготовки студентов колледжа // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2014. – № 9-1. – С. 188-192;
- 2.Кондратьев, С. С. Инновации в современном образовании / С. С. Кондратьев;

3. Бектурова З.К., Вагапова Н.Н. Внедрение инновационных технологий обучения в учебный процесс в Республике Казахстан. // Международный журнал экспериментального образования;
4. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании;
4. Г.К.Селевко «Современные образовательные технологии».

САНДЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ МҮМКІНДІКТЕРІ – ЗАМАНАУИ САБАҚ КЕШЛІ

Адырбекова Умитгуль Жүзипназаровна, қазақ тілі мен әдебиеті пәндерінің оқытушысы

«Астана қ. Қазтұтынуодағының жоғары колледжі» ББМ

Осыдан біршама жылдар бұрын шетелдік кинолардан көрген сандық технологияның нәтижесін, аз уақыттың ішінде өз өмірімізге етене араласып, тіпті, оның басым бір бөлігіне айналады дегенге барша жұрт секілді, мен де сене қоймап едім!.. Қазір қарасам, еліміздің әрбір саласында, өзіміздің күнделікті өмірімізде, смартфондар, компьютер, әлеуметтік желілер, мобильді қосымшаларды арқылы қолдану, меңгеру арқылы цифрлық сауаттылығымыз да артып келеді.

Бұл мақалада мен қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің педагогі ретінде сол цифрлық технологиялардың пәнді жетік меңгертуге қосатын үлесі, мықты және әлсіз тұстарын, мүмкіндіктері мен қатерлерін, студенттердің меңгеретін оқылым, жазылым, айтылым, тыңдалым дағдыларына әсерін, жалпы алғанда қазақ тілі мен әдебиеті сабағында цифрлық технологияларды қолдану мәселелері мен перспективаларын SWOT-талдау арқылы ұсынып, қарастырып көрмекшімін.

13 жылдық педагогикалық тәжірибемді зерделесем, соңғы жылдары қолданып жүрген цифрлық технологиялардың студенттерге қазақ тілі мен әдебиетін оқыту барысында мынадай ойға келдім:

цифрлық технологияларды қолданудың мықты тұстары: уақыт үнемділігі, сабаққа деген қызығушылықтың артуы, өзгеше формат, тез, әрі жылдам, оқылым, тыңдалым дағдыларын дамытуға болады;

әлсіз тұстары: студенттердің жазылым, айтылым дағдылары шет қалып жатыр, АКТ интерфейстердің басым көпшілігі орыс тілінде, жасанды интеллект (ЖИ) бойынша қазақша контенттің кеш шығуы, әрі қазақ тіліндегі ақпараттың басқа тілдермен салыстырғанда аздығы, автоматты аудару платформаларының қатемен аударуы;

мүмкіндіктері: қазақша контент негізіне құрастырылған мобильді қосымшалар, Алиса құрылғысының қазақша сөйлеу бастауы, онлайн, аудио кітаптар және геймификация технологиясы арқылы оқуға құштар ұрпақты тәрбиелеу, ЖИ мүмкіндіктерінің жетілуі, қазақша сөйлеуі, әрі бұрын ютубтан қазақ тілінде таба алмаған шетелдік бейне роликтерді ЖИ көмегімен аудару мүмкіндігі;

қауіп-қатерлер: қазақ тілі мен әдебиеті сабағы студенттердің тек оқу, жазу ғана емес, сонымен қатар кеңінен ойлау, түсіну, ойды таза, сауатты жеткізе алу, талдау, түйіндеу, зерделеу сияқты дағдыларын да қамтитын пән болғандықтан, тек цифрлық технологияларды ғана қолданып, жұмыс жасайтын ұрпақта, аталған дағдылар қалыс қалады, өздігінен ойланып, шешім шығаруға қауқарсыз болуы мүмкін;

Десе де, цифрлық білім беру технологияларын қолдану студенттердің ой-өрісін кеңейтіп, білімді неғұрлым құрылымды және түсінікті түрде алудың жаңа мүмкіндіктерін ашатынын моуындауымыз керек. Артықшылықтары, сонымен қатар, қағазбастылықты азайтуды, оқытуды жеңілдетуді және студенттердің оқуын қамтиды. Бастысы, педагогтің сабақты дұрыс ұйымдастырып, сандық технологияларды орынды қолданып, студенттерге дұрыс бағыт беріп, жөндеу, түзету жұмыстарына аса мән беруінде деп ойлаймын.

АРНАЙЫ ПӘНДЕР ЖӘНЕ ӨНДІРІСТІК ОҚЫТУ САБАҒЫНДА ЦИФРЛЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ

Алтынбек Нұрдаулет Ержанұлы, арнайы пәндер оқытушысы
«Астана Профи» қалалық шаруашылық колледжі

Аннотация:

Білім берудің ақпараттық технологияларының пайда болуымен арнайы пән мұғалімдерінің алдында тұрған мақсат-міндеттерді жүзеге асыру мүмкін болды. Бүгінгі таңда мұғалімнің оқыту мен тәрбиелеу процесін сапалы түрде өзгертуге мүмкіндігі бар, ақпараттық технологиялар мұғалімнің шығармашылық жұмысын жеңілдетеді, олардың педагогикалық тұжырымдарын жетілдіруге, жинақтауға және дамытуға көмектеседі, сонымен қатар оқушылардың танымдық белсенділігін белсендіреді.

Түйін сөздер: Ақпараттық технологилар, дәстүрлі, оқу формалары, маман, бәсеке.

Қазіргі заманда бәсекеге қабілетті маман болу үшін техниканың қалай жұмыс істейтінін білу жеткіліксіз. Ақаулардың түрлерін, сондай-ақ оларды жою жолдарын анықтай білу, заманауи диагностикалық құрал-жабдықтарды пайдалана білу, көлік бөлшектері мен тораптарын дұрыс бөлшектеу және құрастыру ретін білу қажет.

Білім берудің ақпараттық технологияларының пайда болуымен арнайы пән мұғалімдерінің алдында тұрған мақсат-міндеттерді жүзеге асыру мүмкін болды. Бүгінгі таңда мұғалімнің оқыту мен тәрбиелеу процесі: ақпараттық технологиялар мұғалімнің шығармашылық жұмысын жеңілдетеді, олардың педагогикалық тұжырымдарын жетілдіруге, жинақтауға және дамытуға көмектеседі, сонымен қатар оқушылардың танымдық белсенділігін белсендіреді.

Классикалық педагогикалық оқыту жүйесі оқытудың дәстүрлі формаларына бағытталған. Сонымен қатар, қазіргі кәсіптік оқыту жүйесінің айрықша белгісі – жүйеде басым элемент – ақпараттық ортаның болуы, оқу процесінде ақпараттық технологияларды белсенді пайдалануды қамтамасыз етеді.

Қазіргі таңда ақпараттық технологияларды қолдану оқытудың мазмұнына, формалары мен әдістеріне әсер етеді. Ақпараттық технологиялар әрқашан педагогикалық процестің құрамдас бөлігі болып табылады. Мұғалім мен студенттердің арасындағы қарым-қатынас оқу ақпаратын тасымалдаушы болып табылады, оқу құралдарының көмегімен жүзеге асады, оларда негізінен сөз, слайд, тақтаға жазу, бейне және фильм, оқулық, компьютер және басқа да құралдар бар.

Компьютерлік технологияларды қолдануға бағытталған білім берудің ақпараттық технологияларының пайда болуы оқу процесін басқару қабілетін арттырып, бейімді оқытудың алғы шарттары жасалды. Педагогикалық қызметте ақпараттық технологиялардың ішінде мультимедиялық технологиялар деп аталатындар ерекше орын алады.

Техникалық негізі компьютер, ал әдістемелік негізі ақпаратты цифрлық бейнелеу болып табылатын жаһандық ақпараттық технологияның қазіргі заманында бұл мәселелер жойылды, соның нәтижесінде:

- ақпарат біртекті: мәтін, дыбыс, бейне біртұтас түрде, цифрлық түрде беріледі;

- ақпаратты сақтау оңай:

- біріншіден, көшіргенде цифрлық түрде бұрмаланбайды;

- екіншіден, оптикалық сақтау құралдарының тек ондаған жылдарға кепілдік берілген жарамдылық мерзімі бар;

- ақпаратты өңдеу оңай: компьютерде әдеттегіден (мысалы, іздеуден) шығармашылыққа (мысалы, түрлендіруге) дейінгі барлық операциялар автоматты түрде немесе автоматтандырылған (адамның қатысуымен) жүзеге асырылады.

Бүгінгі таңда кез келген компьютер оқытушылар мен студенттерді жалпы мақсаттағы қолданбалы бағдарламалық етумен қамтамасыз етеді, бұл оларға:

- мәтінмен жұмыс;

- мультимедиялық өнімдерді дайындау,

- осы өнімдерді үлкен экранда бүкіл сыныптың алдында өзіңіздің сүйемелдеуіңізбен көрсету,

- шығармаларыңызды тек жергілікті желіде (сыныпта) ғана емес, сонымен қатар ғаламдық интернетте де жіберу.

Заманауи мультимедиялық бағдарламалық құралдар ақпаратты көрсетуде үлкен мүмкіндіктерге ие, олар ерекшеленеді және студенттердің ынтасына, материалды қабылдау жылдамдығына, шаршауға және осылайша оқу процесінің тиімділігіне тікелей әсер етеді.

Технологияның сөзсіз артықшылығы мен ерекшелігі ақпаратты ұсынуға белсенді қолданылатын келесі мультимедиялық мүмкіндіктер болып табылады:

1. ақпарат арқылы «еркін» шарлау мүмкіндігі;
2. мәтінде немесе суретке ілеспе басқа көрнекі материалда «ыстық сөздерді (аймақтарды)» бөлектеу мүмкіндігі, ол үшін дереу анықтама немесе кез келген басқа түсіндірме (оның ішінде көрнекі) ақпарат алынады;
3. әр түрлі қолданбалы бағдарламалармен жұмыс істей білу (мәтіндік, графикалық және дыбыстық редакторлар);
4. бір тасымалдағышта әртүрлі ақпараттың үлкен көлемін сақтау мүмкіндігі;
5. бейнені немесе оның ең қызықты фрагменттерін экранда үлкейту (бөлшектеу) мүмкіндігі;
6. үздіксіз музыканы немесе кез келген басқа аудио сүйемелдеуді қамтамасыз ету мүмкіндігі;
7. өнімнің толық мазмұнын («слайд-шоу») автоматты түрде көру немесе өнімге анимациялық және дауысты «нұсқаулық» жасау мүмкіндігі.

Оқыту әдістері оқушы үшін де, мұғалім үшін де ақпаратты беру және қабылдау сипатымен тығыз байланысты. Және осы фактіге байланысты мультимедиялық технологияларды қолдану ақпаратты көрсету сипатына, демек, оқыту әдістеріне айтарлықтай әсер ететінін атап өткен жөн.

Арнайы технологиялар мен өндірістік оқыту сабақтарында компьютер әртүрлі функцияларды орындайды: оқу ақпаратының көзі; мультимедиялық және телекоммуникациялық мүмкіндіктері бар сапалы жаңа деңгейдегі көрнекі құрал; симулятор; диагностикалық және бақылау құралдары; мәтіндік және графикалық редактор.

Теориялық материалды қарау студентке мәтіндік және графикалық экрандар, анимациялық кірістірулер, бейнеклиптер және демонстрациялық және иллюстрациялық бағдарламалар (презентациялар) түріндегі ақпарат беттерін ұсынудан тұрады.

Теориялық оқыту режимі студентке жаттығуларды (таңдамалы жауаптары бар сұрақтар мен есептер, сандық жауаптары бар есептер, сұрақтар және құрастырылған жауаптары бар есептер) ұсынуды қамтиды. Әрбір жаттығуды орындағаннан кейін оның орындалу дұрыстығы туралы хабарлама пайда болады және студентке осы жаттығуға сәйкес түсініктемелерді қарауға мүмкіндік беріледі (типтік қателерді түсіндіру және т.б.).

Мен оқу-әдістемелік материал ретінде электрондық және ақпараттық ресурстарды пайдаланамын, сонымен қатар теориялық оқу сабақтарына дайындалу барысында әртүрлі білім беру цифрлы технологи ресурстарын белсенді пайдаланамын. Сонымен, мен арнайы технологиялар мен өндірістік оқыту сабақтарында оқу процесін ұйымдастыруда мультимедия пайдаланатын АКТ келесі блоктарды қамтиды:

- білімді меңгеруге арналған ақпараттық блоктар;
- дағдыларды дамыту блоктары;

- практикалық тапсырмаларды орындау алгоритмдерін оқу блоктары;
- виртуалды объектіде практикалық тапсырмаларды орындауға арналған интерактивті блоктар.

АКТ-ны сабақта қолдану оқушылардың жұмысы мен іс-әрекетінің түрлерін түрлендіруге, зейінін күшейтуге, жеке тұлғаның шығармашылық әлеуетін арттыруға мүмкіндік береді. Презентацияда диаграммалар мен кестелерді құру уақытты үнемдеуге және материалды эстетикалық жобалауға мүмкіндік береді. Тестілеуден кейінгі тапсырмалар оқушылардың зейінін белсендіріп, орфографиялық қырағылықты қалыптастырады. Иллюстрацияларды, сызбаларды, түрлі қызықты тапсырмаларды, тесттерді пайдалану сабаққа деген қызығушылықты арттырып, оны қызықты етеді.лық технологияларды (ақпаратты жылдам пайдалану, аудио және көрнекі материалды біріктіру және т.б.) қолданудың айқын артықшылықтары күмән тудырмайды. Мұндай технологияларды пайдалану білім беру ақпаратын айтарлықтай белсендіреді, оны қабылдау үшін көрнекі етеді және ассимиляцияны жеңілдетеді.

Мультимедиялық технологиялар оқу ақпаратын қабылдау процесіне оқушының сенсорлық компоненттерінің көпшілігін қатыстыру арқылы оқу процесін байытады және оқуды тиімді етеді. Мультимедиялық технологиялар ауызша визуализацияны статикалықтан динамикалыққа ауыстырды, яғни уақыт өте келе зерттелетін процестерді қадағалау мүмкін болды. Бинарлы сабақтарды өткізу кезінде мультимедиялық технологияларды қолдану өте орынды. Мультимедиялық өнімді оқытуда бірден пайдалануға болады. Мұндай өнімді, мысалы, тарихта, өндірістік оқыту сабағында, тарих пәнінің мұғалімі бар оқуда оқуға болады. Сонымен бірге тарих пәнінің мұғалімі оны қалай пайдалану керектігін үйренеді және компьютерді қолдануды көздейтін оқушыларға ең қолайлы түрде тапсырмаларды құрастырады.

Қорытындылай келе, ақпараттандыру үдерісі, оған деген көзқарасымызға қарамастан, барған сайын берік орнығып, оқытуда жетекші орын алатынын атап өткен жөн. Біз, ұстаздар, оны басқаруды үйреніп, бұл үдерісті оқушының зиянына емес, оның пайдасына айналдыруымыз керек. Ал ол үшін біз өзіміздің кәсіпқойлығымызды арттыруға, өзін-өзі тәрбиелеуге, өзін-өзі жетілдіруге ұмтылуымыз керек. «Қазіргі балаларға заманауи білімді ұстаздар керек» деген белгілі сөз бар және ол бүгінде бұрынғыдан да өзекті.

ПРИМЕНЕНИЕ ИГРОВЫХ МЕТОДОВ НА ЗАНЯТИЯХ ЭКОНОМИКИ

Амангельдинова Ж.А. преподаватель экономических дисциплин

ГКП на ПХВ «Высший колледж транспорта и коммуникации»

акимата города Астаны

Аннотация:

Қазіргі заманғы белсенді оқыту әдістері болашақ мамандардың кәсіби дайындығын дамытудың табысты жолдарының бірі болып табылады.. Экономикалық пәндерді оқытуда оқытудың белсенді әдістерін қолдану студенттердің танымдық белсенділігін ынталандырады және мәселелерді

шешуде маңызды практикалық дағдыларды дамытады, студенттердің ойын нақты жеткізу қабілетін арттырады.

Кілт сөздері: белсенді әдістер, ойын технологиялары, іскерлік ойындар, рөлдік ойындар.

Ни для кого не секрет, что экономическое образование – одно из важнейших условий успеха в современной жизни. Однако для того, чтобы обучающиеся освоили достаточно сложный экономический материал, необходимо сформировать у них интерес к изучаемой дисциплине, т. е., принимая во внимание цели обучения, преподаватель с особой ответственностью должен подходить к методике преподавания экономических дисциплин – совокупности методов и приемов практической деятельности, приводящей к заранее планируемому результату.

Важную роль в методике преподавания экономических дисциплин отводится дидактическим играм (деловые и ролевые игры, блиц-игры и т. д.), поскольку в процессе их применения реализуются многие функции, влияющие на формирование экономической компетентности будущих специалистов.

Построенная на условностях, игра вместе с тем достаточно точно и продуктивно отражает структуру реальной деятельности, а это значит, что приобретенные в игре знания, приемы и навыки будут применяться игроками в реальной повседневной жизни. [2]

Наиболее популярной дидактической игрой при работе со студентами учебных заведений является такой ее вид, как ролевая игра, которая направлена на формирование целеустремленности, ответственности, самостоятельности, коммуникабельности и других личностных качеств.

Деловые игры, в свою очередь, направлены преимущественно на формирование профессиональных качеств – мотивации и интереса к выбранной профессии, актуализируют творческий потенциал личности, обеспечивают самоорганизацию деятельности.

Деловые/ролевые игры – имитационное моделирование профессиональной деятельности и ролевое взаимодействие по игровым правилам участвующих в ней специалистов, в определенном условном времени, в атмосфере неопределенности, при столкновении позиций, с разыгрыванием ролей и оцениванием. [3]

Этапы разработки сценария игры:

- 1) введение в игру;
- 2) определение количества игровых групп;
- 3) игровой этап;
- 4) подведение итогов игры.

В своей практике я активно использую игровые технологии обучения и хочу показать их применение на занятиях.

Так, изучая тему «Трудовые ресурсы и оплата труда» можно провести игру «Трудовые ресурсы государства». Из представленного перечня потенциальных трудовых ресурсов студентам нужно выбрать те, которые

составляют трудовые ресурсы государства, и те, которые не могут входить в данный список.

Далее приведен примерный список потенциальных трудовых ресурсов: кондитер; водитель; пенсионер, подрабатывающий вахтером; артист; неработающий школьник; неработающая пенсионерка; работающий школьник; учитель; инвалид III группы, подрабатывающий кондуктором; мальчик 14 лет; мужчина 59 лет; профессор 80 лет; женщина 55 лет; новорожденный ребенок; мужчина 18 лет; студент, подрабатывающий в магазине; ученый в исследовательском институте; пенсионер 60 лет; мужчина 60 лет; инвалид I группы; девочка 14 лет и т. д.

После проведения игры делаются выводы по заданию: трудовые ресурсы характеризуются численностью трудоспособного населения. К трудовым ресурсам в РК принято относить мужчин от 16 до 63 лет и женщин от 16 до 63 лет. Также в трудовые ресурсы страны могут включаться лица моложе или старше указанного возраста в том случае, если они заняты в народном хозяйстве (работающие пенсионеры, школьники и т. д.). Неработающие школьники, неработающие пенсионеры и неспособные заниматься трудовой деятельностью инвалиды не входят в состав трудовых ресурсов. [1]

В рамках этой же темы, изучая такие понятия, как «реальная» и «номинальная заработная плата», можно провести игру «Перечень возможных покупок». Студентам объясняется, что реальная заработная плата показывает, какое количество предметов потребления и услуг работник может купить на свою заработную плату; номинальная заработная плата, в свою очередь, показывает сумму денежных средств, которую получает работник за свой труд в соответствии с его количеством и качеством. Далее студентам предлагается рассчитать реальную заработную плату, к примеру, предпринимателя, зарабатывающего 400000 тенге в месяц, экономиста, зарабатывающего 150000 тенге, врача, зарабатывающего 300000 тенге и т. д. Для выполнения задания студентам выдаются специально разработанные таблицы, в которых приводится перечень возможных покупок, например: хлеб, молоко, мясо, конфеты, зимняя обувь, одежда для дома, кино, театр, продукты бытовой химии, сотовый телефон, золотые украшения и многое другое. Напротив каждого наименования студент указывает количество возможных покупок.

Для закрепления материала можно провести следующую игру, необходимо объединить общим термином перечисляемые преподавателем слова.

- 1) малое – среднее – крупное (размер предприятия);
- 2) сдельная – повременная (заработная плата);
- 3) высшего звена – среднего звена – низового звена (руководитель);
- 4) бонусная – льготная – товарообменная – сезонная (скидка);
- 5) основные – оборотные (средства);
- 6) публичное – не публичное (предприятие);
- 7) полное – на вере (товарищество);

- 8) коммерческое – некоммерческое (предприятие);
- 9) с ограниченной ответственностью – с дополнительной ответственностью (общество);
- 10) государственная – договорная – закупочная – оптовая – регулируемая – розничная – свободная – фиксированная (цена);
- 11) внешний – внутренний – государственный (долг).[2]

Активация познавательной деятельности студентов может быть реализована на разных этапах урока, на уроках разных типов и на любом предметном материале с помощью определенных методов. Наибольшей популярностью среди обучающихся в ходе изучения экономических дисциплин используются игровые методы, которые способствуют активизации и интенсификации учебного процесса. Рассматривая концепцию игры как методы обучения, можно сделать следующие выводы:

- 1) игра - эффективное средство обучения когнитивным интересам и активизации деятельности студентов;
- 2) игра, правильно организованная с учетом специфики материала, тренирует память, помогает обучающимся развивать речевые навыки;
- 3) игра стимулирует умственную деятельность студентов, развивает внимание и когнитивный интерес к предмету;
- 4) игра - один из способов преодоления пассивности студентов; 5) в команде каждый студент несет ответственность за всю команду, все заинтересованы в лучшем результате своей команды, все стремятся решить задачу как можно быстрее и успешнее.

Таким образом, конкуренция помогает повысить производительность всех студентов . Место и роль игровых методов в учебном процессе, сочетание элементов игры и ученья во многом зависят от понимания преподавателем функций и классификации педагогических игр. [4]

Библиографический список:

1. Барташникова И.А. Учись играя / И.А. Барташникова, А.А. Барташников. — Харьков, 2017. – 45 с.
2. Бесова М.А. Познавательные игры от А до Я / М.А. Бесова. – Ярославль: Академия развития, 2014. – 272 с
3. Гарифуллина А.А. Эвристические методы в экономике [/ А.А. Гарифуллина // Актуальные вопросы экономических наук: материалы III междунар. науч. конф. – Уфа: Лето, 2014. – С. 98 – 100.
4. Евплова Е.В. Блиц-игры, или Как сделать учебный процесс интересным] / Е.В. Евплова // Начальная школа плюс До и После. – 2011. – № 11. – С. 84–87.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДИКИ ВОРППС В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ ОБУЧЕНИИ

*Аубакирова Роза Мухамедсадыковна, преподаватель специальных дисциплин
Колледж городского хозяйства «Астана Профи»*

Актуальность темы: Современная система образования требует формирования у студентов технического профессионального образования таких общих компетенций, как: принимать решения в стандартных и нестандартных ситуациях и нести за них ответственность; осуществлять поиск и использование информации, необходимой для эффективного выполнения профессиональных задач, профессионального и личностного развития; использовать информационно-коммуникационные технологии в профессиональной деятельности; работать в коллективе и команде, эффективно общаться с коллегами, руководством; ориентироваться в условиях частой смены технологий в профессиональной деятельности.

Вследствие чего, современные условия в преподавании учебных дисциплин и профессиональных модулей требуют кардинальных реформ в стратегии и тактике обучения. Успешность достижения цели зависит не только от содержательного компонента обучения, но и от того, с помощью каких форм, методов и приёмов обучение реализуется. Теоретический анализ передового педагогического опыта свидетельствует о том, что наиболее конструктивным решением данной проблемы является создание таких психолого-педагогических условий в обучении, в которых обучающийся может занять активную личностную позицию, в наиболее полной мере выразить себя как субъект учебной деятельности, своё индивидуальное «Я». Именно таким условием является активное обучение.

Активные методы обучения — это методы, которые побуждают обучающихся к активной мыслительной и практической деятельности в процессе овладения учебным материалом. Активное обучение предполагает использование такой системы методов, которая направлена главным образом не на изложение преподавателем готовых знаний, их запоминание и воспроизведение, а на самостоятельное овладение учащимися знаниями и умениями в процессе активной мыслительной и практической деятельности. Таким образом, одним из методов обучения является - Модель ВОРППС

Модель ВОРППС – это способ организации плана урока для обеспечения того, чтобы урок интересовал обучающихся, был релевантным, основываясь на предыдущем обучении и способствовал передаче знаний.

ВОРППС - это инструмент, помогающий учителям и инструкторам организовывать свои учебные занятия и семинары. Он служит для того, чтобы подчеркнуть основные элементы обучения, такие как, icebreaker или наведение мостов (В – bridging-in) а также другие методы привлечения

внимания обучающихся. Чтобы подготовиться к обучению, большинство преподавателей разрабатывают планы уроков, которые обычно содержат три компонента: введение в тему, предоставление контента или основная часть лекции и заключительные замечания. Самая важная часть организации урока – это объяснить почему данная тема важна и как вы планируете обучение этой теме.

ВОРППС:

- придает большое значение интересам обучающихся раскрывая им цель урока,
- оценивает уровень понимания темы обучающимися,
- привлекает студентов к активному обучению,
- определяет, была ли достигнута цель,
- обобщая основные моменты, закрепляет урок.

ВОРППС - модель планирования урока по шести этапам:

Bridge-in - Наведение мостов (Н)

Objective - Задача и результат (З)

Pre-assessment - Предварительная оценка (П)

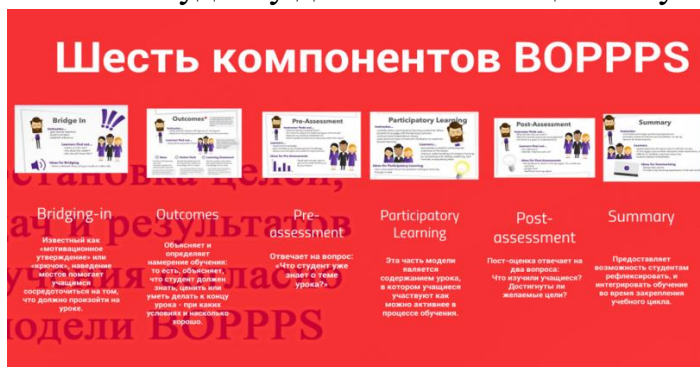
Participatory Learning - Активное обучение (А)

Post-assessment - Итоговая оценка (И)

Summary - Подведение итогов/заключение (П)

Scaffolding - процесс обучения призванный обеспечить более глубокий уровень понимания.

Scaffolding является поддержкой, оказываемой студенту во время учебного процесса, которая подбирается с учетом индивидуальных потребностей студента с целью помочь студенту достичь его/ее цели обучения.

Формы и методы проведения учебных занятий

План урока по модели borrrps «Монтаж трехфазного асинхронного электродвигателя»

ПЛАН УРОКА ПО МОДЕЛИ BORRRPS "МОНТАЖ ТРЕХФАЗНОГО АСИНХРОННОГО ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛЯ"		
Этап урока Bridge in (Наведение мостов)	Содержание этапа Подготовиться с обучающимися. Настроить их на тему урока за счет демонстрации видеоматериала по новой теме. (Важно! Видеоролик должен быть в диапазоне от 5-12 минут так как в этот промежуток времени у обучающихся будет максимальное восприятие видеоматериала)	Мин 5-7
Outcomes (Ожидаемые результаты)	Цель: изучить схему реверсивного монтажа асинхронного двигателя (Накло) Цели должны быть поставлены по технологии SMART Задания: - изучить основные части асинхронного двигателя - объяснить явление электромеханической индукции - описать как происходит реверс асинхронного двигателя Ожидаемые результаты: - собрать схему реверсивного пускателя	1-2
Pre-Assessment (Презаргументная оценка)	Используя маркеры и большие постерные бумаги, студенты угадывают стену граффити той информацией, которой владеют о новой теме.	5
Reciprocity Learning (Активное обучение)	Группа делится на две команды. Раздаются две схемы монтажа асинхронного двигателя. Подгруппы изучают эти две схемы называют тип монтажа приведенный на схеме а также называют элементы необходимые для такого типа монтажа электродвигателя. Метод Джигсо.	10
Post-Assessment (Конечное оценивание)	Из каждой группы выбирается по двум обучающимся. Воспринимаются ролевая игра монтажники. Один из обучающихся электромонтер то есть его главная задача провести монтаж, второй обучающийся мастер, его задача объяснить остальным чем же занимается электромонтер на данном этапе электромонтажа.	15
Summary (подведение итогов)	По завершении монтажа проводится игра полиглот На конечном этапе урока обучающиеся дополнят новыми словами стену граффити. Таким образом на стене граффити будет виден прогресс по окончании урока.	5-8

Список использованной литературы:

- 1.Семушина Л.Г., Ярошенко Н.Г. Содержание и технологии обучения в средних специальных учебных заведениях: учеб. пособие для преп. учреждений сред. проф. образования. — М.: Мастерство, 2001. – 272 с.
- 2.Яковлева В.И., Методические рекомендации по составлению таблицы диагностического минимума как элемента мониторинга уровня сформированности общих компетенций обучающихся. – ГАПОУ СО «Каменск-Уральский радиотехнический техникум», 2015. – 5 с.
- 3.Активное обучение в высшей школе: контекстный подход [Текст] А.А.Вербицкий - М.: "Высшая школа", 1991. - 207 с.
- 4.Активные методы обучения: рекомендации по разработке и применению [Текст] / Под ред.: М.М. Новик, Е.В. Зарукина, Н.А.Логинова - СПб.: СПбГИЭУ, 2010. – 59 с.

ПОВЫШЕНИЕ КВАЛИФИКАЦИИ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА

*Ахметова Динара Сериковна, педагог-психолог
Сервис және туризм колледжі*

В современном образовательном процессе актуальность этой темы трудно переоценить, учитывая постоянные изменения в образовательных стандартах и требованиях к преподавателям.

I. Роль творческого потенциала в образовании:

Творческий потенциал преподавателя играет важную роль в образовательном процессе, внося значительный вклад в формирование учебной среды, стимулируя интерес и развивая критическое мышление у студентов. Вот

несколько аспектов, подчеркивающих значимость творческого подхода в образовании:

Стимулирование интереса и мотивации:

-Творческий подход к обучению способствует созданию увлекательной и динамичной учебной среды.

-Свежие и нестандартные методы преподавания привлекают внимание студентов, активизируют их интерес к предмету.

Развитие критического мышления:

-Творческий преподаватель способствует формированию у студентов критического и аналитического мышления.

-Предоставление задач и проектов, требующих творческого решения, развивает способность к самостоятельному анализу и поиску решений.

Адаптация к современным вызовам:

-Современный мир быстро меняется, и творческий преподаватель способен эффективно адаптироваться к новым тенденциям в образовании и обществе.

-Использование инновационных методов и технологий помогает подготовить студентов к современным требованиям рынка труда.

Стимуляция саморазвития:

-Творческий преподаватель является примером для студентов в плане постоянного обучения и саморазвития.

-Поддерживая студентов в развитии собственного творческого потенциала, преподаватель вдохновляет их на поиск новых знаний и навыков.

Создание благоприятной образовательной среды:

-Творческий подход в образовании способствует созданию позитивной и поддерживающей образовательной среды.

-Преподаватель, обладающий творческим мышлением, способен подстроиться под индивидуальные потребности студентов, создавая комфортные условия для обучения.

В целом, творческий потенциал преподавателя играет ключевую роль в формировании активных, мыслящих и креативных личностей, способных успешно справляться с вызовами современного мира и вносить вклад в общественное развитие.

Примеры успешных методов, которые творческие преподаватели могут применять в своей работе:

1) Проектное обучение.

Разработка проектов, требующих исследования, творчества и совместной работы.

Проекты могут быть связаны с реальными проблемами или сценариями, что стимулирует студентов к применению знаний на практике.

2) Интерактивные методы обучения:

Использование технологий, игр, квестов и других интерактивных форматов для активизации обучения.

Применение виртуальных сред и онлайн-платформ для создания интерактивных уроков.

3) Творческие проекты и задания:

Творческие задания для студентов, таких как: написание сценариев, создание произведений искусства, музыки или литературных работ.

Оценка не только результатов, но и творческого процесса.

4)Игровые методы в обучении:

Внедрение элементов игр в учебный процесс для повышения мотивации и учебной активности.

Создание образовательных игр или использование готовых образовательных платформ.

5)Коллективное творчество:

Организация групповых проектов, стимулирующих командное взаимодействие и обмен идеями.

Применение методов кооперативного обучения для достижения общих целей.

6)Обратная связь и рефлексия:

Поддержка студентов в оценке своей работы и обсуждении процесса обучения.

Использование инструментов обратной связи, таких как портфолио, вебинары и обсуждения в классе.

7)Гостевые лекции и мастер-классы:

Приглашение профессионалов и экспертов для проведения лекций и мастер-классов.

Обеспечение студентам доступа к реальным практическим знаниям из индустрии.

Эти методы способствуют активному участию студентов, развивают творческое мышление и помогают создать положительную и стимулирующую обучающую среду.

II.Необходимость повышения квалификации:

Современная динамика образовательных требований и быстро меняющийся мир делают повышение квалификации преподавателей неотъемлемой частью успешной образовательной практики. Вот несколько ключевых аспектов, подчеркивающих необходимость постоянного повышения квалификации:

Современные образовательные технологии:

Развитие современных технологий требует от преподавателей постоянного обновления своих навыков.

Интеграция эффективных образовательных технологий способствует более эффективному обучению.

Изменение образовательных стандартов:

Постоянные изменения в образовательных стандартах обязывают преподавателей адаптироваться к новым требованиям.

Новые методы обучения и оценки часто требуют новых навыков и подходов.

Компетентностный подход:

Современные образовательные программы сосредотачиваются на развитии компетенций у студентов.

Повышение квалификации помогает преподавателям лучше осуществлять обучение, ориентированное на развитие конкретных навыков.

Мультимедийные и интерактивные методы обучения:

Эффективное использование мультимедийных ресурсов и интерактивных методов требует соответствующей подготовки преподавателей.

Интерактивные формы обучения способствуют лучшему вовлечению студентов.

Глобализация и межкультурные аспекты:

В условиях глобализации важно, чтобы преподаватели были готовы к работе в многонациональной и многокультурной среде.

Повышение квалификации включает в себя развитие межкультурной компетенции и умения эффективно взаимодействовать с разнообразными студентами.

Новые методики обучения:

Внедрение современных исследований и новых методик обучения требует от преподавателей обновления своих знаний и практических навыков.

Активное участие в профессиональном развитии позволяет преподавателям быть в курсе последних тенденций в области образования.

Повышение привлекательности образовательного учреждения:

Профессионально развитый и квалифицированный преподаватель привлекает больше студентов и повышает репутацию образовательного учреждения.

Это также важно для привлечения высококвалифицированных преподавателей. Необходимость постоянного повышения квалификации становится ключевым фактором успешного преподавания в условиях быстро меняющегося образовательного и социокультурного контекста.

III. Творческие методы в повышении квалификации

Повышение квалификации преподавателей с использованием творческих методов является эффективным способом стимулировать инновационное мышление и обновлять образовательные практики. Вот несколько творческих методов, которые могут быть успешно применены в этом контексте:

Творческие мастер-классы и семинары:

Организация мастер-классов с привлечением творческих экспертов и опытных преподавателей.

Проведение интерактивных семинаров, где участники могут обмениваться опытом и идеями.

Проектные группы и коллективные исследования:

Формирование групп преподавателей для совместной работы над проектами или исследованиями.

Применение творческих методов в коллективном поиске решений.

Обучение с использованием творческих техник:

Применение методов творчества, таких как ассоциативное мышление, мозаичное мышление, майндмэппинг и др., для развития креативного мышления.

Использование творческих техник в процессе обучения для привлечения внимания и стимулирования учебного процесса.

Виртуальные образовательные среды и онлайн-платформы:

Использование инновационных технологий для создания интерактивных виртуальных образовательных сред.

Обучение на онлайн-платформах с акцентом на творческие методы взаимодействия и обучения.

Творческие проекты по созданию образовательных ресурсов:

Задания на разработку собственных образовательных материалов, мультимедийных ресурсов и интерактивных уроков.

Совместные проекты, направленные на создание инновационных образовательных инструментов.

Участие в творческих конференциях и мероприятиях:

Посещение творческих конференций, семинаров и форумов.

Публичные выступления и представление своих идей перед коллегами.

Индивидуальные проекты развития:

Разработка индивидуальных проектов по повышению профессиональной квалификации.

Создание портфолио творческих достижений и реализованных проектов.

Творческие методы в повышении квалификации не только обеспечивают преподавателям актуальные знания, но и способствуют развитию их творческого мышления, что положительно сказывается на образовательном процессе.

Заключение:

В заключение хочу подчеркнуть, что постоянное повышение квалификации является ключевым компонентом успешной карьеры преподавателя. Это не только обеспечивает соответствие современным образовательным требованиям, но и способствует развитию творческого потенциала, что в свою очередь положительно сказывается на качестве образования, предоставляемого студентам

БІЛІКТІЛІК АРТТЫРУ - ОҚЫТУШЫНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН ДАМУ ҚҰРАЛЫ

*Баделқызы Ляззат, ағылшын тілі пәні оқытушысы
«Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ» КеАҚ колледжі*

Аннотация: Мақалада шығармашыл ұстаз болудың маңыздылығы, оқушыларға әсері айтылатын болады. Шығармашыл ұстаз қандай болу керектігі және түрлері жайлы айтылады. Педагогикалық жұмысына, оқушыларға пайдасы қаншалықты екені жайлы айтылады.

Философиялық тұрғыдан қарастырғанда шығармашылық — жаңа сапалы материалдық және рухани құндылықтарды жасаудағы адамның белсенді іс-әрекеті ретінде қарастырылады.

Педагогикалық энциклопедияда шығармашылық-адамның өзіндік және белсенді іс-әрекетінің жоғарғы формасы ретінде түсіндіріліп өзінің әлеуметтік маңыздылығымен және жаңашылдығымен бағаланады. Мысалы, қазіргі кездегі ғылымның, техниканың жетістіктеріне {компьютер, интернет, ұялы телефон, медицинадағы ультрадыбыстық диагностикалық аппараттар, лазер сәулелері арқылы емдеу, т.б.) көптеген ізденуші ғалымдардың шығармашылық іс-әрекеттері арқылы ғана қол жеткізіп отырғанымыз анық.

Шығармашылық процесс — әрқашанда көпшілікке белгілі қалыптасқан білімдер жүйесінен ерекшеленуімен, мәселелерді шешудегі тиімділігімен құнды.

«Шығармашылық» ұғымына қатысты қазіргі психологиялық, педагогикалық, әлеуметтік ғылымдар саласында шығармашылық ойлау, шығармашылық қиял, шығармашылық іс-әрекет, шығармашылық ойын, шығармашылық қабілет сияқты терминдер жиі қолданылуда.

Қазіргі кезде адамдардың іс-әрекеттерінің сипатына байланысты шығармашылықтың мынандай түрлері ажыратылады:

— ғылыми шығармашылық (бұрынғы ғылыми білімдерге қарағанда артықшылығымен бағалы жаңа білімдер жүйесі);

— көркем шығармашылық (жаңа көркем әдебиет туындылары);

— техникалық шығармашылық (жаңа техникалық құралдар мен жаңа технологиялар);

— педагогикалық шығармашылық (жаңа мазмұн, педагогикалық әдістер, қағидалар, педагогикалық жүйелер т.б.)

Педагогикалық іс-әрекеттер ерекшеліктеріне байланысты педагогикалық шығармашылық ұғымы кеңінен қолданылады. В.А.Сластениннің еңбектерінде педагогикалық шығармашылық педагог тұлғасының жеке, психологиялық, интеллектуалдық күштері мен қабілеттерін іске асыру процесі ретінде қарастырылады.

Кез келген іс-әрекетке адам шығармашылық тұрғыдан қарауды қалыптастыруы қажет, себебі онсыз дау, ілгері жылжу, прогресс болмайды. Оқу-тәрбие ісінде оқушылардың шығармашылығын шыңдайтын, тек шығармашыл ұстаз ғана. Сондықтан көп мәселелердің шешімінің тиімділігі мұғалім тұлғасының шығармашылығына байланысты.

Педагогикалық шығармашылық — өзінің жаңашылдығымен, қайталанбастығымен ерекшеленетін шығармашыл тұлғаны қалыптастыруға бағытталған педагогикалық іс-әрекет.

Педагогикалық шығармашылық — мұғалімнің, өз ісін сүйіп, оған барлық ынта-ықыласымен кірісіп, әр шәкіртінің жан-жақты дамыған тұлға болып қалыптасуына неғұрлым тиімді, қолайлы жағымды жағдай жасай алуы. Ондай мұғалімдердің әрбір өткен сабағы балалар үшін өте құнды да бағалы, мұндай сабақтарға балалар қуана жүгіріп келеді, мұғалімнен бір қызықты жаңашылдық күтеді. Шығармашық мұғалімдердің өзінің ішкі жан дүниесінде, көңіл-күйінде, балалармен қарым-қатынасында үйлесімділік байқалып тұрады. Олар әр сабақты бір шығармашылықты шыңдау лабораториясына айналдырып жібереді. Мұғалім бір сабақтың үстінде

бірнеше рөлді бірақ атқарып тұрады. Ол балаларға білім беруімен қатар сценарист те, басты рөлді орындайтын актер де, режиссер де, суретші де, декоратор да, костюмер де, визажист те, дизайнер де, тәртіпті қадағалаушы да, психолог та бола алуы керек.

Педагогикалық шығармашылық бір неше кезеңдерден құралады.

1. Шығармашылық педагогикалық міндеттерді анықтау.

2. Педагогикалық ықпал ету әдістерін жобалау.

3. Балалармен тікелей әрекеттесу арқылы белгіленген жоспарды жүзеге асыру.

4. Қол жеткізген педагогикалық нәтижелерді талдау.

Шығармашыл педагог болу — қазіргі дамуы жылдам ақпараттық ғасыр талабы. Қазіргі таңда маман өзінің шығармашылық әлеуетін үнемі жетілдіріп отыру дағдысын қалыптастырмайынша оның кәсіпке жарамдылығы да төмендей береді. Ал жоғарғы оқу орындағы теориялық білім нәрімен сусындап жатқан студенттер де өздерінің танымдық белсенділіктерін дамытып, шығармашылық қабілеттерін жетілдірулері қажет, себебі ол ертеңгі кәсіби-педагогикалық іс-әрекеттерінің нәтижесіне тікелей әсерін тигізетін факторлардың бірі. Болашақ мұғалімдердің білім шаңырақтарындағы бүгінгі табысты оқу іс-әрекеттері — ертеңгі кәсіби құзіреттіліктерінің, бәсекеге қабілеттіліктерінің кепілі. Өз шығармашылығы арқылы педагог әр сабақта оқушыларды да шығармашылыққа баулуы керек. Жаңа біліммен таныстырудың өзі шығармашылық тұрғыдан жүргізілуі тиіс. Егер мұғалім оқушыларға дайын білімді баяндап бере салса, балалардың шығармашылығы дамымайды. Керісінше проблемалық сұрақтар қою арқылы балалардың ойын жетектеу, өз беттерінше ізденулері арқылы білімді меңгерту, өздері бір мәселенің шешімін ойластырып табуға жағдай жасау жиі іске асырылса оқушылардың шығармашылығын дамытуға негіз қаланады.

Қорытындылай келе, үздіксіз педагогикалық практика кезінде студенттерге нақты мектептің педагогикалық процесі жағдайында мұғалім міндеттерінің сан алуан түрлерімен танысып, оларды шығармашылықпен шешіп көруіне, өзіндік шағын эксперименттер жүргізуге, өздерінің педагогикалық шеберліктерін сынап көруге, «ұстаз-шәкірт» қарым-қатынас жүйесінде өздерінің жетекшілік ролдерін сезінуге мүмкіндіктер жеткілікті. Ең маңыздысы осындай мүмкіндіктерді дұрыс пайдалана алу, болашақ мамандықтарының қыр-сырын саналы түрде меңгере білу қажет деп ойлаймын.

МАМАН ДАЙЫНДАУ – БОЛАШАҚ КЕПІЛІ

Бақбергенова Қарлығаш Ажибековна, арнайы пән оқытушысы

Астана қаласы әкімдігінің «Техникалық колледжі» ШЖҚ МКК

Ұстазы жақсының - ұстамы жақсы деген халық даналығы. Олай болса жол көрсететін жол серік дұрыс болғай. Осы мамандық иесіне қойылатын талап жоғары десем артық айтпағаным болар. «Ғалым да, шахтер да бас

иетін, ұстазым бар сенің қасиетің» деп ақындар жырлағандай, ұстаздың алдынан өтпейтін пенде болмас.

Мен осы мамандықты бала кезімнен таңдап, қалап бардым десем, өтірік болар, маған ұстаз болу Жаратқаның сыйы дер едім. Себебі мен электриктің мамандығын таңдап, Алматы энергетика және байланыс институтін тамамдап, еңбек жолымды Қазақмыс корпорациясында инженер – электрик болып бастадым. Осы өндіріс ошағында жүріп алған білімімді шыңдадым. Еңбек өтілім он жылдай болғанымен жоғарғы оқу орнынан ұсыныс түсіп, келісім шартпен дәріс бере бастадым, осы ұстаздық жолда 24жыл еңбек етіп келемін. Алдымда отырған болашақ маман иесілеріне тәжірибемен ұштастыра отырып, оларды жалықтырмай дәріс бере отырып, өндіріс орындарына саяхат жасап, мамандармен кездестіріп, сұхбат жүргізіп, ғылыми жобаларға қатыстырып жүрдім. «Қыран түлегіне қайтпас қанат сыйлайды, ұстаз шәкіртіне талмас талап сыйлайды» демекші, менің шәкірттерімнің бірі бүгінгі таңда техника ғылымдарының кандидаты болса, бірі алып өндіріс орындарында бас маман, бас инженер болып қызмет жасайды. Бұл еңбегімнің жемісі болса керек. Шәкірті өзінен озған ұстаз-еңбегі ақталған ұстаз деп білемін. Өйткені, өмірдің заңы даму, ілгерілеу, озу. Осыдан түйіндегенім, қоғамға тұлға етіп дайындау ол, қоғамға өз үлесін қоса алатындығы көрініп тұрады екен. Сондықтан да қоғам дамуында білім беру ең маңызды мәселе болып табылары анық. Әрбір азамат өмірінде үлкен тәрбие мен білім ошағын санасына ұялатқан ұстазын әр кез есінен шығармай жүреді. Осындай ұстаздар мемлекеттің өсіп өркендеуіне, бәсекеге қабілетті маман дайындауда үнемі ізденістер мен қажырлы еңбектің арқасында жетеді. Олай болса, бәсекеге қабілетті, рухты ұрпақ тәрбиелеу жаңа формация мұғалімінің еншісіне тиері сөзсіз.

Қоғамның жаһандану кезеңінде ұлттық бәсекеге қабілетті болу үшін білім деңгейінің көрсеткішімен өлшенері анық. Сондықтанда, әлемдік білім кеңістігінде өз орнын табу үшін, білім беру жүйесін биікке көтеру кезек күттірмейтін мәселе деп білемін. Осы мәселені шешу кілті ұстаздың қолында. Себебі, ұстаз ертеңгі елдің тізгінін ұстайтын ұрпақты тәрбиелейтіні хақ.

Мен өз тәжірибемде көбінесе осы бір даналық сөзді ұстанамын, « Маған жәй айтсаң ұмытамын, көрсетсең есімде сақтаймын, ал өзімді іс – әрекетке қатыстырсаң үйренемін» деген екен қытай философы. Мен электрик маманын дайындайтын болғандықтан, ол өз қолымен ұстап көрмей оны түсінуі мүмкін емес деп ойлаймын. Сондықтан дәріс бергенде тәжірибемен араластырып өткізгенді жөн көремін. Сонымен қатар менің әдістемелік тақырыбыма байланысты, ғылыми жобалармен көп айналысамын. Бұл бағытта білім алушыларым үнемі топ жарып, қанжығаларын майлап келуде.

Сонымен қатар, білгенім бір тоғыз, білмегенім тоқсан тоғыз демекші, үнемі біліктілік курсында білімімді шыңдап жүремін. Республикалық

электриктерге арналған олимпиадада бас жүлде иегері болдым. Педагогтарға арналған түрлі ғылыми конференцияларда сөз алып, өз мақаламды қорғау барысында да жүлдемен оралып отырамын. Бұл маған өз ойыңмен бөлісе білгенің болса, бір жағынан білім алушыларыма үлгі болары анық.

Баланы тұлға деп тану, оның пікірімен санасу, оның кішкентай қуанышы мен жетістігін бағалай білу маман ұстаз ретінде негізгі ұстанымым болып саналады. Ұстаздық қызметте кішіпейілділік пен мәдениеттілік бірінші орында тұру керек деп ойлаймын.

Сонымен ойымды қорыта келе, ХХІ-ші ғасырдың ұстазы қандай болу керек деген ой туындайды, әрине өз кәсібінің майталманы бола отыра, осы жолда рухани күш-жігерін, парасат-қуатын салатын жігерлі, білімді, білікті болары анық көрініп тұр. Сонымен қатар, ұстаз өнерлі, жан-жақты дамыған, білім мен ғылымның қайнар бұлағы болары анық. Ата-аналар тарапынан сенім мен құрмет, ұжымда ыстық ықыласқа ие болады. Осы қасиеттер бойында болса, әрине ұстазды алға жетелеп, жігерлендіруі анық. Өмір ағымы талап етіп отырған тұста, жаңа қоғамға лайықты саналы, білімді жеке тұлғаны қалыптастыру бүгінгі таңда ұстаздардың алдында тұрған негізгі міндет деп ойлаймын. Осы тұста Абай атамыздың өлең жолдарымен аяқтағым келеді,

Ақырын жүріп, анық бас,
Еңбегің кетпес далаға.
Ұстаздық еткен жалықпас,
Үйретуден балаға.

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ

*Бекбаев Даурен Капашевич, преподаватель специальных дисциплин
ГКП на ПХВ «Высший колледж «ASTANA POLYTECHNIC» акимата
города Астаны*

Аннотация: В данной статье проанализированы характерные особенности использования инновационных технологий на специальных дисциплинах для получения продуктивных профессиональных компетенций студентов. Также проблемы и трудности и риски какие есть и бывают при работе цифровыми технологиями.

Ключевые слова: инновационные технологии, профессиональные компетенции, кейс - технологии, решение кейсов, методы обучения перспективность их применения в учебных образовательных процессах.

«Нам всем надо изменить взгляд на образование»

Безусловным приоритетом для страны является повышение доступа к качественному образованию. Это важнейший фактор развития всего общества. [1] В свете модернизации образования в РК и роста вопросов о профессиональных компетенциях изменяется позиция педагогов и студентов. Педагог перестает быть вместе с обучающимся носителем «объективного знания», которое он пытается передать. Его главной задачей становится мотивировать студентов на проявление инициативы и самостоятельности. Он должен организовать их самостоятельную деятельность, в которой каждый студент мог бы реализовать свои способности и интересы, проявить профессиональные компетенции в сфере своей будущей профессии.

Стремительное развитие общества диктует необходимость изменений в технологиях и методиках учебного процесса. Выпускники образовательных заведений должны быть готовы к тенденциям изменчивой современности. Поэтому внедрение технологий, направленных на индивидуальный подход, мобильность и дистанционность в образовании, представляется необходимым и неизбежным.

Что такое «инновационная технология»? Слово «инновация» имеет латинское происхождение. «Novatio» означает «обновление», «изменение», а «in» переводится как «в направлении». Буквально «innovatio» — «в направлении изменений». Под технологией (греч. *techne* «искусство», «мастерство», *logos* «слово», «знание» - наука об искусстве) понимается совокупность методов и процессов, применяемых в каком-либо деле или в производстве чего-либо. Любое нововведение находит свою реализацию через технологию. Таким образом, инновационная технология — это методика и процесс создания чего-либо нового или усовершенствования уже существующего с целью обеспечения прогресса и повышения эффективности в различных сферах деятельности человечества.

В образовании применяются самые разнообразные педагогические инновационные методики. В выборе огромную роль играет профильная направленность учебного заведения, его традиции и стандарты. Наиболее распространенные новшества в процессе образования. Назовём основные: информационно-коммуникационные технологии (ИКТ); личностно-ориентированное обучение; проектная и исследовательская деятельность; игровые технологии, IT-технология в образовательном процессе, модульное обучение, интерактивное обучение, технология «Перевернутый класс», технология критического мышления, метод проектов, практико-ориентированное обучение, проблемное обучение, обучение сотрудничества, научно-исследовательский метод, Lesson Study, игровые технологии, тренинги - как форма практического обучения, дифференцированное обучение, кредитная технология обучения, технология кейс-стадии.

Одним из эффективных образовательных методов обучения для получения продуктивных профессиональных компетенций обучающихся в

условиях дистанционного обучения является использование "кейс-технологий".

Кейс-технология – современная образовательная технология, в основе которой лежит анализ какой-то проблемной ситуации. Она объединяет в себе одновременно и ролевые игры, и метод проектов, и ситуативный анализ. Кейс-технология – это не повторение за учителем, не пересказ параграфа или статьи, не ответ на вопрос преподавателя, это анализ конкретной ситуации, который заставляет поднять пласт полученных знаний и применить их на практике.

Цифровые технологии позволяют сделать процесс обучения дифференцированным, выстраивать его в соответствии с потребностями каждого отдельного студента, давать задания, соответствующие уровню подготовки и таким образом повышать качество обучения.

Какие проблемы есть в процессе учебной деятельности применения технологии?

Конечно где есть всегда положительны так есть отрицательные то есть плюсы и минусы достоинства и недостатки в технологии.

В основном были выявлены проблемы, такие как недостаточная готовность персонала, отсутствие единой стратегии и стандартов внедрения, ограниченный доступ к инновационным технологиям и проблемы кибербезопасности, интернет слабая скорость, утечка персональных данных, Кибермошеники.и т.д.

Вывод: таким образом, основываясь на всём вышеизложенном, можно сделать вывод о том, что использование инновационных технологий в учебном процессе существенно и однозначно повышает рост профессиональных компетенций студентов, необходимых им в будущей профессиональной деятельности.

Список литературы:

1. Касым-Жомарт Токаев, Президент Республики Казахстан. Выступление на пленарном заседании августовской конференции (дата обращения 2022г.)
2. Закон РК «О туристской деятельности» от 13.06.2001г. (дополнение 22.01.2022г.)
3. Современные образовательные технологи: учебное пособие / Под ред. Н.В. Бордовской. – 3-е изд. – Москва: 2013
4. Байзаков Т.Б. Туристские ресурсы особо охраняемых природных территорий Казахстана. Материал Республиканской научно-теоретической конференции. Алматы: 1999.

БІЛКІЛІК КУРСЫНА НЕГЕ БАҒҒЫМ КЕЛЕДІ?

Бектасова Гульмира Амантаевна, арнайы пәндер оқытушысы

Д.А.Қонаев атындағы колледж

"Бәсекеге қабілетті дамыған мемлекет болу үшін біз жоғары білімді ұлт болуымыз керек. Қазіргі әлемде қарапайым жаптай сауаттылық жеткіліксіз. Сондай-ақ, біздің балаларымыздың, тұтастай алғанда, барлық өскелең ұрпақтың функционалдық сауаттылығына үлкен көңіл бөлу қажет. Бұл біздің балаларымыздың заманауи өмірге бейімделуі үшін маңызды".
Нұрсұлтан Назарбаев

Бүгінгі күні, Заманауи компьютерлік технологиялар ғасырында педагогқа жаңа білім шыңдарын шабуылдауға тура келеді. Осындай "білім шыңдарының" бірі білім беру мазмұнын жаңарту болып табылады.

Мұғалімдер алдында қазіргі әлемде өзін-өзі жетілдіріп, жүзеге асыра алатын оқушыларды тәрбиелеу және оқыту маңызды міндеті тұр. Егер мұғалім тез өзгертін әлем жағдайларына өзі дайын болмаса, бұл міндетке қол жеткізу мүмкін емес.

Біліктілікті арттыру – мұғалімнің өз қызметін нәтижелі атқаруы үшін және кәсіби деңгейін көтеру мақсатында арнайы оқу бағдарламалары арқылы оқыту, кәсіби даму іс-шараларына қатыстыру және өз білімін көтеру. Осыған орай, Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында: «Біліктілікті арттыру курстары бағдарламаларының мазмұны педагогикалық қызметтің барлық түрлерін іске асыру үшін педагогке қажетті пәндік, психологиялық-педагогикалық, әлеуметтік және басқа да құзыреттердің оңтайлы ара қатынасын қамтитын болады», – деп нақты айтылған.

Педагогтердің біліктілігін арттыру – оқыту және оқыту сапасын арттыру үшін жаңа білім алуға, сондай-ақ бұрын алған кәсіби білімдерін, біліктерін, дағдылары мен құзыреттерін қолдауға, кеңейтуге, тереңдетуге және жетілдіруге мүмкіндік беретін кәсіптік оқыту нысаны.

Білім сапасына қол жеткізу үшін біліктілікті жетілдіру үдерісін бүгінгі күн талабына сай жаңаша ұйымдастыру мақсатында "Назарбаев Зияткерлік мектептері" ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы акционерлік қоғамының филиалы Алматы облысы бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты, Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің басшы және ғылыми-педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыратын Республикалық институты, "Бөбек" Ұлттық ғылыми-практикалық білім беру, сауықтыру орталығы, «Түзеу педагогикасы» ұлттық ғылыми-практикалық орталығы, "Атамекен" ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасы тарапынан өткізіліп жатқан көптеген қысқа және ұзақ мерзімді курс, ДББҰ бағдарламасына негізделген деңгейлік курс, орта білім мазмұнын жаңарту аясында ұйымдастырылған біліктілік арттыру курстары педагогтардың кәсіби даярлығын арттырып, баланың әрекетін ұйымдастыра алу шеберлігін шыңдауындағы маңызы өте зор. Қазіргі таңда біліктілік арттыру курстары түгелімен онлайн режимде өткізілуде.

«Өрлеу» «БАҰО» ұйымдастырған «Blended Learning» режиміндегі курс тыңдаушыларға өндірістен қол үзбей өз бетімен білім алуға, дәстүрлі әдістемелер мен өзекті технологияларды біріктіруге, жұмысты өз бетінше ұйымдастыруға және жоспарлауға, білім алуға және талдауға, ақпаратты іздеуге және іріктеуге, шешімдер қабылдауға, жобаларды таныстыру дағдысын қалыптастыруға мүмкіндік берді. Аралас оқу («Blended Learning») – дәстүрлі күндізгі оқу нысанында және қашықтықтан оқыту технологияларын пайдалана отырып жүргізілетін оқыту технологиясы. Аралас оқу режиміндегі курс күндізгі оқу, қашықтықтан оқу (онлайн), өз бетімен оқу (офлайн) деп аталатын үш кезеңнен тұрады.

ТЖ және карантин кезеңінде мұғалімдер қашықтықтан оқыту форматына көшті. Жаңа оқу жылына арналған жоспарлар жарияланып, бірінші тоқсан нақты қашықтықтан өткізілетіндіктен, үкіметтік деңгейде мұғалімдерге «Қашықтан оқытуды үйренемін» курсы бастау туралы шешім қабылданып, «Қашықтықтан оқытуды үйренемін» онлайн-курсы кезең-кезеңімен тегін оқытуды қарастырды.

Курстың артықшылығы оқушылар ресейлік stepik.org платформасына кез-келген ыңғайлы уақытта кіре алатындығында. Қашықтан оқытудың уақыт пен кеңістікке тәуелсіз үдеріс екеніне, сандық технологиялар арқылы өз бетінше үздіксіз білім алып, сан алуан ақпаратпен алмасу мүмкіндіктерінің болуына, әлеуметтік жағдайына қарамастан еліміздің түкпір-түкпіріндегі білім, ғылым жаңалықтарымен танысып, өз бетінше игеру құқығының бар екеніне, сонымен қатар, өзіндік мақсат-міндеттері және оқушыларға өз бетімен оқып-үйренуге негізделген кейс-технологиялардың тиімділігін арттырудың аса қажеттілігіне тағы бір мәрте көз жеткізді.

Әдістемелік жүйені одан әрі жетілдіруде Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы тарапынан ұйымдастырылған «Педагогті әдістемелік қолдау», Абай атындағы Қазақ ұлттық университеті өткізген «Білім сапасын қамтамасыз етуде аудандық әдістемелік кабинеттердің ролі» тақырыптарындағы курстардың тиімділігі байқалды. Аталған курстарда тек теориялық білімді жетілдіру ғана емес, әдіскерлер тарапынан көкейде жүрген мәселелерді де бірлесіп шешуге ықпал еткені әр әдіскердің, әр педагогтың жұмыс нәтижесіне деген сенімділігінің нығаюына ықпал етті.

Әрине, қазіргі әлемдік стандарттар үдерісінен табылу жолындағы өзгерістерді енгізуде проблемалар да жетерлік. Соның бірі – әлемдік тәжірибені ұлттық менталитетімізге орайластыра енгізу. Адамгершілік идеялардың үндестігіне негізделген реминисценцияның білім беру жүйесіне де оң әсері болары сөзсіз. Бүгінде ДББҰ бағдарламалары тарапынан енгізілген өзгерістердің тиімділігі байқалып келеді.

Ұлы педагог В. Сухомлинскийдің сөзін еске түсіре келе: "Егер мұғалімнің білімі көбейіп отырмаса, онда оқушылар оқулықтарға ғана қарап отырады, балада білімге деген құштарлық жоғалады, оның зияткерлігі мен

қабілеттерін бұзамыз. Егер мұғалім өз оқушыларымен әрқашан ашық болса, өз оқушыларын тәрбиелеу ісіне құмар болса, онда оның тәрбиеленушілері әрдайым ашық болады, түсінеді және жауап береді". Сондықтанда талмай жұмыс жасау және білімді ұрпақты тәрбиелеу біздің басты-мақсат.

РЕЧЕВАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ – ЗАЛОГ УСПЕХА БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА

*Бисимбаева Гаухар Танатовна, орыс тілі мен әдебиеті пәндерінің оқытушы
«Астана қаласы Қазтұтынуодағының жоғары колледжі» ББМ*

Современное общество стремительно развивается, пополняется новыми технологиями, тем самым трансформируются и педагогические технологии, применяемые на всех уровнях образования.

Проблема внедрения инновационных педагогических технологий в образовательный процесс является особо актуальной на сегодняшний день как в сфере дошкольного, общего среднего, так и технического и профессионального, послесреднего образования (далее – ТиППО). Этому свидетельствует тематика ежегодные педагогических форумов, конференций и панельные совещания в сфере ТиППО.

Технология – это один из инструментов профессиональной деятельности педагога. Под *инновационной технологией* понимается системное поэтапное использование новых форм, методов и средств, которые нацелены на результат, качественно отличающийся от обыденной методики преподавания. «Использование современных образовательных технологий обеспечивает гибкость образовательного процесса, повышает познавательный интерес обучающихся, творческой активности», согласно мнению современного исследователя [1].

В настоящей статье раскрываются способы формирования речевой компетентности специалистов благодаря интеграции профессиональных модулей/дисциплин в методику преподавания русского языка, русской литературы.

Каким образом можем представить подобного рода интеграцию в рамках обычного учебного занятия?

Культура профессиональной речи важна для специалиста любой сферы деятельности. Поэтому работа над нормами произношения и правилами ведения деловой беседы проводится со студентами всех специальностей. Для формирования этих компетенций предлагается самостоятельное составление диалога и непосредственное участие в диалоге или обсуждении темы, связанной со специальностью. При изучении русского языка в комплекс таких упражнений входит и составление делового письма. Ключевыми моментами является обозначение темы письма, правильное обращение и представление своей личности, краткость и доступность информационного

сообщение, использование лексико-грамматических особенностей официально-делового стиля, подпись.

Коммуникационные навыки входят в так называемые *soft skills* представителя любой профессии. И если раньше программисту было достаточно писать алгоритмы и создавать новые программы, то современный рынок труда требует и наличие коммуникационных навыков. В связи с чем владение профессиональной лексикой на должном уровне позволит выразить свою точку зрения и выстраивать коммуникационные сети на казахском, русском и английском языках. Для студентов колледжей вопрос формирования речевой компетентности особо важен во время демонстрации навыков, умений и навыков на чемпионате профессионального мастерства WorldSkills.

Стоит отметить, что в современном мире ценятся специалисты с хорошими навыками самопрезентации и презентации результатов своей деятельности. Яркий тому пример – блестящая презентация нового продукта – iPhone – *Стивом Джобсом*.

Если говорить об отличительных особенностях языковой и речевой подготовки обучающихся разных специальностей, то в первую очередь необходимо обратиться к профессиональному языку специальности.

«*Язык специальности* – это совокупность всех языковых средств, которые применяются в ограниченной специальностью сфере коммуникации».

Так, маркетолог – специалист по изучению рынка товаров и услуг, специалист, выявляющий и анализирующий потребности покупателей, формирующий стратегии продвижения продукта. В какой бы отрасли не занимался маркетолог, культура общения, грамотность чтения и ораторское искусство – это то, что необходимо формировать у будущих специалистов. Поэтому на уроке русского языка, русской литературе педагоги уделяют большое внимание развитию навыков устной речи, презентации продукта и самопрезентации.

В настоящее время студенты отказываются читать, писать, поскольку слушают аудиокниги, используют электронные заметки вместо тетрадей. Одним словом, цифровизация. Поэтому преподавателям тоже нужно искать новые пути и способы привлечения интереса студентов к своему предмету/дисциплине. Стоит делать упор на развитие «4-х К»: креативности, коллаборации, критического мышления и коммуникации.

В качестве примера хочется рассмотреть способы и методы, используемые в рамках преподавания русского языка, русской литературы студентам специальности 014140100 «Маркетинг (по отраслям)».

Первый способ связан с **переосмыслением работы с текстами**. Типовые учебные программы, тексты, представленные в отечественных учебных пособиях, предлагают выполнение практической работы с текстом и проведение дальнейшего анализа для выявления достоверности либо недостоверности информации, выявления темы текста, основной идеи, определения жанра и стиля текста.

Для того, чтобы конкретизировать навыки работы с профессионально-ориентированными текстами предлагается, помимо чтения готового текста, работа по заполнению пропусков в тексте. Ее можно организовать по-разному:

Первый вариант – предоставить студентам готовый текст с пропусками некоторых слов и подготовить ключевые слова для справок, согласно которым нужно восстановить текст.

Второй вариант – прослушать текст и заполнить пропуски в тексте. В этом случае развиваются и слушание, и письмо.

В чем наблюдается инновация? Инновация заключается в использовании практикоориентированных текстов, т.е. того языкового материала, который:

А) связан со специальностью;

Б) является общедоступным, известным.

Зачастую обучающимся предлагаются для изучения рекламные тексты, слоганы известных компаний.

Студентам, обладающим навыками высокого уровня, способных к самостоятельному поиску информации, в таком случае предлагается участие в проектной деятельности.

В чем заключается особенность проектной деятельности такого рода?

Во-первых, первичное знакомство со специальностью: студенты 1 курса представляют себя специалистами в своей области – применяются элементы деловой игры;

Во-вторых, развиваются исследовательские навыки и умение работы в команде;

В-третьих, разработка собственного проекта – это своего рода вызов, призыв к действию, который относится к одной из стадий в технологии развития критического мышления у обучающихся.

Традиционное задание, связанное с **поиском ключевых слов текста** под призмой трудовых навыков маркетолога, трансформируется и воспринимается как работа с ключевыми запросами в веб-аналитике. Создание кластера при изучении новой лексической темы преподнести как создание облака тэгов, необходимых для сбора статистической информации о том или ином продукте либо целевой аудитории.

Оптимизировать и разнообразить такого рода деятельность можно с помощью цифровых технологий, однако инновационные педагогические технологии не приравниваются к цифровым возможностям современного общества.

Таким образом, традиционная работа с текстом и его первичный анализ трансформируется и вызывает еще больший интерес у студентов к предмету, прослеживается связь со специальностью, а также развиваются навыки самостоятельной исследовательской работы.

Следующий метод, который можно отнести к инновационным педагогическим технологиям, – **формирование навыков презентации, развития устной монологической речи.** *Литература* – искусство слова. А

слова формируют и развивают мышление, помогают становлению думающей личности с собственной точкой зрения.

Специалист, умеющий говорить, владеющий навыками самопрезентации и, самое главное, обладающий компетенциями, которые соответствуют требованиям современного рынка труда может конкурировать и добиться успехов в своей сфере.

Важной составляющей при развитии искусства публичного выступления является педагогический прием – *пример*. Примером является сам педагог, на которого ориентируются обучающиеся, примером является успешный специалист, в данном случае, маркетолог, представитель сферы торговли, услуг, специалист по рекламе и связям с общественностью.

Студентам предстоит комплексная работа по восприятию, в первую очередь, аудиоматериала, сопровождающегося экстралингвистическими факторами (жесты, мимика, действия). Полезным материалом выступают видеолекции формата TEDx.

Если обратиться к классическим примерам, то это публичные чтения стихотворений, это просмотр театральных постановок и спектаклей, а также инсценирование студентами деловых ситуаций.

При использовании любого метода и приема педагогу важно учитывать индивидуальные особенности студентов, поэтому **метод разноуровневых заданий** как один из инновационных подходов к преподаванию занимает важное место при формировании речевой компетентности специалиста.

На сегодняшний день существует множество способов определения уровня владения языком, однако нацеленность на «усредненного обучающегося», которая была характерна для формального образования длительное время, не позволяла развивать все виды речевой деятельности. Педагогу весьма важно, после диагностики уровня каждого обучающегося, сформировать педагогическую образовательную траекторию и подбирать задания таким образом, чтобы развивать уязвимые места студентов.

Таким образом, способы развития и формирования языковых и речевых навыков студентов колледжей остаются актуальными, так как речевая компетентность помогает специалисту как в начале трудовой деятельности (прохождение собеседования, оформление документов с использованием навыков письменной речи в официально-деловом стиле), так и для продвижения по карьерной лестнице (умение коммуницировать, вести деловые беседы, формировать нетворкинг, самопрезентация и презентация собственного продукта, идеи).

Литература и источники:

1. Ягяджик, С. С. Виды инновационных технологий и их характеристики / С. С. Ягяджик. — Текст: непосредственный // Молодой ученый. — 2016. — № 23 (127). — С. 548-551. — URL: <https://moluch.ru/archive/127/35057/> (дата обращения: 19.01.2024).

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ

*Буданова Гульмира Еркиновна, зам.директора по УМР, преподаватель
русского языка и литературы*

ГКП на ПХВ «Строительно-технический колледж» акимата г. Астана

Аннотация: В статье рассматривается важность внедрения инноваций и современных технологий в образовательный процесс, рассматриваются успешные методики интеграции технологий в учебные программы, анализируются их эффективность и воздействие на развитие технических и креативных навыков студентов. Статья также обсуждает роль учебно-методического отдела в планировании и внедрении инноваций, предоставляя уникальный взгляд на организацию педагогических процессов в профессиональном образовании.

Ключевые слова: инновационные подходы, современные методики преподавания, эволюция образования, креативные компетенции.

В современном мире профессиональное образование сталкивается с вызовами, предъявляемыми стремительным темпам изменений в технологическом и общественном пространстве. Мой опыт в качестве заместителя директора по учебно-методической работе в строительном колледже подчеркивает важность инноваций и технологий в образовательном процессе. Внедрение инновационных технологий должно удовлетворить стандартным методическим требованиям. Отличительной особенностью процесса внедрения инновационных технологий является постоянное технологическое совершенствование способов подачи учебной информации, что требует повышения уровня квалификации и профессионализма педагога.

В современном мире, где образование стало ключевым фактором успешного развития общества, внедрение инноваций в образовательный процесс становится необходимостью. Технологический прогресс и изменения в социальной среде требуют от педагогов постоянного обновления образовательных программ, чтобы обеспечивать студентам не только технические, но и креативные компетенции.

Создание современных образовательных программ начинается с тщательного анализа рынка труда и технологических трендов. Образовательные программы в нашем колледже не только соответствуют требованиям Государственных образовательных стандартов (ГОСО), но и интегрируют в программы обучения актуальные и инновационные знания. Например, в наши программы мы внедряем новые строительные технологии, применяем цифровые инструменты в управлении проектами и обучаем использованию современных методов обеспечения безопасности на стройплощадках.

В нашем колледже созданы необходимые условия для подготовки квалифицированных специалистов рабочих специальностей. По проекту

«Жас маман» было приобретено оборудование по 4 компетенциям, по специальности «Электроснабжение», «Техническое обслуживание, ремонт и эксплуатация автомобильного транспорта» функционируют учебные лаборатории и мастерские, где эффективно применяются интерактивные методы обучения специальным дисциплинам, а также некоторые платформы игровой технологии-Quizizz, Padlet, Quizlet, Kahoot, ChatGPT. Интеграция технологий в учебный процесс – важный аспект педагогической работы. На занятиях внедряются элементы симуляции рабочих ситуаций, создаются онлайн-курсы с интерактивными заданиями и используются современные образовательные платформы. Это не только развивает технические навыки студентов, но и способствует развитию их креативности и умения применять знания на практике. Внедрение инновационных технологий позволяет организовать самостоятельную работу студентов, предоставив им широкий доступ к учебной информации в электронном виде, создаёт обучающую среду. Инновационная технология позволяет, обеспечивая многообразие, уравнивать процесс обучения. Широкий спектр компьютерных технологий предоставления информации. Интерактивное обучение как специальная форма организации познавательной деятельности обучающегося предполагает вполне конкретные и прогнозируемые цели. Одна из таких целей состоит в создании комфортных условий обучения, таких, при которых обучающийся чувствует свою успешность, свою интеллектуальную состоятельность, что делает процесс обучения достаточно продуктивным.

Такой подход к инновациям и использование современных технологий не только обогащает образовательный процесс, но и готовит наших студентов к вызовам современного мира.

В нашем колледже, где акцент смещается на техническое образование, мы придаём важность инновационным технологиям также и в предметах гуманитарного цикла, где преподаватели общеобразовательных дисциплин внедряют в свою практику электронные учебники, обогащенные мультимедийными элементами.

Также активно используются виртуальные платформы при проведении круглых столов, мастер-классов. Это не только позволяет студентам активно обмениваться мнениями и участвовать в дискуссиях, но и способствует развитию навыков коммуникации и сотрудничества, что является важным как для гуманитарных, так и для технических специалистов.

В рамках моей учебно-методической работы, я играю ключевую роль в координации усилий педагогического коллектива. Одной из важных составляющих моей работы является создание платформ для обмена опытом между преподавателями и мастерами производственного обучения. Мы организуем мастер-классы, тренинги и семинары, где опытные преподаватели делятся успешными методиками с коллегами. Работа заместителя директора по учебно-методической работе предусматривает и

активное взаимодействие с педагогическим коллективом с целью координации и объединения усилий. Мы обсуждаем текущие методические вопросы, принимаем решения по совершенствованию образовательного процесса и обмениваемся опытом на городских мероприятиях. Важно подчеркнуть, что на этих совещаниях мы также обсуждаем вопросы, касающиеся применения инновационных методов обучения и обзор результатов внедрения новых технологий.

Активно используется форма работы педагогические советы как платформа для совместного анализа и обсуждения актуальных методических и образовательных вопросов. Преподаватели активно делятся своим опытом, обсуждают успешные методики и решают возникающие проблемы в обучении. Мой личный опыт работы в строительном колледже обогащен участием в курсах повышения квалификации. Повышение квалификации помогает освоить современные методы решения различных задач. Педагогу необходимо систематически обновлять и актуализировать уже полученные ранее теоретические и практические знания. Таким образом, преподаватели общеобразовательных дисциплин и мастера производственного обучения ежегодно повышают свою квалификацию, посещая курсы, организованные НАО «Талап» и Назарбаев Интеллектуальные школы.

Мы активно содействуем в разработке методических материалов, включая создание рекомендаций по использованию инновационных технологий, методических пособий и обучающих материалов. Педагоги активно участвуют в тренингах по эффективному использованию методических ресурсов, а также в семинарах по составлению образовательных программ по специальностям.

Таким образом, наш подход к интеграции инноваций в учебный процесс не только обогащает образовательный опыт, но и готовит студентов к вызовам современного мира.

Внедрение инноваций и передовых технологий в образовательный процесс – это сложная задача, которая требует тщательного планирования и согласования усилий всех участников образовательной сферы. Разработка современных образовательных программ, эффективная координация методической работы и успешная интеграция технологий – вот ключевые аспекты обеспечения качественного обучения. Приведенные примеры наглядно демонстрируют, как инновации успешно применяются как в техническом, так и в гуманитарном образовании, подчеркивая неотъемлемую универсальность и адаптивность образовательных методик.

Внедрение инноваций и технологий в образовательный процесс строительного колледжа представляет собой сложную, но неотъемлемую задачу для обеспечения качественного обучения студентов. Разработка современных образовательных программ, координация методической работы и успешная интеграция технологий становятся ключевыми факторами в

достижении эффективного образования, соответствующего современным требованиям и ожиданиям.

Список использованной литературы:

1. Бабина, С.Н. Формирование инженерной и технологической культуры учащихся [Текст] / С.Н. Бабина. – Челябинск: Изд-во Челяб. гос. пед. ун-та, 2014. – 168 с.
2. Щукина, Г.И. Педагогические проблемы формирования познавательных интересов учащихся [Текст] / Г.И. Щукина. – М.: Педагогика, 1988.
3. Осик Ю.И., Надыров А.И., Осик Л.Г., Сетевые структуры и проблемы образования // Труды международной научной конференции “Наука и образование” – ведущий фактор стратегии “Казахстан-2030”, посвященный 10-летию независимого Казахстана, Караганда, 2001, Выпуск 1.
4. Модернизация и проблемы среднего профессионального образования / Н.С. Веселовская, М., 2006

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ДИЗАЙН ИНТЕРЬЕРА, РЕСТАВРАЦИЯ И РЕКОНСТРУКЦИЯ ЗДАНИЙ»: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ

*Габдулла Молдир Габдуллаевна, преподаватель специальных дисциплин
ГКП на ПХВ «Высший колледж ASTANA POLYTECHNIC»*

Цифровые технологии стали неотъемлемой частью современного общества, оказывая значительное влияние на различные сферы жизни, включая образование. В последние десятилетия цифровые технологии стали важным инструментом в сфере образования, предоставляя новые возможности для обучения и развития. В данном докладе мы рассмотрим проблемы и перспективы применения цифровых технологий в образовании.

Проблемы применения цифровых технологий в образовании:

1. Неравномерное распределение доступа: Одной из основных проблем является неравномерное распределение доступа к цифровым технологиям среди студентов. Некоторые образовательные учреждения и регионы могут иметь ограниченный доступ к современным техническим средствам, что создает цифровой разрыв и приводит к неравенству в обучении.
2. Отсутствие подготовки педагогов: Внедрение цифровых технологий требует от педагогов новых навыков и знаний. Однако, не во всех образовательных учреждениях обеспечивается достаточная подготовка преподавателей, что может сдерживать эффективное использование технологий в обучении.
3. Проблемы безопасности: Возрастающая зависимость от цифровых технологий также увеличивает угрозы в области кибербезопасности.

Образовательные учреждения становятся объектами кибератак, что может угрожать конфиденциальности данных студентов и работоспособности образовательных систем.

Перспективы применения цифровых технологий в образовании:

1. Индивидуализированное обучение: Цифровые технологии позволяют создавать образовательные программы, адаптированные к индивидуальным потребностям каждого ученика. Это способствует более эффективному обучению и развитию каждого студента.
2. Глобальный доступ к образованию: Использование цифровых технологий позволяет преодолевать географические и социальные барьеры, обеспечивая доступ к образованию для широкого круга людей в различных частях мира.
3. Интерактивные образовательные ресурсы: Цифровые технологии позволяют создавать интерактивные образовательные материалы, что делает обучение более увлекательным и эффективным. Видеолекции, виртуальные лаборатории и образовательные приложения становятся важными инструментами в образовательном процессе.
4. Виртуальная реальность (VR) и дополненная реальность (AR): Студенты могут использовать VR и AR для визуализации дизайнерских концепций в трехмерном пространстве, что облегчит понимание их работы.
5. 3D-моделирование и проектирование: Применение программ для создания трехмерных моделей поможет студентам лучше представлять концепции дизайна и эффективно работать с пространственными аспектами проектов.
6. Облачные технологии: Совместная работа над проектами в облаке упрощает обмен данными между студентами и преподавателями, что способствует более эффективному обучению.

Цифровые технологии предоставляют образованию уникальные возможности, однако их внедрение сопряжено с определенными проблемами. Для успешного использования цифровых технологий в образовании необходимо решать проблемы доступа, обеспечивать подготовку педагогов и обеспечивать безопасность данных. При правильном подходе цифровые технологии могут стать мощным инструментом улучшения качества образования и создания более доступной и эффективной системы обучения.

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ ПЕДАГОГА КОЛЛЕДЖА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОГО ОБРАЗОВАНИЯ

*Голубева Светлана Семеновна, мастер производственного обучения
по специальности 10130300 «Организация питания»
ГКП на ПХВ «Колледж Сервиса и Туризма»*

Аннотация: На основе анализа нормативных документов, материалов по проблеме исследования, современных стандартов сделан вывод о необходимости и возможности формирования профессиональной компетентности педагога колледжа в условиях цифрового образования. Выявлены и обоснованы условия цифровизации образования, способствующие формированию ИКТ-компетентности педагога колледжа (новое цифровое поколение обучающихся; создание законодательной базы для цифровизации образования; ресурсное обеспечение цифровизации образования, включающее цифровую образовательную среду образовательной организации; подготовка кадрового потенциала цифрового образования, владеющий ИКТ-компетентностью, включающей цифровую грамотность; использование цифровых образовательных технологий и образовательно значимых цифровых технологий).

Ключевые слова: компетентность, профессиональная компетентность, цифровое образование, поколение Z, компетенция, ИКТ-компетентность.

Современный период развития профессионального образования характеризуется процессом цифровизации, вызванным глобальными тенденциями перехода к цифровой экономике и цифровому обществу. Согласно докладу Global Education Futures «Образование для сложного общества» (2018 г.) цифровизация образования является «мегатрендом, определяющим наше будущее». Сегодня построение цифровой экономики и цифрового образования – значимые приоритеты государственной политики Республики Казахстан [1].

В целях развития человеческого капитала для улучшения материального и духовного благосостояния граждан, устойчивого роста экономики путем обеспечения доступности качественного образования для всех, что подчеркнуто в Государственной программе развития образования Республики Казахстан на 2020-2025 годы [2]. Цель современного профессионального образования состоит в том, чтобы будущий профессионал обладал широким набором взаимосвязанных и взаимодействующих качеств, таких как инициативность, мобильность, динамизм и конструктивность, стремление к самообразованию, владение новыми технологиями и способами их применения, способность принимать самостоятельные решения, адаптироваться в социальной и профессиональной сфере, умение работать в команде, готовность к перегрузкам и стрессовым ситуациям и т.д. Список подобных качеств можно значительно расширить, но важнее выявить нечто общее, что сводит их воедино. Такая системно образующая роль в современных исследованиях отводится понятию «компетентность».

Новое поколение обучающихся (поколение Z) живёт в цифровой среде, которую формируют цифровые технологии, в том числе образовательно значимые цифровые технологии: телекоммуникационные технологии, большие данные, системы распределенного реестра, искусственный интеллект, компоненты робототехники, технологии беспроводной связи,

технологии виртуальной и дополненной реальностей, облачные технологии, технологии электронной идентификации и аутентификации, цифровые технологии специализированного образовательного назначения, интернет вещей.

Тенденции цифровой трансформации сферы профессионального образования требуют от мастера производственного обучения высокого уровня профессиональной компетентности для успешной реализации профессиональной деятельности, т.к. именно педагоги призваны в дальнейшем готовить молодое поколение к жизни и деятельности в современном цифровом обществе.

Актуальность и значимость профессиональной компетентности современных педагогов, включающей цифровую грамотность, отражена в новых рекомендациях ЮНЕСКО «Структура ИКТ- компетентности учителей. Версия 3» («UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. VERSION 3» (ICT CFT), 2018), соответствующих «Повестке дня в области устойчивого развития на период до 2030 года», принятой Генеральной Ассамблеей ООН [3].

Востребованность цифровой компетенции педагогов особенно стало актуально в период коронавирусной инфекции, когда обучающиеся перешли на дистанционное обучение. Согласно данным проведенного исследования самооценка преподавателей колледжей своего уровня владения ИКТ показала, что 70% преподавателей характеризуют его как высокий и считают себя уверенными пользователями. Более того 6% считают себя продвинутыми пользователями. В тоже время, не используют или пользуются только при крайней необходимости и не уверены в преимуществах использования ИКТ порядка 11,3% преподавателей. Нуждаются в методической поддержке и готовы исследовать технологии 12,4% респондентов [4]. Поэтому не случайно, в Послании Главы государства от 1 сентября 2020 года было сказано, что в целях повышения уровня грамотности граждан, их цифровых знаний необходимо разработать Концепцию непрерывного образования, в котором важно предусмотреть активное внедрение альтернативных вариантов неформального образования, признание результатов самостоятельного обучения, сертификацию профессиональных навыков [5].

Проблеме формирования ИКТ-компетентности посвящены исследования ряда отечественных и зарубежных учёных: С.А. Бешенков, Л.Л. Босова, Н.А. Войнова, Л.С. Галкина, Е.А. Козлова, В.П. Короповская, Л.В. Кочегарова, F.W. Horton, M. Knobel, L. Limberg, S. Olof, T. Sanna и др. В контексте проводимого исследования актуальна проблема формирования ИКТ-компетентности будущих педагогов.

В связи с изложенным, проблема формирования профессиональной компетенции педагога в колледже в условиях цифрового образования является актуальной и позволяет обеспечить наиболее полную реализацию задач при подготовке высококвалифицированных специалистов.

В рамках Болонского процесса, а также на уровне Национальных образовательных стандартов во многих странах мира подготовка специалистов в средне-специальных учебных заведениях осуществляется в контексте компетентного подхода. Предлагается новая концепция качества образования, предполагающая не только оценивания знаний, а оценку способности применения их на практике, то есть сформированность определенной компетенции. «Цель компетентного подхода - обеспечение качества образования, которой понимается как система свойств и характеристик, отражающих соответствия образования современным потребностям и ценностям, а также представлениям о будущем». Зеер Э.Ф. также подчеркивает ориентированность компетентного подхода на такие цели как обучаемость, самоопределение, социализация, самоактуализация и развития индивидуальности [6].

По определению В.А. Болотова, «природа компетентности такова, что она, будучи продуктом обучения, не прямо вытекает из него, а является, скорее, следствием саморазвития индивида, его не столько технологического, столько личностного роста, следствием самоорганизации и обобщения деятельностного и личностного опыта» [7].

Это точка зрения нашла поддержку также у А.И. Субетто, который выдвигает принцип: «квалиметрия человека - основа квалиметрии образования. Идеал качества человека («образ качества человека») определяет идеал качества образования. Модернизация образования на основе компетентного подхода предполагает четкое обозначение ожидаемого результата и построение образовательного процесса на этой основе [8].

Компетентный подход рассматривается как альтернатива знаниево-центрированному подходу, ограничивающему цели обучения и воспитания ЗУНами (знания, умения и навыки). В отличие от ЗУНов компетенции являются выражением образовательного результата, который представляет собой требования к качеству подготовки выпускника [9].

Одновременно как альтернатива знаниево-центрированному подходу появился целый ряд инновационных подходов: деятельностный, личностно-центрированный, проблемный, культурологический и т.д., но ЗУНЫ также остаются объектом контроля.

В казахском языке понятия «компетенция» и «компетентность» переводятся как «құзырет», «құзыреттілік», и встречаются слова как «құзырлылық».

Слово «құзырет» в словаре с сайта sozdik.kz переводится как компетенция, а «құзыреттілік» как «компетентность» [10], а в терминологическом словаре Кусаинова А.К. и Калиева С. [11] «компетенция» это «құзыр», а «компетентность» это «құзыреттілік».

На сайте Единого терминологического центра Республики Казахстан портала государственного языка Комитета языковой политики Министерства культуры и спорта Республики Казахстан «компетентность» переводится

как, а именно предлагают переводить его как «құзыреттілік», а термин «компетенция» соответственно как «құзырет» [12].

Принимая во внимание данный перевод несмотря на правовые документы мы решили использовать перевод терминов официального сайта Комитета языковой политики портала государственного языка.

Не существует общепринятого представления о базовых понятиях «компетентность» и «компетенция», разными авторами они определяются как способность, готовность, свойство, качество личности; при этом понятия «компетентность» и «компетенция» могут нести одну и ту же смысловую нагрузку (В.И. Байденко [13], Р.М. Петрунёва [14] и др.).

Сегодня главный тренд в образовании связан с цифровой революцией, которая ведет к кардинальному изменению рынка труда, появлению новых компетенций, улучшению кооперации, повышению ответственности граждан, их способности принимать самостоятельные решения. Это, в свою очередь, служит причиной для последующей реорганизации образовательного процесса. Развитие цифровой экономики в Казахстане предполагает активную позицию образовательного сообщества по проектированию новых подходов к реализации образовательного процесса в условиях цифровизации профессионального образования.

Цифровые технологии, социальные сети и мессенджеры изменили общественные ценности, привели к сетевой идентификации человека. Появился новый тип обучающихся, которые самостоятельно определяют свою образовательную траекторию. Они мотивированы на личное саморазвитие и самоопределение, готовы и могут сочетать учебу с работой. Чтобы решать задачи цифровизации, образованию необходимо пройти через цифровую трансформацию. Цифровая трансформация образования, по мнению ученых, — это ответы на глобальные информационные вызовы, происходящие в мире [15]. В своих исследованиях А. Ю. Уваров отмечает, что цифровая трансформация образования должна сопровождаться «синергичным» обновлением содержания, которое приведет к кардинальному улучшению качества образования. По мнению А. Ю. Уварова, цифровая трансформация образования приведет общество к цифровой экономике, если система образования будет соответствовать требованиям и возможностям цифрового общества. В цифровом пространстве традиционные педагогические теории попадают в совершенно новые условия. Формируется новая, цифровая педагогика, «кардинально изменяется функция педагога: от ретранслятора учебной информации до организатора процесса обучения».

Очевидно, что нужно проектировать, экспериментировать и создавать новые работающие модели организации образовательного процесса, новые механизмы оценивания знаний, умений и компетенций, углубления связей между всеми уровнями обучения, налаживания контакта между образовательными институтами, студентами и работодателями, выстраивания эффективной системы непрерывного образования,

обеспечивающего реальный переход от образования на всю жизнь к образованию через всю жизнь [16].

Современный этап цифровизации в образовании заключается в погружении всех его субъектов в цифровую образовательную среду.

«Образовательные учреждения всех уровней оснащены компьютерной техникой, педагоги прошли подготовку и переподготовку по использованию ИКТ в учебном процессе» [17, с. 108]. Современный мир перешел на новый уровень развития технологий. Новый этап развития общества получил название «цифровизация», который также называют современным трендом и приоритетным направлением модернизации отечественного образования, сменяющим процесс информатизации. Процесс цифровизации представляет собой глубокую конвергенцию цифровых технологий с материальными и социально-гуманитарными технологиями и практиками, в том числе образовательными [18]. По мнению Т.В. Никулиной и Е.Б. Стариченко [19], в образовании цифровизация направлена на обеспечение непрерывности процесса обучения (life long learning), а также его индивидуализации на основе технологий продвинутого обучения (advanced learning technologies), которые включают использование в обучении больших данных (big data), виртуализации, виртуальной и дополненной реальности (VR, AR), облачных вычислений, мобильных технологий и др. Продуктивное применение цифровых технологий в образовании, включение обучающихся в самостоятельный поиск, отбор информации, участие в проектной деятельности формирует у будущих специалистов компетенции 21-го века, в том числе профессиональной компетенции [20, 21].

В «Проекте дидактической концепции цифрового профессионального образования и обучения» отмечены факторы, вызывающие потребность в построении цифрового образовательного процесса профессионального образования и обучения. Данными факторами выступают три составляющих цифрового общества: цифровое поколение (новое поколения обучающихся, имеющее особые социально-психологические характеристики; «поколение Z», «дети процессора», «дети-планшетники», «дети-чипы»); новые цифровые технологии («передовые», «умные», «SMART»), формирующие цифровую среду и развивающиеся в ней (например, телекоммуникационные технологии; big data; искусственный интеллект; технологии распределенного реестра (в т.ч. блокчейн); интернет вещей; технология цифрового следа; виртуальная и дополненная реальность); цифровая экономика и порождаемые ею новые требования к кадрам [18].

Данные тенденции особенно актуальны для обучения будущих педагогов, которые призваны в дальнейшем готовить молодое поколение к жизни и деятельности в современном цифровом обществе.

Сегодня особое значение приобретает компетентность в области ИКТ, «которая позволит будущему специалисту быть конкурентоспособным на рынке труда, готовым к постоянному профессиональному росту и профессиональной мобильности в соответствии с потребностями современного образования» [22] эпохи цифровизации, что отражено в новом

документе ЮНЕСКО (2018г., русскоязычный вариант – 2019г.) «ИКТ компетенции ЮНЕСКО для учителей» («UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. VERSION 3» (ICT CFT)). В данном документе отмечено, что сегодня распространенность ИКТ имеет значительный потенциал для ускорения прогресса, преодоления цифрового разрыва и поддержки развития инклюзивных обществ знаний на основе прав человека, достижения гендерного равенства и расширение прав и возможностей. В достижении этих целей технологии могут предоставить инновационные решения, позволяющие обучающимся получать качественное образование на протяжении всей жизни, получать доступ к информации и знаниям и в полной мере участвовать в жизни общества. Цифровое гражданство, представляющее собой способность и этические ценности для участия в жизни общества в Интернете, становится одним из важных элементов XXI века [23]. Таким образом, ИКТ-компетентность является частью профессиональной компетентности специалиста, одной из ведущих компетентностей и в педагогической деятельности на всех ступенях непрерывного образования.

На основе вышесказанного можно сделать вывод: анализ рекомендаций, исследований в области цифровизации экономики в целом дает возможность выделить условия цифровизации образования, к которым можно отнести: цифровое поколение обучающихся; создание законодательной базы для цифровизации образования; ресурсное обеспечение цифровизации образования, включающее цифровую образовательную среду образовательной организации; подготовка кадрового потенциала цифровой экономики, владеющие ИКТ-компетентностью, включающей цифровую грамотность; цифровые педагогические технологии и образовательно значимые цифровые технологии.

Список использованной литературы:

- 1 Образование для сложного общества : доклад Global Education Futures. – 2018. – URL: https://futuref.org/educationfutures_ru (дата обращения: 28.12.2018). – Текст : электронный.
- 2 Қазақстан Республикасы білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. - Астана, 2011.
- 3 UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. VERSION 3. – Text : electronic. – Digital library UNESCO : official site. – 2019. URL: <http://ru.unesco.kz/unesco-ict-competency-framework-for-teachers-version-3> (дата обращения: 16.01.2020).
- 4 «Оценка готовности и устойчивости технического и профессионального образования (ТиПО) для внедрения передовых технологий / Казахстан»
- 5 КАЗАХСТАН В НОВОЙ РЕАЛЬНОСТИ: ВРЕМЯ ДЕЙСТВИЙ от 01.09.2020 года
- 6 Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе. Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8-14.
- 7 Субетто А.И. Квалиметрия человека и образования: генезис, становление, развитие, проблемы и перспективы. Материалы XI симпозиума «Квалиметрия в образовании: методология, методика и практика». – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 97 с.

- 8 Стратегия модернизации содержания общего образования: Материалы для разработки документов по обновлению образования / под ред. А.А. Пинского. – М., 2001.
- 9 Пермяков О.Е., Менькова С.В. Диагностика формирования профессиональных компетенций. – М.: ФИРО, 2010. – 114 с. - ISBN 978-5- 9902686-1-6.
- 10 Режим доступа: <https://sozdik.kz/ru/dictionary/translate/kk/ru/күзырет/>
- 11 Кусаинов А.К., Калиев С. Педагогика и психология. Казахско-русский терминологический словарь. – Алматы: РГИ «Рауан», 2000. 288 с.
- 12 Режим доступа: <http://til.gov.kz/wps/portal/>
- 13 Байденко, В.И. Компетенции в профессиональном образовании (к освоению компетентностного подхода) / В.И. Байденко // Высшее образование в России. – 2004.- №11. – С. 3-13.
- 14 Петрунева, Р.М. Гуманитаризация инженерного образования: методологические основы и практика: монография / Р.М.Петрунева; ВолгГТУ. - Волгоград: РПК "Политехник", 2000. - 172 с.
- 15 Петрова, Н. П. Цифровизация и цифровые технологии в образовании / Н. П. Петрова, Г. А. Бондарева // Мир науки, культуры, образования. — 2019. — № 5 (78). — С. 353–355.
- 16 Сташкевич, И. Р. Информационно-образовательная среда профессиональной образовательной организации — смена образовательной парадигмы / И. Р. Сташкевич // Профессиональное образование и рынок труда. — 2014. — № 9 (13). — С. 26–28.
- 17 Проект дидактической концепции цифрового профессионального образования и обучения / В. И. Блинов, М. В. Дулинов, Е. Ю. Есенина, И. С. Сергеев. – Москва : Перо, 2019. – 72 с.
- 18 Вартанова, Е. Л. Индустрия российских медиа : цифровое будущее : академическая монография / Е. Л. Вартанова. – Москва : МедиаМир, 2017. – 160 с.
- 19 Никулина, Т.В. Информатизация и цифровизация образования: понятия, технологии, управление / Т. В. Никулина, Е. Б. Стариченко. – Текст: непосредственный // Педагогическое образование в России. – 2018. – № 8. – С. 107–113.
- 20 Bordas-Beltrán, J. L. Mexican students' perspectives on ICT competencies. A gender-based analysis / J. L. Bordas-Beltrán, A. M. Arras-Vota.– Text : direct // Revista Latina de Comunicación Social. – 2018. – Vol. 73. – P. 462– 477.
- 21 Brolpito, A. Digital skills and competence, and digital and online learning / A. Brolpito. – Turin : European Training Foundation, 2018. – 84 p.
- 22 Шевченко, В. Г. Облачные технологии как средство формирования ИКТ-компетентности будущих учителей информатики : специальность 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)» : диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук / Шевченко Виктория Геннадьевна ; Институт стратегии развития образования РАО . – Москва, 2016. – 263 с.
- 23 UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. VERSION 3. – Text: electronic. – Digital library UNESCO: official site. – 2019. URL: <http://ru.unesco.kz/unesco-ict-competency-framework-for-teachers-version-3>

ТЕХНОЛОГИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЧЕРЕЗ ОБУЧЕНИЕ ЛИТЕРАТУРЫ

Высокие темпы развития медицинской науки и современные технологии требуют компетентного подхода в образовании, направленного на формирование исследовательской деятельности у обучающихся и развитие способностей решать профессиональные задачи в соответствии с требованиями к личностным и профессиональным качествам. Сегодня хочу поделиться педагогическим опытом по использованию технологии исследовательской деятельности через обучение литературы в медицинском колледже. Работа посвящена анализу изображения болезни в художественных произведениях и его сравнению с симптоматикой данных заболеваний, представленной в специальной медицинской литературе. Работая на уроке над художественными произведениями, мы стараемся выяснить не только историю создания, тему, композицию, жанр, направление и развязку произведения, но взглянуть на изучаемое произведение с медицинской точки зрения. Обучающимся дается задание исследовать главы изучаемых произведений, связанные с больницами и врачами, с описанием болезни, её развитием. Например, исследование 1 группы основывалось на поиске сюжетных линий, связанных с фтизиатрической наукой, и выбором цитат, отчетливо излагающих симптоматику туберкулеза. Исследование второй группы, связанна с инсультом, третья с детскими болезнями. Четвертая группа ведет исследование по описанию образа врача в произведениях художественной литературы. Обучающиеся с энтузиазмом выполняют данную исследовательскую работу. В ходе работы делают записи, презентацию, выносят на обсуждение группе.

В качестве примера приведу исследовательскую работу одной исследовательской группы, которая основывалось на произведении Ф.М. Достоевского "Преступление и наказание", которая занималась поиском сюжетных линий, связанных с фтизиатрической наукой, и выбором цитат, отчетливо излагающих симптоматику туберкулеза.

Тема 1 группы: Описание болезни в романе Ф.М. Достоевского «Преступление и наказание».

В романе «Преступление и наказание», туберкулез коснулся матери знаменитой Сонечки - Катерины Ивановны Мармеладовой: Раскольников отвёл Мармеладова домой. В его жалком жилище он увидел Катерину Ивановну. «Это была ужасно похудевшая женщина, тонкая, довольно высокая и стройная, еще с прекрасными темно-русыми волосами и действительно с покрасневшимися до пятен щеками».

Следующее описание «Катерина Ивановна как будто еще больше похудела в эту неделю, и красные пятна на щеках ее горели еще ярче, чем прежде».

Речь Катерины Ивановны: «Когда я... кхе! -кхе-кхе... (здесь она откашливается) о, треклятая жизнь! – вскрикнула она, отхаркивая мокроту и

схватившись за грудь, - когда я.... Ах...». Еще один эпизод из романа, где автор описывает проявление чахотки: Тут смех опять превратился в нестерпимый кашель, продолжавшийся пять минут. На платке осталось несколько крови, на лбу выступили капли пота. Она молча показала кровь Раскольникову и, едва отдышавшись, тотчас же зашептала ему опять с чрезвычайным одушевлением и с красными пятнами на щеках. Таким образом, сделав выборку по описанию болезни, обучающиеся делают запись в своих тетрадях по исследовательской работе, далее идет разбор, анализ и вывод.

Приходим к выводу, что писатель упоминает все видимые признаки болезни, а именно чахотки, такие как: болезненная худоба, желтовато-бледный цвет лица, жестокий кашель с мокротой, капли крови на платке, выступивший на лбу пот, боли в груди и постоянное присутствие на щеках румянца. Делаем акцент на том, что туберкулез раньше назывался чахоткой. Учимся составлять симптомы заболевания, записываем, делаем акцент на орфографию, читаем акцентируя внимание на правильное произношение.

Симптомы заболевания: длительный мучительный кашель, кровохарканье, лихорадка, худоба и, как следствие, медленное угасание человека в самом расцвете сил.

Далее обучающиеся исследуют возможные причины, способствующие развитию туберкулеза. Делают следующее цитатное описание жилища Мармеладовых в романе "Преступление и наказание" Ф. М. Достоевского.

Характеристика квартиры (комнаты) героев:

Комната Мармеладовых представляет собой небольшое помещение длиной в 10 шагов: "Огарок освещал беднейшую комнату шагов в десять длиной; всю ее было видно из сеней". (часть 1 глава II).

➤ "...а живем мы в холодном угле, и она в эту зиму простудилась и кашлять пошла, уже кровью..." (часть 1 глава II)

➤ "В комнате было душно, но окна она не отворила; с лестницы несло вонью, но дверь на лестницу была не затворена; из внутренних помещений, сквозь непритворенную дверь, неслись волны табачного дыма..." (часть 1 глава II).

➤ "Дверь на лестницу была отворена, чтобы хоть сколько-нибудь защититься от волн табачного дыма, врывавшихся из других комнат и поминутно заставлявших долго и мучительно кашлять бедную чахоточную.

➤ Несчастные Мармеладовы вынуждены терпеть шум, крик, вонь и дым, которые доносятся из соседних комнат. По словам Мармеладова, в их комнате бывает холодно.

Вывод: факторы, способствующие заболеванию туберкулезом (снижению иммунитета)

- неблагоприятные социальные и экологические условия жизни
- неполноценное питание
- алкоголизм, курение, наркомания
- стрессы

БІЛІМ БЕРУ ҮРДІСІНЕ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУ

Дүйсембай Гүлбарам Алмасқызы, ағылшын тілі пәні оқытушысы
Д.А.Қонаев атындағы колледж

Аннотация: Біз өмір сүріп жатқан қоғам үнемі дамып, өзгеріп отырады. Қазіргі жаһандық білім беру кеңістігі үнемі жаңа білім мазмұнымен және жаңа біліктіліктермен толықтырылып отырады. Қарым-қатынастың жаңа салалары, жаңа мамандықтар пайда болып, жаңа пәндер қалыптасуда. Жаһандық жоғары білім реформалау сатысында. Бұл оқытудың жаңа формалары мен технологияларын іздеуге әкелді. Жоғары білімді әлемдік кеңістік пен стандарттар талаптарына сәйкес үйлестіру, оны дамыту белгілі бір қағидалар бойынша жүзеге асырылады. Бұл, ең алдымен, білім мен ғылымдағы инновациялық жетістіктерді бірінші кезекте енгізу. Қоғам дамуының инновациялық жолы жаңаша ойлайтын, еңбек ететін ұрпақтың қалыптасуын қамтамасыз ете алатыны белгілі. Осы орайда басты назар тұлғаның дамуына, мәдени-коммуникативтік дайындығына, білімді өз бетінше меңгеру мен дамытуға, ақпараттық және әлеуметтік дағдыларды дамытуға аударылады. Осыны ескере отырып, мақаланың негізгі мақсаты – білім беру жүйесіндегі инновациялық педагогикалық технологиялардың негізгі аспектілерін зерттеу.

Түйінді сөздер: жоғары білім, инновациялық жетістіктер, білім беру технологиялары, педагогика.

ЮНЕСКО-ның «2015 жылдан кейінгі кезеңге арналған тұрақты даму бағдарламасы» атты аналитикалық баяндамасында жаңа ақпараттық дәуірде жоғары білім ілгерілеу бағытының негізгі элементіне айналуы тиіс, ал қоғамдық қызметтің әртүрлі салаларындағы инновациялар жоғары динамизмді, жылдам өзгерістерді қамтуы тиіс екендігі атап өтілген. Білімде, ақпаратта, технологияда. Осы жағдайларда жоғары оқу орындарына академиялық ұтқырлық пен еркіндік беру арқылы сапалы білімнің қолжетімділігін, білімнің жоғары деңгейін, тиісті дағдылар мен құзыреттерді меңгеру мүмкіндігін қамтамасыз етуде мемлекеттің әлеуметтік маңыздылығы арта түседі. Инновациялық қоғамды қалыптастыру жағдайында білім берудің функционалдық ерекшеліктері студенттерге өткен жылдардағы жинақталған білім мен дағдылардың жиынтығын беріп қана қоймай, сонымен қатар жаңа ғылыми идеяларды, құралдар мен әдістерді тәжірибеде қабылдау және қолдана білу болып табылады. Адам өмір сүретін әлем күрделі және қарама-қайшылыққа айналады. Өз өмірінің ақылға қонымды стратегиясын жасау үшін жеткілікті жоғары интеллектуалдық және шығармашылық әлеует, жоғары кәсібилік қажет, сондықтан жоғары білім берудің маңызды

міндеттерінің бірі студенттердің тұлғалық және кәсіби дамуы болып табылады.

Педагогикалық тәжірибе студенттердің тұлғалық және кәсіби дамуын жүзеге асыру үшін салыстырмалы түрде қарапайым және сонымен бірге ең әмбебап құралдар жиынтығын құруды талап етеді. «Педагогикалық технологиялар» ұғымы жаңа ұғымдарға айналды: білім беру технологиялары, педагогикалық технологиялар, оқыту технологиялары. Білім беру технологиялары білім беруді дамытудың жалпы стратегиясын, біртұтас білім беру кеңістігін көрсетеді, олардың мақсаты – білім берудің дамуын болжау, оны нақты жобалау және жоспарлау, нәтижелерін болжау, сонымен қатар стандарттардың сәйкес білім беру мақсаттарын анықтау. Білім беру технологияларына мысал ретінде білім беру, білім беру жүйесі ұғымдарын келтіруге болады. Қазіргі кезеңде бұл тәрбиенің гуманистік тұжырымдамасы; білім беру жүйесі және т.б.

Білім беру технологиялары тәрбие стратегиясын бейнелейтін болса, педагогикалық технологиялар соңғылардың үлгілерін және осы процесті басқарудың бірдей үлгілерін енгізу арқылы оны оқу-тәрбие үрдісінде жүзеге асыру тактикасын бейнелейді. Мысалы, тұлғаға бағытталған дамыта оқыту моделі, модульдік дамыта оқыту, проблемалық оқыту және т.б. Сонымен, педагогикалық технология білім беру мекемесінің тәрбие және басқару процестерінің моделін көрсетеді және олардың әрқайсысының мазмұнын, формалары мен құралдарын біріктіреді. Педагогикалық технология ұғымына жақын, бірақ бірдей емес, оқыту технологиясы түсінігі болып табылады. Сәйкес оқу пәні, тақырып, мәселе шеңберінде нақты оқу материалын (концепцияны) меңгеру жолын көрсетеді. Білім беру мазмұнының арнайы ұйымдастырылуын, сәйкес формалары мен әдістерін талап етеді. Мысалы, бұл пәндік оқыту, ойын технологиясы, проблемалық оқыту технологиясы (әдістеме деңгейінде), ақпараттық технология, тірек сызбаларды, конспектілерді пайдалану технологиясы, классикалық лекцияны оқыту, аудиовизуалды техникалық құралдарды немесе кітаптарды пайдалана отырып оқыту, кеңес беру, жеке, қашықтықтан оқыту, компьютерлік оқыту. оқыту және т.б.

Педагогикалық техника мұғалімнің шеберлік деңгейін көрсетеді. Оқыту мен тәрбиелеу пәнінің даму дәрежесі оның оқыту мен тәрбиелеудің қалай және қандай әдістерін меңгергеніне байланысты. Бұл «педагогикалық технология» ұғымының «оқу немесе тәрбие технологиясы», «педагогикалық технология», «оқу технологиясы» ұғымдарымен байланысты екені сөзсіз. Педагогикалық технология кейбір негізгі әдістемелік талаптарға, өндірістік қабілеттілік критерийлеріне жауап беруі керек (Колгатин, Колгатина, 2019): концептуалдылық (білім беру мақсаттарының философиялық, психологиялық, дидактикалық және әлеуметтік-педагогикалық негіздеулерін қамтитын белгілі бір тұжырымдамаға сүйену);

жүйелі (педагогикалық дамуда жүйенің барлық белгілері болуы керек); процестің реттілігі, оның барлық бөліктерінің өзара байланысы, тұтастығы; бақылауға қабілеттілік (мақсаттарды жоспарлау, оқу процесін жобалау, кезеңдік диагностика, нәтижелерді түзету үшін құралдар мен әдістерді түрлендіру); тиімділік (шығындардың оңтайлылығы, жоспарланған нәтижеге кепілдік берілген қол жеткізу – оқытудың белгілі бір стандарты).

Қазіргі педагогикалық технология – бұл педагогикалық ғылым мен тәжірибенің жетістіктерінің синтезі, өткен тәжірибенің дәстүрлі элементтері мен әлеуметтік-техникалық прогресс пен ізгілендіру, қоғамды демократияландыру және технологиялық революция тудыратын нәрселердің жиынтығы. Жаңа педагогикалық технологиялардың қайнар көздері мен құрамдас бөліктері мыналар болып табылады: әлеуметтік қайта құрулар және педагогикалық ойлау; әлеуметтік, педагогикалық, психологиялық ғылымдар; заманауи озық педагогикалық тәжірибе; тарихи отандық және шетелдік тәжірибе (алдыңғы ұрпақтарды меңгеру); халық педагогикасы (Иқбал, 2020). Қазіргі педагогикалық теория мен тәжірибеде педагогикалық технологиялардың көптеген нұсқалары бар. Әрбір педагогикалық технологияның өзіндік процедуралық сипаттамалары (мотивациялық, басқарушылық, студенттер категориясы), сондай-ақ бағдарламалық-әдістемелік қамтамасыз ету (оқу жоспарлары мен бағдарламалары, оқу-әдістемелік құралдары, дидактикалық материалдар, көрнекі және техникалық оқу құралдары, диагностикалық түсіндірулер) болады. Соңғы уақытта білім берудің интерактивті технологиялары жоғары оқу орындарының тәжірибесіне белсенді түрде енуде.

Интерактивті технологиялардың мәні мынада: оқыту оқушылардың өзара әрекеті арқылы жүзеге асады. Мұғалім мен оқушылар – оқу субъектісі. Интерактивті оқытудың ерекше құндылығы – студенттер топта тиімді жұмыс істеуге үйренеді (өкінішке орай, студенттерде топтық жұмыс дағдылары жоқ). Интерактивті технологияларды дұрыс, жоспарлы және жүйелі қолдану арқылы бұл мәселені шешуге болады. «Инновациялық оқыту» термині нені білдіреді? Инновациялық оқыту – құндылықтарды қайта бағалауға, даусыз маңызы барларды сақтауға және әлдеқашан ескіргендерден бас тартуға деген тұрақты ұмтылыс. Білім беру қызметіндегі инновациялар классикалық дәстүрлі әдістер мен шығармашылық ізденіс нәтижелерінің үйлесімді үйлесімімен, стандартты емес, прогрессивті технологияларды қолданумен, мамандарды даярлаудың дидактикалық мәселелерін шешудің жаңа әдістері мен құралдарын құру мен таратудың белсенді процесімен байланысты. білім беру процесін қамтамасыз етудің өзіндік дидактикалық идеялары мен формалары.

Қазіргі әлемде педагогиканың өзекті мәселелерін тиімді және дәйекті түрде шешу қажет және жеткілікті қысқа мерзімде, өйткені біздің елімізде білім беруді қайта құру және тиісті оқу-материалдық базаны дамыту

кажеттілігі бүгінде айқын. Бұған жаңа педагогикалық және ақпараттық технологиялар көмектесе алады. Бірінен бірін ажырату мүмкін емес, өйткені жаңа педагогикалық технологияларды кеңінен енгізу ғана білім беру парадигмасын өзгертуге мүмкіндік береді, ал жаңа ақпараттық технологиялар ғана жаңа педагогикалық технологияларға тән мүмкіндіктерді барынша тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Әдістердің педагогикалық және дидактикалық функцияларын толық ашуға және оларға тән әлеуетті мүмкіндіктерді іске асыруға мүмкіндік беретін жаңа ақпараттық технологиялар.

Зерттеудің негізгі мақсаты – білім беру жүйесінде инновациялық педагогикалық технологияларды қолданудың негізгі аспектілерін зерттеу. Осы мақсатта зерттеу әдістемесін құрайтын бірқатар әдістер қолданылды. Зерттеу келесі теориялық әдістерді қолдану арқылы жүзеге асырылды: жүйелік талдау және синтез, индукция және дедукция, салыстыру, жіктеу, жалпылау және жүйелеу, идеализация және абстракциялау.

Инновациялық педагогикалық технология білім беру кеңістігіндегі жаңалықтарды ұйымдастыруға бағытталған іс-әрекет пен ойлауды ерекше ұйымдастыру немесе білім берудегі жаңаны меңгеру, енгізу және тарату процесі ретінде қарастырылады. Педагогикалық үдерістеги инновация оқыту мен тәрбиелеудің мақсатына, мазмұнына, формалары мен әдістеріне, оқу-тәрбие процесіне қатысушылардың бірлескен іс-әрекетіне жаңалық енгізу деп түсініледі. Жоғары білім беру жүйесінде қолданылатын инновациялық технологиялар мұғалімнің жаңалықты пайдалана отырып, мақсатқа сәйкес оқу-тәрбие үрдісінің мазмұнын, формалары мен әдістерін модельдеу ретінде қарастырылады. Заманауи университеттің білім беру қызметі тәжірибесінде оқытудың мынадай технологиялары қолданылады: саралап, проблемалық, контекстік оқыту, ойын арқылы оқыту технологиялары, ақпараттық технологиялар, кредиттік-модульдік технология, студентке бағдарланған оқыту және т.б. Контекстік оқыту технологияларының қазіргі дидактикалық ізденістері білім беруді магистранттардың өмірлік қажеттіліктерімен, қызығушылықтарымен және тәжірибесімен тығыз байланыстыруға бағытталғандығымен сипатталады. Әрбір магистрант – кәсіби дайындық процесінде ескерілуі және сүйенуі тиіс жеке тұлғалық тәжірибенің тасымалдаушысы. Кәсіптік оқыту процесін ұйымдастырудың бұл тәсілі магистрантты тек білім субъектісіне ғана емес, сонымен қатар өзінің кәсіби және тұлғалық дамуының субъектісіне айналдыратын кәсіби құзіреттілікті қалыптастыруға жағдай жасауға мүмкіндік береді (Бингимлас).

Болашақ мұғалімді кәсіби даярлау процесінде заманауи инновациялық педагогикалық технологияларды қолданудың бір түрі ақпараттық оқыту құралдары болып табылады, оны табысты және мақсатты пайдалану үшін ЖОО оқытушылары өзінің дидактикалық мүмкіндіктері мен жұмыс істеу принциптерін білуі керек. Болашақ мұғалімнің педагогикалық шеберлігінің

негіздерін дамытуда заманауи ақпараттық технологияларды қолданудың тиімділігі ақпаратты ұсынудың әртүрлі формаларымен және жоғары айқындылықпен қамтамасыз етіледі; ұжымдық және жеке зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру мүмкіндігі. Болашақ мұғалімнің кәсіби даярлығы үдерісіне инновациялық технологияларды енгізу оның оқу материалын жеке қарқынмен, ақпаратты қабылдаудың ыңғайлы тәсілдерін пайдалана отырып, өз бетінше меңгеруге көмектеседі, бұл оған жағымды эмоциялар туғызады және оқуға оң мотивация тудырады.

Компьютерлік презентацияларды, электронды сөздіктерді, оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді енгізу арқылы жоғары оқу орындарында студенттерді кәсіби даярлауды жандандыру; тест бағдарламалары, оқулықтар, оқу бағдарламалары, сөздіктер, анықтамалықтар, энциклопедиялар, бейне сабақтар, электронды көрнекі құралдар кітапханалары, тақырыптық компьютерлік ойындар және т.б. болашақ мұғалімдердің педагогикалық шеберлігінің негіздерін дамытуға ықпал ететін кәсіби бағдарланған білім беру ақпараттық ортасы құрылады (Купер, 1998). Білім берудегі инновациялар оқытудың мақсатын, мазмұнын, әдістерін, формаларын, іс-әрекет әдістері мен стилін өзгертуге, оқу-тәрбие процесін заман талабына және еңбектің әлеуметтік талаптарына бейімдеуге әкелетін ішінара өзгерістердің мақсатты процесімен сипатталады. нарық. Сонымен қатар, білім беру тәжірибесіне жаңа нәрсені енгізу және бекіту оң өзгерістермен байланысты, сондықтан ол белгілі бір оқу орнының өзекті мәселелерін шешу құралына айналуы және инновацияларды түпкілікті қолдану үшін эксперименттік сынақтарға төтеп беруі керек.

Инновациялық білім беру қызметі – шебер, сындарлы басқаруды қажет ететін күрделі процесс. Инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу білім беру процесін айтарлықтай өзгертеді, бұл дамыта оқыту, оқушыға бағдарланған оқыту, саралау, ізгілендіру, жеке білім беру перспективасын қалыптастыру мәселелерін шешуге мүмкіндік береді. Заманауи білім беру процесінде дәстүрлі және инновациялық оқыту әдістерін қолдану керек, олардың тиімділігі кем емес, ал басқа жағдайларда онсыз мүмкін емес. Олар тұрақты қарым-қатынаста болып, бірін-бірі толықтырып тұруы қажет. Бұл екі ұғым бір деңгейде болуы керек. Қорытындылай келе, ЖОО-ның білім беру жүйесінің педагогикалық процесіне инновациялық технологиялардың енгізілуімен болашақ педагогтардың – инновациялық үдерістерге қатысушылардың педагогикалық шеберлігі мен кәсіби құзыреттілігінің артқаны, сонымен қатар инновациялық үдерістерге қатысушылардың біліктілігінің жақсарғанын атап өтуге болады. оқушылардың оқу жетістіктерінің сапа көрсеткіштері. Сонымен бірге, жалпы өңірлік білім беру жүйесі жаңғыртылуда, инновациялық педагогикалық технологияларды іздеу, дамыту, меңгеру және енгізу негізінде

университеттердің дамуы қадағалануда; білім беру мекемесінің дамуын ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етіледі.

ТРЕБОВАНИЯ К СОВРЕМЕННОМУ УРОКУ

Дүйсенбекова Жаңагүл Бақытбекқызы, преподаватель педагогического колледжа МУА, магистр математики

Педагогический колледж Международного университета Астана

Система образования является одним из главных приоритетов развития человеческого капитала. Главной задачей для любого культурного общества является правильное воспитание подрастающего поколения.

Тенденции развития ТиПО:

- Содействие национальному развитию
- Инклюзивность
- Обучение в течение всей жизни
- Международное и межкультурное сотрудничество
- Инновации в образовании и обучении
- Академическая самостоятельность
- Качественное обучение и преподавание
- Общественная ответственность за обучение
- Цифровизация образования и цифровые технологии обучения
- Дуальное обучение
- Развитие движения Worldskills
- Участие обучающихся работников и социальных партнеров в управление образованием

Инклюзивное образование это непрерывный процесс развития общего образования, нацеленный на обеспечение качественного образования для всех с учетом разнообразия, равных нужд и способностей, характеристики и ожидания в обучении учащихся и общин, устранение всех форм дискриминации предполагает включение детей с ООП независимо от их физических, психических, интеллектуальных, культурно-этнических, языковых и иных особенностей в общеобразовательную среду, устранение всех барьеров для получения качественного образования, социальной адаптации и интеграции в социуме

Хочу поделиться с вами мною составленным кратко-срочным планом, который вы можете применить на уроке, если у вас есть студент с ООП.

План учебного занятия

Модуль/дисциплина	ООД 05 Математика
Тема занятия	Наибольшее и наименьшее значения функции

Подготовил педагог	Дүйсенбекова Жаңагүл Бақытбекқызы	Дата « 26 »_10_ 2023г	
Общие сведения	Курс I		
Тип занятия	Комбинированное		
Цели, задачи (РО)	создать математические модели задач на определение наибольшего и наименьшего значения функции на отрезке.		
Ожидаемые результаты	применяет необходимое и достаточное условие возрастания (убывания) функции на интервале; находит наибольшее и наименьшее значения функции. и в конце урока в течении 10 минут при выполнении задания для формативного оценивания из заявленных 1 задание решают 1. <i>*Диагноз МИОПИЯ</i>		
Необходимые ресурсы	Компьютер, презентация, карточки, доска, мел, учебники Алгебра 10 класс, стикеры, цветные конфеты		
Ход занятия			
Время	Деятельность учителя	Деятельность студента	Ресурсы
Организационный момент 5 мин	Приветствие Проверка отсутствующих Проверка готовности аудитории к уроку Создание положительного эмоционального настроения.	Студенты делятся на 3 мини группы по цвету конфеты	Цветные конфеты: желтые, красные, синие,
Актуализация знаний 25 мин	Фронтальный опрос Метод «Верные и неверные утверждения» бминут Цель: применяется для систематизации, обобщения полученных знаний по предыдущей теме.	Отвечают на вопросы Говорят верно или неверно поднимая руку невыкрикивая с места	Приложение 1 <i>Для студента с ООП шрифт текста, позволяющий комфортно читать информацию с интерактивной доски</i>

	<p>О: самооценивание</p> <p>Парная работа Игра « Найди пару» 7 минут Цель: направить на взаимообучение, снятие внутреннего напряжения за счет совместного выполнения заданий</p> <p>Раздаются карточки на каждую парту</p> <p>О: взаимооценивание</p> <p>Метод «Горячий стул» 12 минут По середине аудитории стоит стул Преподаватель приглашает желающего и сажает на горячий стул Оценивание учителем</p>	<p>Находят пару соответствующую производную функции</p> <p>Студентам предлагается выполнить задания.</p>	<p>Приложение 2</p> <p><i>Для студента с ООП шрифт текста, позволяющий комфортно читать информацию с интерактивной доски</i></p> <p>Приложение 3</p>
<p>Середина урока</p> <p>Целеполагание, мотивация. -может ли функция принимать наибольшее и наименьшее</p>	<p>Организует совместное целеполагание и мотивацию на основе репродуктивного метода. Управляет</p>	<p>Пытаются ответить на поставленные вопросы, высказывают собственные суждения, делают выводы.</p>	

<p>значения на отрезке? - в каких точках функция может принимать наибольшее и наименьшее значения?</p> <p>Проблемная ситуация. - может ли функция иметь наибольшее и наименьшее значения на незамкнутом промежутке?</p>	<p>познавательной деятельностью обучающихся с помощью наводящих вопросов. Уточняет ответы обучающихся, и помогает им грамотно сформулировать тему и цели урока.</p>	<p>Совместно с преподавателем формулируют тему и цели урока. Осмысливают и принимают цели данного урока.</p>	
<p>Сформулируйте цели нашего урока.</p> <p>Время 5 минут</p>	<p>Изучение нового материала с помощью метода: «Автобусная остановка» 25 минут</p> <p>Цель: научить студентов работать с текстом, выделяя главное. Реализация языковых целей: чтение, говорение, письмо, слушание</p> <p>О: «Две звезды одно желание»</p> <p>Преподаватель определяет 3 задания на каждую группу. Учитель ставит задачу группам – записать на листе основные моменты новой темы,</p>	<p>Самостоятельное изучение нового материала в малых группах с использованием своих учебников.</p> <p>На каждой остановке (на парте) расположен лист большого формата с записанной на нем задача по теме. В течение 5 минут в группах обсуждаются решение задачи, записываются ключевые моменты. Затем по команде учителя группы переходят по часовой стрелке к следующей автобусной остановке. Знакомятся с</p>	<p>Приложение 4 Учебник алгебра 10 класс Ватман, маркеры</p> <p><i>Для студента с ООП шрифт текста, позволяющий комфортно читать информацию с интерактивной доски</i></p>

	<p>относящиеся к вопросу В завершении учитель резюмирует сказанное всеми группами, при необходимости вносит коррективы и подводит итоги работы.</p>	<p>имеющимися записями и, при необходимости, дополняют их в течение 2 минут. Исправлять существующие записи, сделанные предыдущей группой нельзя. Затем следующий переход к новой автобусной остановке и еще 2 минуты на знакомство, обсуждение и добавление своих записей. Когда группа возвращается к своей первой остановке, она в течение 2 минут знакомится со всеми записями и определяет участника группы, который будет представлять материал. После этого каждая группа презентует результаты работы по своему заданию</p>	
--	---	---	--

	<p>Парная работа Метод: «Думай, работай в паре и делись информацией» (15 мин) Цель: Проверка понимания полученной информации. Решение задач в паре.</p> <p>Оценивание: взаимооценивание</p>	<p>Работа в паре, направлена на взаимообучение, снятие внутреннего напряжения за счет совместного выполнения заданий</p> <p>Выполняют задания в тетради</p>	<p>Приложение 5 Учебник 10 класса Задача на функциональную грамотность <i>Карточки для студента с ООП (шрифт позволяющий без затруднения читать текст)</i></p>
<p>Закрепление 10 мин</p>	<p>Индивидуальная работа Задания для формативного оценивания (10 мин) Цель: проверка знаний по теме. Оценивание учителем (озвучивание и корректировка результатов оценивания)</p>	<p>Студенты выполняют задания для определения уровня достижения ожидаемого результата.</p>	<p>Приложение 6 Карточки на каждую парту <i>Карточки для студента с ООП (шрифт позволяющий без затруднения читать текст)</i></p>
<p>Подведение итогов Рефлексия 1 минута</p>	<p>Лестница успеха</p>	<p>Студенты заклеивают стикеры на доске</p>	<p>Стикеры Лист лестница успеха</p>
<p>Оценивания 2 минута</p>	<p>Преподаватель выставляет оценки</p>	<p>Студенты заполняют лист контроля и считают свои баллы</p>	<p>Лист контроля</p>
<p>Домашнее задание 2 мин</p>	<p>Учебник Алгебра 10 класс Стр 121 Номера 22.7 и 22.14</p>	<p>Выполняют дома</p>	<p>Учебник Алгебра 10 класс</p>

Лист контроля

ФИО студента	Верно неверно	Горячий стул	Автобусная остановка	Найди пару	Думай, работай в паре и делись	Индивидуальная работа

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ

Есиркепова Аида Кайруллаевна, преподаватель информатики
Профессионально-технический колледж г. Астана

Образование – одна из сторон человеческой деятельности, на которые влияют информационные технологии. Процесс совершенствования системы образования, один из факторов, ускоряющий процесс цифровизации. Образование перестало быть исключительно методической основой, сегодня, оно формирует навыки по обработке информации и учить ориентироваться в сложной цифровой системе. Обладание цифровой грамотностью, позволяет находится на пути постоянного самосовершенствования и открывает перед человеком большие перспективы. Именно поэтому, необходимо серьезно относиться к вопросу цифровизации в сфере образования, так как это является необходимым условием социально-экономического развития общества. Сегодня, активное применения цифровых технологий в образовании, является важной целью государства, в связи с этим, 15 июля 2022 года, главой государства был подписан закон «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам стимулирования инноваций, развития цифровизации, информационной безопасности и образования». И для того, чтобы понять, насколько важным процессом с точки зрения образования, является процесс цифровизации, необходимо изучить его сильные и слабые стороны.

Характеристика и современное состояние процесса цифровизации образования

Появление цифрового обучения в развитых странах, в том числе и в Казахстане, основывается на ряде объективных факторов, это успехи когнитивных наук, глобальная компьютеризация, развитие технологического подхода в процессе обучение. Перед государством, как перед главным инициатором развития цифрового образования, встает ряд важных задач, реализация которых позволит добиться желаемого успеха в этом процессе:

- обновление материальной инфраструктуры

- развитие цифровых программ
- поддержка процесса онлайн-обучения
- повышение навыков и умений преподавателей

На сегодняшний день, сфера цифрового образования включает в себя: материально-технические средства (компьютеры, интерактивные доски, планшеты и т.д.); информационно-образовательные ресурсы (онлайн платформы, программы и т.д.); а также систему технологий, необходимую для преподавателей, осуществляющих процесс обучения.

Возможности и проблемы применения цифровых технологий в образовании

Для педагога, постоянное обновление цифровых информационных ресурсов, дает возможность выбора наиболее продуктивной стратегии обучения, и создания собственного образовательного контента, с учетом способностей и потребностей каждого ученика. Нестабильная социально-политическая ситуация, сложившаяся в мире, подталкивает образовательные организации развивать формат дистанционного обучения, расширяет возможности образовательной среды, с точки зрения использования электронно-цифровых систем. Использование современных технологий, также способствует развитию учебно-познавательной и творческой деятельности, гарантируя постепенный отказ от формального и пассивного обучения. В то же время, цифровизацию образования не следует считать заменой традиционного обучения, оно является лишь одной из альтернатив и дополнений, в котором существует огромное количество удобных инструментов и средств.

Однако, ряд отечественных и зарубежных педагогов и ученых говорят о наличии множества проблемных сторон применения цифровых технологий в образовании. Индивидуализация образовательного процесса, усиливает отрыв от воспитания и ограничивает процесс психологического развития учащегося. Не стоит забывать о рисках, связанных с деградацией речи и как следствие мыслительных функций. Научно доказанным является факт того, что мышление современного поколения, в большинстве своем является поверхностным и фрагментарным. Крайне важной видится проблема «информационного перенасыщения», вызываемая бесконтрольным поиском и использованием информации. Данная проблема ограничивает способность анализировать и создавать логические цепочки при обработке информации.

Внедрение цифровых технологий в образовательную среду, это сложный процесс, которому сопутствуют множество трудностей и вызовов. И для того, чтобы обеспечивать сбалансированное развитие всех социальных институтов, необходимо уделять процессу цифровизации особое внимание, ведь оно обеспечивает переход к более содержательному, качественному и доступному образовательному процессу.

Список использованных источников:

1. Роберт, И. В. Развитие информатизации образования на основе цифровых технологий: интеллектуализация процесса обучения, возможные негативные последствия / И. В. Роберт // Наука о человеке: гуманитарные исследования. – 2017. – № 4 (30). – С. 65–71.
2. В. Авдеева, М. В. Богданова // Информационные технологии в образовательном процессе вуза и школы: материалы XIV Всероссийской научно-практической конференции. — 2020. — С. 5—10.
3. Байбородова, Л. В. Трансформация дидактических принципов в условиях цифровизации образования / Л. В. Байбородова, Н. В. Тамарская // Педагогика. — 2020. — № 7. — С. 22—30.
4. Беляев, Г. Ю. Социально-цифровая среда как источник новых возможностей и новых рисков для современного образования / Г. Ю. Беляев // Отечественная и зарубежная педагогика. — 2020. — Т. 1.— № 4 (69). — С. 109—123.
5. Налетова, Н. Ю. Цифровизация образования: «за» и «против», текущие и имманентные проблемы / Н. Ю. Налетова // Педагогика. — 2020. — № 1. — С. 43—47

БІЛІКТІ МАМАН – ЕЛ БОЛАШАҒЫ

*Жабинова Анара Динмуханбетовна, химия пәнінің оқытушысы
«Техникалық колледж» ШЖҚ МКК*

Аннотация: В данной статье описывается роль квалифицированных специалистов для будущего страны. Показаны его значение и необходимость для нашей страны. Описана позиция преподавателя в подготовке квалифицированного специалиста. Чтобы стать квалифицированным специалистом, нужно не просто образование, но и воспитание. Было описано место воспитания в сфере образования.

Ключевые слова: квалифицированный специалист, образование, воспитание.

Кез келген ел өзінің болашағын жас ұрпақпен байланыстырады. Сондықтан еліміздің болашағы жарқын болу үшін білімді, тәрбиелі, ақылды, жігерлі ұрпақ дайындауымыз керек. Қазіргі кезде біздің еліміздің алдында тұрған өзекті мәселердің бірі жоғары дәрежелі маман дайындау. Соның ішінде орта буынды маман жетіспеушілігі неше жылдан бері айтылып келеді. Әр ұстаз өз сабағын өткізер алдында студент ертеңгі маман екенін нақты түсініп, оған бар жауапкершілігімен қарау керек. Өзін-өзі ынталандыратын, бастамашыл, көшбасшы, өзіне міндет ала білетін және жауапкершілікті түсініп мойындайтын, сын тұрғысынан ойлана алатын, ойы мен пікірін жеткізе алатын, өз елінің тарихын, әдебиеті мен мәдениетін терең білетін білімді ұрпақты, ертеңгі болашақ кәсіби күзінретті маманды даярлау қазіргі білікті оқытушыдан күтіледі. Уақыт өтеді, заман өзгереді, бірақ заңдылық сақталып қалады. Білікті, білімді адамдар әр

заманда да қажет. Қай саланы салсақта білімді, бәсекеге қабілетті маман қажет. Білікті маман болу тек ұстазға ғана байланысты емес, оның алдымен тұлға болып қалыптасуына ата-анасы, қоғам, достары ықпал ету керек. Өйткені бала көргенін, естігенін бойына сіңіріп өседі.

М. Әуезовтың «Ел боламын десең, бесігіңді түзе!» деген нақыл сөзінде терең ой жатыр. Жас ұрпақ ғасырлар бойында қалыптасып, жүйеленген тәлім-тәрбиені, баба салтын санасына біртіндеп сіңіріп, оны дағдыға айналдырып отырады. Өз заманында «Әлемнің екінші ұстазы» атанған Әбу Насыр әл-Фараби де тәрбиеге ерекше мән береді. «Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім адамзаттың – қас жауы» деген. Жастарды тәрбиелеуде ғалым бірінші орынға шынайы бақытқа жетуге кепіл болатын мінез-құлық тәрбиесін қояды. Кең мағынада алып қарасақ ғұлама бұл тәрбие ауқымына еңбек, эстетика, дене, гуманистік, патриоттық тәрбие түрлерін қоса қараған. Әрі оқып-білу үшін, әртүрлі кәсіпті меңгеру үшін, адамгершілік қасиетті қалыптастыру үшін, талмай еңбек етіп, ерік-жігерді дамыту қажет, әрі оған тәрбиелеу және өзін-өзі тәрбиелеу арқасында жетуге болады» деген.

Оңтүстік Африкада орналасқан Стелленбос университетінің еске салғыш тақтасында "Кез-келген ұлттың жойылуы атом бомбаларын немесе алыс қашықтықтағы зымырандарды қолдануды қажет етпейді. Тек білім беру сапасын төмендету және студенттердің емтихандарда алдауына жол беру қажет. Науқастар осындай дәрігерлердің қолынан өледі. Ғимараттар осындай инженерлердің қолынан қирайды. Ақша осындай экономистер мен бухгалтерлердің қолынан жоғалады. Мұндай заңгерлер мен судьялардың қолында әділеттілік жоғалады. Білімнің күйреуі-ұлттың күйреуі" деп жазылған. Өте дұрыс айтылған. Яғни, еліміздің болашағы жарқын болсын десек, дамыған мемлекеттердің қатарынан табылсын десек, білім жолында жүрген тәрбиеші, ұстаз, оқытушы және т.б осы қағиданы есінен шығармау керек деп ойлаймын. Білім саласы еліміздің басты факторы. Қай мамандықты таңдасақта оқытушы ең басты бағыт беруші, қалыптастырушы.

Өзіміз осы салада еңбек еткеннен кейін басты мақсатымыз - жаңа технологияларды жеткілікті түрде меңгеріп, колледжден алған білімін өмірінде қолдана алатын, заман талабына сай жас ұрпақтың санасына білім нәрін себу. Болашақ иесі жастарға дұрыс бағыт –бағдар беру. Еліміз пайдалы қазбаға бай, жеріміз кең десекте экономикамыз әлі дамушы мемлекеттер қатарында. Ондағы басты мәселе маман жетіспеушілігі.

Еркін елдің ертеңі – білікті де білімді маман қолында. Білім бар жерде даму, жетілу бір сәтке толастамайды. Табыстың көзі, жақсы өмір сүрудің түп қазығы білімде жатыр.

Олардың сол жеткен жетістігімен тоқтап қалмай ары қарай да ілімі мен білімін жетілдіріп отыруы заман талабы. Сол себепті мемлекет тарапынан оқу орындарына қолдау жылдан жылға көбейтіп, шәкіртақы да өсіп отыр. Жақсы оқимын, білікті маман боламын деген талапкерге оқу орындарында материалдық база мол мүмкіндік береді. Ал оқу – студенттің өз қолында,

талап-тілегіне, ізденісіне байланысты. Егер студент қауымының белсенділігін, ізденімпаздығын, кез келген ортаға бейімділігін ескерсек, қай заманда болмасын олар қоғамның үлкен қорғаушы күші.

Колледжге келген студенттер қандайда бір мамандықты таңдап, сол маман иесі боламын деп келеді. Мектеп бағдарламасындағы пәндерге деген қызығушылық орташа болады. Жақсы маман болу үшін мектеп бағдарламасы өте қажет. Өйткені қай саланы алмасақта мектеп бағдарламасына әкеліп тоқталады. Сондықтан колледжге келген студенттерге оның маңыздылығы мен қажеттілігін түсіндіру керек. Сондықтан мен өзімнің пәнімді сол мамандықпен байланыстыра отырып, сабақ өтемін. Яғни, әр сабақ жоспарын құрастырмас бұрын сол мамандықпен өтетін тақырыптың байланысын іздеп, болмаса күнделікті өмірмен байланыстыра отырып, әр деңгейдегі тапсырмалар құрастырып, дайындаймын. Тек менің пәнімнен емес барлық пән оқытушылары жұмыла жұмыс жасау керек. Әр қайсымыз үлкен жауапкершілікпен қарайтын болсақ шығар шыңымыз көп боларына сенемін.

Ұстаздардың жүріс-тұрыстары, сөйлеген сөзі, қимылы, жеке бас мәдениеті студенттің сапалы білім алуына ұстаздың осындай қасиеттері де үлкен роль атқарады. Көбіне біз шет елдегі әріптестерімізге еліктеп, солардың білім жүйесін енгізіп жатамыз. Ол қателік деп ойлаймын. Біздің өзімізге тән салт-дәстүріміз, мәдениетіміз бар. Соны ескере отырып білім жүйесін құруымыз керек. Яғни, өзімізге тән, басқа мемлекеттерде жоқ білім саласын құрастыру керек. Басқа елге үлгі бола алатындай қауқарымыз бар.

Дана халқымыз айтқандай: «Балам деген жұрт болмаса, жұртым дейтін бала қайдан болсын?!». Демек ұстаз үшін бұл ұлы мақсат болып табылады. Осынау ұлы мақсаттар жолында аянбай еңбек ету барша ұстаздар қауымына парыз деп білемін.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДА ПРОЕКТОВ НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.

Жәдігерова Құралай Серікқызы, преподаватель английского языка

*ГКП на ПХВ «Высший колледж транспорта и коммуникации»
акимата города Астаны*

Аннотация: Мақалада автордың «Әдістемелік ұсыныстарында» зерттелген жобалау әдісінің мәселелері қарастырылады. Жобалық қызметке арналған жұмыстардың талдауы жүргізіледі, жобалық әдісті қолданудың теориялық негіздері және қолдану шарттары келтірілді. Шетел (ағылшын) тілін үйренуде жоба әдісін қолдану және практикалық қолдану сипатталған, ол екпінді жаттығулардың әртүрлі түрінен студенттердің белсенді психикалық әрекетіне ауыстырудан тұрады.

Кілт сөздері: жоба әдісі, жобалық іс-шаралар, жоба дағдылары, жалпыланған жобалау дағдылары.

Подготовка высококвалифицированных конкурентоспособных специалистов является первостепенной задачей для всех образовательных систем страны. Современный студент колледжа технико-технологического направления – это инженер, подготовленный к технологической, организационно-управленческой, проектной деятельности.

Проектная деятельность является распространенным видом учебной деятельности. В основе проектной деятельности лежит **метод проектов**. Метод проектов зародился в 20-х гг. XX в. в США. Основоположником метода является Дж. Дьюи. Он полагал, что важным является только то, что имеет практический результат, и считал необходимым развивать критическое и абстрактное мышление, умение работать с информацией. [2, с.384].

В проектной деятельности Дж. Дьюи выделил следующие этапы: 1. Осознание затруднения и формулировка проблемы, которую необходимо решить. 2. Рассмотрение всех возможных путей решения. 3. Выдвижение предположений как гипотезы. 4. Реализация процесса в соответствии с гипотезой. 5. Аргументация и приведение в порядок обнаруженных фактов. 6. Практическая или воображаемая проверка правильности выдвинутой гипотезы [2, с.386].

Процесс обучения иностранному языку - деятельность в высшей степени индивидуально окрашенная, и в этом смысле личность педагога важнее всякого "метода" [1, с.15–22]. В любом случае думаю, что лучшей методикой можно считать ту, которая вызывает у студентов любовь к изучаемой дисциплине, а худшей ту, которая наводит на них тоску. Студенты колледжа в возрасте 15-17 лет зачастую ощущают себя взрослыми, поэтому мы не можем удивить их «обычными» технологиями.

Изучение английского языка есть сотрудничество, в процессе которого преподаватель и студент работают вместе. Здесь необходима атмосфера радостного соучастия, партнерства. Огромную популярность в последнее время приобретает метод проектов. Каждая же учебная дисциплина имеет свою специфику и соответственно специфику использования тех или иных методов, технологий обучения.

Целью обучения иностранным языкам является не система языка, а иноязычная речевая деятельность, причем не сама по себе, а как средство межкультурного взаимодействия. Метод проектов позволяет творчески применить языковой материал, превратить занятия иностранного языка в дискуссию или исследование [3, №2].

По моему мнению, метод проектов наиболее полно отражает два основных принципа коммуникативного подхода к обучению иностранным языкам: мотивации к учению и личный интерес. Среди многообразия новых педагогических технологий, направленных на реализацию личностно-ориентированного подхода в методике преподавания, проектное обучение отличается кооперативным характером выполнения заданий, являясь творческим по своей сути и ориентированным на развитие личности студента.

Сущность этой методики состоит в том, что цель занятий и способы ее достижения должны определяться самим студентом на основе его интересов, индивидуальных особенностей, потребностей, мотивов. Вследствие этого лично - ориентированное обучение, лежащее в основе проектной методики, предполагает изменение традиционной схемы взаимодействия учитель-студент, субъект-объект на схему партнерского учебного сотрудничества субъект- субъект. Кроме того, студенты могут представлять свои проекты в различных формах, используя информационно-коммуникативные технологии. Они не только ищут информацию в Интернет-ресурсах, но и создают презентации своего проекта. Во время работы над проектами, возникают новые темы, проблемы, требующие от них проявления с их стороны творчества, самостоятельности суждений. Проблемные задачи и проектные задания помогают дальнейшему развитию коммуникативной культуры и духовного потенциала студентов. [5,с.43–44]

Проектный метод помогает развивать языковые и интеллектуальные способности, устойчивый интерес к изучению английского языка, потребность в самообразовании. Метод проектов позволяет установить непосредственную связь учебного материала с жизнью, так как темы проектов затрагивают различные сферы человеческой деятельности. Благодаря этому они приобщаются к «взрослым» проблемам, приобретают навыки решения актуальных вопросов современности, связанных с экологией, экономикой, образованием. [5,с.55]

Я выбрала этот метод, потому что он поможет студентам овладеть определенными умениями самостоятельной работы: умением читать и перерабатывать текст, собирать необходимую информацию, брать интервью, работать со справочным материалом, пользоваться компьютером, планировать свою деятельность, уметь аргументированно отстаивать свою позицию, исследовать, оформлять, оценивать, документировать результаты работы и т. д.

Тезис метода проектов *«Все, что я познаю, — я знаю, для чего это мне надо, а также где и как я могу эти знания применить»* дает ответ на вопрос о сущности метода проектов, основная цель которого — научить студента находить решения без подсказки педагога. Педагог лишь мотивирует и направляет, в случае необходимости подсказывает, где найти нужную информацию.

Различают три вида проектов:

1. Групповой проект, в котором "исследование проводится всей группой, а каждый студент изучает определенный аспект выбранной темы".
2. Мини-исследование, состоящее в проведении "индивидуального социологического опроса с использованием анкетирования и интервью".
3. Проект на основе работы с литературой, подразумевающий «выборочное чтение» по интересующей студента теме и подходящий для индивидуальной работы.

По мнению В. В. Пак условия этапов выполнения проекта при изучении гуманитарной дисциплины студентами инженерных направлений выглядит таким образом:

- постановка проблемы; формирование гипотезы;
- составление плана реализации проекта; пооперационная реализация проекта; анализ полученных результатов и возможности их внедрения;
- защита проекта. [9; 97].

В своей практике я использую следующие этапы методов проектной работы:

- постановка главной проблемы и задач по её решению;
- выдвижение гипотезы проекта, направленной на поиск решений задач;
- определение методов исследования;
- сбор первичных данных, необходимых для работы над проектом;
- анализ полученных данных;
- формулировка результатов проектной деятельности;
- подведение итогов с выявлением возможности корректировки выводов.

Хочу описать практическое применение данного метода на своих занятиях.

Они же расписаны мною в Методических рекомендациях, что является моей авторской работой «Использование метода проекта на занятиях английского языка» (для студентов на базе основного среднего образования технико-технологического направления).

Тема 1. Natural disasters.

Тема проекта: A newspaper reportage about natural disasters in Kazakhstan.

1. Определение проблемы и цели проекта:

- изучение проблемы природных катаклизмов в Казахстане, знакомство с видами природных явлений, изучение частоты и мест происхождения катаклизмов в Казахстане (наводнения, пожары).
- определение причин происхождения природных явлений,
- определение правил поведения при наводнении, пожаре, и т.д.

2. Обсуждение структуры проекта, составление примерного плана работы:

- фоторепортаж представляется группой студентов по пять человек, обязанности распределяются на основе заинтересованности студентов (автор, редактор, фотограф, оформитель, ответственный за представление результатов проекта):
- тема «Natural disasters» рассчитана на четыре учебных занятия, две календарных недели,
- фоторепортаж должен быть представлен на формате А1, иметь не менее 6 фотографий и авторский текст.

3. Презентация необходимого языкового материала и предкоммуникативная тренировка:

- natural disasters, prediction and prevention of natural disasters, forest fire, volcanic eruption, huge tropical storm, mine collapse, earthquake, tsunami.
- Have you heard about natural disasters? If yes, how did you feel?
- How do you think people in Japan, USA, Iceland felt when they saw natural disasters?

4. Сбор информации:

- источниками информации могут быть печатные издания, Интернет, дополнительная научная и техническая литература.

5. Работа в группах:

группа 1 – Earthquake, группа 2 - Minecollapse, группа 3 - Forestfire, группа 4 - Flood.

6. Подготовка проекта к защите:

- презентация, видеоматериал, использование мобильного приложения, (соответствие и раскрытие темы, красочность, достоверность, информативность и т.д.). <https://joyteka.com/100383037>

7. Критерий оценивания проекта:

- соответствие теме и целям проекта;
- форма представления проекта (информативность, достоверность, качество представления, объем);
- представление выводов по итогам проекта.

Практика применения проектов на уроках английского языка показывает, что чем выше уровень личной ответственности участников, тем выше качество конечного итогового продукта. При самоорганизации работы в микрогруппе наиболее ответственные задания поручаются тем студентам, которые имеют наиболее развитое чувство ответственности.

Ребята с удовольствием обсуждают проекты, представленные на учебных занятиях, как в парах, так и в группах; не боятся высказывать свою точку зрения перед классом, задавать интересующие вопросы. Практика использования метода проектов показывает, что “вместе учиться не только легче и интереснее, но и значительно эффективнее. Помочь друг другу, вместе решить любые проблемы, разделить радость успеха или горечь неудачи – так же естественно, как смеяться, петь, радоваться жизни”. Поэтому можно с уверенностью утверждать, что у них развивается креативная компетентность, как показатель коммуникативного владения иностранным языком на определенном уровне. Проект создает максимальные условия для проявления и становления творческих возможностей студентов.

Проектное обучение активно влияет на формирование мотивации достижения успеха. Мотивация достижения проявляется в стремлении субъекта прилагать усилия и добиваться, возможно, лучших результатов в области, которую он считает важной. От нее во многом зависит дальнейшая социальная адаптация личности.

Библиографический список:

1. Дворецкий С. И., Пучков Н. П., Муратова Е. И. Формирование проектной культуры // Высшее образование в России. 2003. № 4. С. 15–22.
2. Дьюи Д. Демократия и образование. М. : Педагогика, 2000. 384 с.
3. Игна О. Н. Проектная технология в профессионально-методической подготовке учителя // Вестн. Томск. гос. пед. ун-та. 2014. Вып. 2
4. Пак В. В., Крылов М. И. Проектная деятельность как средство формирования эмоционально-нравственного фонда учащихся //

Национальная ассоциация ученых (НАУ) : науч. журн. 2014. № 2, ч. 1. С. 43–44.

5. Педагогика : большая современная энцикл. / сост. Е. С. Рапацевич Минск : Современ.слово, 2005. 720 с.

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТӘСІЛДЕРДІҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ

*Жилкайдарова Гульнур Беибитбековна, арнайы пәндер оқытушысы
«Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КеАҚ колледжі*

Бүкіл әлемдегі елдермен терезесі тең, керегесі кең болу үшін артымыздан ерген келешек ұрпағымыз білімді болу керек. Білімнің сапалы берілуі – ұстаздың біліміне, тәжірибесіне, ізденісіне, оқытудағы жаңа технологияларды сабақ барысында мол шеберлікпен, шығармашылықпен жеткізуіне байланысты болып тұр.

Заманауи АКТ құралдары (компьютер, интерактивті тақта, сабақ бағдарламалары, интернет және т.б.) дыбыстық эффектілер, анимациялар, фотосуреттер, жарқын иллюстрациялар сабақты қызықты әрі ашық қылып өткізуге көмектеседі.

Педагогтің АКТ құзыреттілігі - бұл әртүрлі ақпараттық құралдарды пайдалану ғана емес, сонымен қатар оларды педагогикалық қызметінде тиімді қолдану.

Білім беру жүйесіндегі инновациялық технологиялар:

- Жобалау технологиясы;
- Саралап даралап оқыту;
- Дамыта оқыту технологиясы;
- Модульдік оқыту технологиясы;
- Сын тұрғысынан ойлауды дамыту;
- Сатылай комплексті талдау;
- Деңгейлеп оқыту технологиясы.

Осы технологиялар ішінде өз тәжірибемде жобалау технологиясын кеңінен қолданамын. Жобалық іс-әрекет білім алушының танымдық қызығушылығын дамытады, көкжиегін кеңейтеді, коммуникативті, оқу және танымдық құзіреттіліктерін қалыптастырады.

Инновациялық әдістердің ең негізгісінің бірі – «интерактивті оқыту әдісі». Негізгі қағидасы - педагогикалық қарым - қатынас пен қарым - қатынас диалогы арқылы жеке тұлғаны қалыптастырып дамыту.

Интерактивті әдіс - тәсілдерді жиі пайдалану, әр сабақта оның мүмкіндіктерін түрлендіріп отыру – педагогтар қауымының басты міндеті.

Дереккөз: Ұлттық оқу зертханалары, Бефель, Мэн штаты, АҚШ

Пирамидадан көріп отырғанымыздай, білім алушыларға сабақты әртүрлі әдістермен жеткізу тиімдірек. Тек қана дәріс оқу жеткіліксіз.

Қазіргі заманғы ғылыми-техникалық үрдістің қарқыны – оқытушының білім беру жүйесінің алдына жаңа міндеттер қойып отыр. Ол – жаңа техника-технологияны жақсы меңгерген жеке тұлғаны жан-жақты дамыту. Ол үшін білім беру саласында қазіргі дидактикалық мүмкіншіліктер мен жаңа идеяларды және инновациялық технологияларды тиімді пайдалану қажет, мұның бірі – компьютерді қолдану.

Қоғамда болып жатқан түбегейлі қайта құрулар (өзгерістер), қазіргі заманда адамдардың ынта-ықыласын және шығармашылық әрекетін ескеріп, білімге және өмірге жаңа тұрғыдан қарауды талап етіп отыр. Қазіргі кезде адамның жаңа жағдайды бағдарлауы, түсінуі және оны өзгертуге ат салысуы басты мәселе болып отыр.

Осыған байланысты оқытудағы инновация көкейкесті мәселе болып отыр. Оқытудағы инновация қазір жаһандану үрдісімен әлеуметтік болмыс формалары және білімді кіріктірумен тығыз байланысты. Қазіргі таңда теория мен практикада байқалып отырған қарама-қайшылықтарды шешіп, талдаудың қажеттілігі баршамызға мәлім, бір жағынан бүтін оқу-тәрбие үрдісі болса, екінші жағынан сол үрдістің тиімділігін арттыруда инновациялық технологияны пайдаланудың қажеттілігінен туындап отыр. Сонымен, жаңару белгілі бір уақытта пайда болып, сол кезеңнің келелі міндеттерін озық шешіп нормаға практикаға айналады немесе ескіріп бірте-бірте дамуға кедергі жасауы да мүмкін.

Педагогикалық жаңалықтарды ашу, меңгеру, қолдану жөніндегі білім жүйесі әдіснамалық зерттеулердің инновациялық-педагогикалық жаңа объектісі болып табылады.

Инновациялық үрдіс қазіргі білім мен практиканың жалпы даму тенденциясына бағынады. Жүйелі пәнаралық байланыс, кешенді білімге сүйеніп, ізгілікке бет бұру теория мен практиканың қазіргі даму жолына

сәйкес жүзеге асырылады.

Жалпы, инновациялық тәсілдерді қолдану, білім алушылардың білімі мен дағдыларының сапасын арттыруға ықпал етеді, ал шығармашылық тәсіл оқытушыға заманауи компьютерлік білім беру технологиялары ұсынатын бай құралдарды өз жұмысында барынша тиімді пайдалануға мүмкіндік береді. Жыл сайын оқытушының қызметіндегі ақпараттық технологиялардың рөлі арта түседі деп санаймын. Білім беру орталықтарында заманауи, әлемдік кеңістікте бағдарлай алатын студенттерді дайындау керек. Әрине, оқыту барысында әртүрлі техникалық құралдарға жүгіну кезінде туындайтын мәселелер пайда болады. Ең алдымен, бұл мекемеге бөлінетін қаржы жағына қатысты. Өкінішке орай, Қазақстандағы кейбір білім беру орталықтарында заманауи техникалық құралдар әлеуетін толық пайдалану қымбат болып, қуатты жабдыққа ие бола алмайды. Ең бастысы- барлығымыз болашақта шет тілдерін оқытудың формалары мен әдістеріне ғана тоқталмай, сонымен бірге білім берудегі жаңа деңгейге көтеретін инновациялық тәсілдер мен монументалды технологияларды зерттеп, үйрену.

Келер ұрпаққа қоғам талабына сай тәрбие мен білім беруде оқытушылардың инновациялық іс-әрекетінің ғылыми-педагогикалық негіздерін меңгеруі — маңызды мәселелердің бірі.

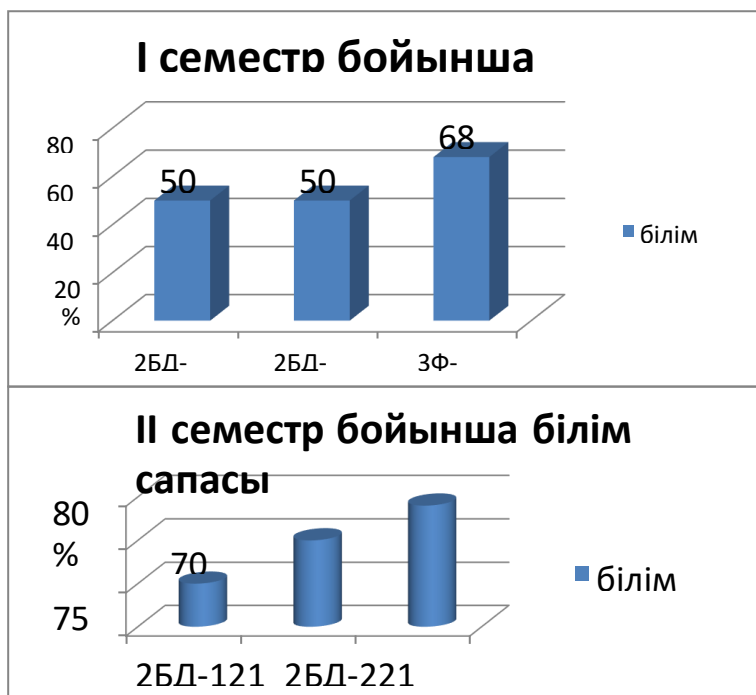
Инновациялық тәсілдерді қолдану бойынша сауалнама жүргіздім, сауалнамаға жалпы 48 оқушы қатысты

№1 сұрақ бойынша: «АКТ сабақта қолдану ұтымды ма?» -94% - «иә» деп жауап берді;

№2 сұрақ бойынша: «АКТ арқылы сабақ өткізу визуализацияны жақсартпа ма?» – 96% «иә»деп жауап берді;

№3 сұрақ бойынша: «Интерактивті тақта арқылы жоба қорғау жұмысты жеңілдете ме?» деген сұраққа - «иә» деп 98% жауап берді.

Инновациялық тәсілдердің әсерінен білім сапасының өзгеруі

Диаграммадан көріп отырғанымыздай, инновациялық тәсілдердің арқасында, топта білім сапасының біршама артқанын байқауға болады.

Ойын сабақ оқушылардың логикалық ой-өрісін, сана-сезімін дамытуда, олардың әр түрлі шамалар мен бірліктердің, терминдер мен заңдылықтардың, құбылыстар мен өзгерістердің атынесте сақтауға көмектеседі.

Оқыту ісіндегі жаңа тәсілдермен сабақ берудің мақсаты- пәнді жан-жақты түсіну қабілетін дамыту болып саналады. Сонымен бірге білімдерін кез-келген ортада қолдана алуы, іске жаратуы деп ойлаймын.

Ахмет Байтұрсынұлы айтқандай: «Мұғалім әрдайым ізденісте болса ғана шәкірт жанына нұр құя алады». Міне сондықтан да сабақтың оқыту әдістерін үнемі түрлендіріп отыру қажет. Оқыту ісінде алдыңғы қатарлы озық іс-тәжірибелер мен жаңа технологияларды пайдалану, олардың ең тиімділерін сұрыптап қолдану. Оқытушы мен білім алушының арасында жылы қарым-қатынас болуы шарт. Білім алушының қажеттілігі мен қызығушылығына көңіл аударуды күшейтіп, жеке тұлғаның барлық дағдыларын дамытып, оның толық ашылуына мүмкіндік жасау. Еліміздің білім беру жүйесінде сындарлы оқыту теориясын қолдану білімді де саналы, тәрбиелі, өз елін сүйетін, рухани құндылықтарды бойына сіңірген жастар өсіп шығатыны анық.

Әдебиеттер тізімі:

1. Е.К.Хеннер, А.П.Шестаков. Информационно-коммуникационная компетентность учителя: структура, требования и система измерения. Информатика и образование; 2004; №12; 5-6 бб.
2. Бөрібекова Ф., Жанатбекова Н.Ж. Қазіргі заманғы педагогикалық технологиялар – Алматы, 2006.
3. Е.Ы.Бидайбеков, В.В.Гриншкун, Г.Б.Камалова, Д.Н.Исабаева, Б.Ғ.Бостанов. Білімді ақпараттандыру және оқыту мәселелері.- Алматы, 2014.
4. Интернет желісі

БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ҚОЛДАНУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Кажгалиева Набира Талгатовна, информатика пәнінің оқытушысы
Астана халықаралық университетінің Педагогикалық колледжі

Цифрлық дағдыларды үйреніп, өз салаңның үздігі бол!

Білім беруде цифрлық технологияларды қолдану кең перспективалар ашады, сонымен қатар бірқатар мәселелермен қатар жүреді. Білім беру саласында цифрлық технологияларды қолданудың өзектілігі олардың келешегі мен мәселелеріне қызығушылық тудырады. Осы тұрғыда әрбір маман өз саласының үздігі болуы үшін, цифрлы сауаттылықты арттыру үшін түрлі технологияларды қолдана білу өзекті екенін белгілі. Бұл презентацияда оқу процесіне цифрлық құралдарды енгізудің артықшылықтары, оң және теріс жақтары көрсетілді. Білім берудің қолжетімділігін арттыру, оқытуды дараландыру және жаңа дағдыларды дамыту перспективалары көрсетілген.

ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ - БІЛІМ БЕРУ ҮДЕРІСІНДЕ БІЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУДАҒЫ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯҒА АЙНАЛУЫ ҚАЖЕТ

Калел Гакку, тарих және география пәндер оқытушысы
М.Тынышпаев атындағы ҚазККА-ның Ақмола колледжі

Жаһандану кезеңінде адамзат қауымы жыл санап емес, ай санап, цифрландыру заманының сиқырлы әлеміне еніп барады десек артық айтқанымыз емес. Цифрландыру технологиялары дегеніміз – бұл бұрын-соңды адамзат бастан кешпеген ғажайып әлемнің жаңа құралдары.

Яғни, қазіргі таңда бұл технологиялар жасақталып, түрлену үстінде. Олар қазірдің өзінде біз тамсанып айта беретін ақпараттық технологиялардың өзін жолда қалдыра бастады.

Күн Шығыс елі - жапондардың жаңалығы білім үдерісінде ғана үлкен мәнге ие емес, тіпті адам өмірінің айнымас бөлшегіне айналғанына ешкім шүбә келтірмес. Жан-жағымызға зер сала бастасақ, технологиялық жаңалықтардың озық үлгісін қолданып, білім сапасын арттырып жатқан тек Батыс елдері ғана емес, көрші мемлекеттердің де қатары күн сайын көбеюде.

Цифрлік сауаттылық туралы қаншама анықтама мен айқындамаларының өзінің мәні түрленуде. Мысалы: Цифрлік сауаттылық - ақпараттық қоғамдағы қауіпсіздіктің негізі, ХХІ ғасырдың ең маңызды білімі, ең негізгі тақырыптарымыздың бірі. Цифрлік сауаттылық - бұл адам өмірінің барлық салаларында цифрлік технологияларды сенімді, тиімді қолдануға дайындығы және қабілеті. Осы технологияны қолдану арқылы халықтың өмір сапасын арттыруға жол ашып отыр деп ақпараттық технология мамандары анықтама

берсе. Білім беру жүйесінің тұжырымдамасында білім беру жүйесі негізгі үш бағыт бойынша жүргізілуде: білім беру үдерісін цифрландыру, цифрлық білім беру контенті, білім беруді басқаруды цифрландыру. Қазақстанда мектептік білім беруді цифрландыру оны реформалау үрдісіндегі басты тенденциялардың бірі болып табылады дейді. Қандай да анықтамалар мен айқындамаларға назар аударсақ, цифрлық сауаттылық немесе цифрландыру үрдісінсіз бүгінгі таңда болашағымызды елестету мүмкін емес.

Иә, біз көшпенділер ұрпағымыз. Елден ерекше салт-дәстүріміз, әдет-ғұрпымыз, дініміз, діліміз бар. Ұлттық кодты қалыптастырып жатырмыз, көк аспанның астында мәңгілік өмір сүретін халықпыз - деп ұрандатамыз.

Бірақ, біз көштен қалмай, озық инновациялық технология мен техникалық құралдармен жабдықталып, озық біліммен қарулануымыз керек.

Ол үшін бізге керегі – цифрлық сауаттылықты арттыру!

Цифрлық технологияларды қолдануда туындайтын мәселелердің түп – төркініне үңіліп, аталмыш мәселелерді шешуге жол табуымыз керек.

Менің жеке ойым - цифрлық сауаттылықты арттыру үшін мемлекет тарапынан жасалып жатқан бағдарламалардың тиімділігі қанша?

Мемлекет басшысы атап көрсеткендей, елді цифрландыру – бұл мақсат емес, бұл – Қазақстанның абсолюттік артықшылыққа қол жеткізу құралы. Бүкіл процесс жүйелілікті, реттілікті және кешенді тәсілді талап етеді деген сөзіне ерекше мән беру. Өкінішке орай, бұл әлі сапа емес сан жүзінде жүзеге асырылуда. Сөзіме дәлел болу үшін интернет желісіндегі ақпараттарға сүйенсек төмендегідей: Болашақ мектептерінің көрінісі көбінесе барлық пәндердің бұлтты білім беру жүйесіне біртіндеп көшуімен байланысты. Біз онлайн оқулықтар мен виртуалды зертханалар туралы, ашық білім беру мазмұны, әрбір қатысушыға икемді және жеке көзқарас туралы айтып отырмыз. Үй тапсырмаларын оқушылар онлайн режимінде бірге жұмыс істей алады. Мектеп кітапханалары ақпараттық және компьютерлік орталықтарға айналды. Оқу үрдісі әрбір білім алушының идентификаторымен байланыстырылатын болады, бұл бағалау және бағаларды қалыптастыруға мүмкіндік береді - дейді. Бұл қаншалықты рас деген сұрақ туындайды. Ақпаратты жазу бір басқа, орындау бір басқа. Медальдің екі жағы бар дегендей цифрлық сауаттылықты арттыруда мемлекеттік білім беру мекемелерінде біраз жұмыстар атқарылып жатқанын жоққа шығаруға болмайды. Нәтижесінде мектеп, колледж, жоғарғы оқу орындарын цифрландыру, яғни осы үрдіске қатысатын барлық ойыншыларға: оқушыларға, студенттер, олардың ата-аналарына, мұғалімдеріне, оқытушыларға, білім беру жүйесінің әкімшіліктеріне ыңғайлы және тиімді құралдарды жасауды үйретуде.

Бұл дегеніміз - халықтың өмір сүру сапасын жақсартатын цифрлық платформа құру мақсаты Цифрлік Қазақстан -2020 Елбасымен ұсынылған бағдарламаны жүзеге асыруға белсенді түрде қатысып жатырмыз және цифрлық сауаттылық білім беру үдерісінде білім сапасын арттырудағы негізгі тенденцияға айналуы қажет дегенді білдіреді.

Қорытынды:

1. ХХІ ғасырдың икемділігі мен құзыреттілігіне келсек, олар бастауыш мектептен бастап барлық білім беру қызметінде қалыптастырылуы керек.

2. Желілік технологияларды қолданумен цифрлы білім берудің типтік ерекшеліктері - бұл икемділік, ұтқырлық, өндіріс қабілеттілігі, диалогтық және интерактивтілік, медиа ағындарды дұрыс әрі сұрыптап қабылдауға бағдарлау.

3. Цифрландырудағы негізгі мақсат – бәсекеге қабілеттілікті арттыру, халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, оқу-тәрбие процесін жеделдету және жеңілдету, балаларға, ұстаздарға, ата-аналарға жүктемені азайту. Ең бастысы – білім беру сапасын арттыру. Біздің балаларымыз халықаралық деңгейде әртүрлі салаларда, оның ішінде жасанды интеллект және ауқымды деректер жасау саласында бәсекеге қабілетті болуға тиіс

4. Білім сферасындағы цифрландырудың ең басты міндеті – білім беру сапасын арттыру, яғни халықаралық деңгейде әртүрлі салаларда, оның ішінде «жасанды интеллект» және «ауқымды деректер» жасау саласында бәсекеге қабілетті Ел жастарын дайындау.

Бұл ұран сөз ғана емес, Жүйелі түрде жүзеге асатын білім беру үдерісіндегі білім сапасын арттырудағы негізгі тенденцияға айналуы қажет.

Әдебиеттер тізімі:

1. Әбдеев Р.Ф. «Ақпарат философиясы өркениеттер: оқулық жәрдемақы». – М.: ВЛАДОС. 1994 жыл.– 336 б.
2. Акбар А.А. «Ақпараттық технология г». : Оқулық / – «Нарық» ДС, 2013. – 391 б.
3. «Жалпы орта білім беруді ақпараттандыру»: Ғылыми-әдістемелік құрал / ред. Д.Ш. Теңізші: «Ресейдің педагогикалық қоғамы», 2004 жыл
4. БАҚ құралдары мен интернет құралдарын қосымша пайдалану

ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ

*Касенханова Салтанат, преподаватель русского языка и литературы
Колледж управления*

Стремительное развитие общества диктует необходимость изменений в технологиях и методиках учебного процесса. Обучающиеся должны быть готовы к тенденциям изменчивой современности. Поэтому внедрение технологий, направленных на индивидуальный подход, мобильность и дистанционность в образовании, представляется необходимым и неизбежным процессом.

Что такое «инновационная технология»?

Слово «инновация» имеет латинское происхождение. «Novatio» означает «обновление», «изменение», а «in» переводится как «в направлении». Буквально «innovatio» — «в направлении изменений», после применения

которого происходят значительные улучшения эффективности, качества деятельности.

Под технологией (греч. *techne* «искусство», «мастерство», *logos* «слово», «знание» - наука об искусстве) понимается совокупность методов и процессов, применяемых в каком-либо деле или в производстве чего-либо. Любое нововведение находит свою реализацию через технологию. Таким образом, инновация является одним из принципов современной педагогики. Инновационные технологии активизируют мыслительную деятельность обучающихся, повышают качество и прочность знаний, развивают речевые навыки и творческие способности. Новые образовательные технологии предлагают инновационные модели построения такого учебного процесса, где на первый план выдвигается взаимосвязанная деятельность педагога и учащегося, нацеленная на решение как учебной, так и практической задачи.

Обучение русскому языку и литературе по инновационным технологиям – это организация учебного процесса по-новому, ориентированная на стремление обучающихся к активной коммуникативной деятельности, к диалогу, включение в познавательную деятельность его эмоционального, интеллектуального потенциала.

Основными целями использования инновационных технологий являются: развитие интеллектуальных, коммуникативных, лингвистических и творческих способностей учащихся; формирование личностных качеств; выработка умений, влияющих на учебно-познавательную деятельность и переход на уровень продуктивного творчества, формирование ключевых компетентностей учащихся.

Задачи инновационного обучения: повышение мотивации, интереса к изучаемому предмету; усиление познавательной деятельности; создание комфортной обстановки, атмосферы взаимопонимания и поддержки в процессе коммуникации на изучаемом языке: раскрытие творческого потенциала, развитие инициативы: создание комфортной обстановки, атмосферы взаимопонимания и сотрудничества: тщательный отбор материала и способов его подачи.

Использование инновационных технологий на уроках русского языка и литературы позволяет мне индивидуализировать и дифференцировать процесс обучения, контролировать деятельность обучающихся, активизировать творческие и познавательные способности обучающихся, оптимизировать учебный процесс, значительно увеличить темп работы. На своих уроках я использую следующие инновационные технологии: проблемное обучение, метод проектов, развитие критического мышления через чтение и письмо, технологию модульного обучения, дифференцированный подход к обучению, информационные и игровые технологии. В обучении применяю следующие приемы и формы работы: опорный конспект; мозговая атака: групповая дискуссия; Вопросы Блума: кластеры: синквейн; дидактическая игра; работа с тестами; групповая форма работы: коллективная форма работы.

Проблемное обучение – это форма организации учебного процесса с помощью учебных задач и ситуаций, которые придают обучению исследовательский и поисковый характер. Такая технология позволяет включить мыслительный аппарат в процесс познания. Это может быть простейшая догадка, сопоставление фактов, вывод правила. А может быть трудная задача, связанная с обобщением, переносом каких-то положений, трансформацией знаний, также это - творчество, оригинальный подход, это эксперимент, опыт, исследование.

Методом проблемного обучения изучается на 1 курсе роман М. Ю. Лермонтова «Герой нашего времени». Центральный вопрос анализа выдвинут авторским предисловием: «Действительно ли Печорин герой своего времени?» Каждая часть романа рассматривается как отдельная проблемная ситуация, созданная своим проблемным вопросом. Тема каждого урока – проблема по изучаемой главе, анализ которой необходимо провести. Приведу пример использования проблемного обучения по роману М.Ю.Лермонтова « Герой нашего времени»

Вопросы: Странный человек («Бела»). Кто Печорин – виновник или жертва трагедии? «О чем было нам говорить?» («Максим Максимыч»). Кто более прав в отношении друг к другу - Печорин или Максим Максимыч? «Какое дело мне до радостей и бедствий человека?» («Тамань»). Почему Печорин так страстно хотел и не смог войти в круг контрабандистов? «За что они меня все ненавидят?» («Княжна Мери»). Кто побеждает в поединке: Печорин или общество? «Неужели зло так привлекательно?» («Княжна Мери») Отчего любят Печорина, если он приносит страдания? «Зачем я жил? Для какой цели я родился?» («Фаталист»). К кому относится название последней части романа? При использовании технологии проблемного обучения педагог создаёт проблемную ситуацию, направляет обучающихся на её решение, организует его поиск, в свою очередь студенты приобретают новые знания и способы работы с материалом, формируют своё отношение к проблеме.

Метод проектов развивает самостоятельную исследовательскую деятельность, актуализируют речевые умения, обучающиеся включаются во все виды речевой деятельности, у них совершенствуются умения работать с текстами разных стилей и типов. В основном в своей практике использую групповой проект, в котором "исследование проводится всей группой, а каждый студент изучает определенную часть выбранной темы". Практическая направленность метода позволяет почувствовать, насколько значимы приобретённые ими знания для жизни.

Технология развития критического мышления через чтение и письмо позволяет вырабатывать умение не только овладеть информацией, но и критически ее оценить, осмыслить, применить. Встречаясь с новой информацией, обучающиеся должны уметь рассматривать ее вдумчиво, критически, оценивать новые идеи с различных точек зрения. Методика развития критического мышления включает три этапа. Это вызов, осмысление, рефлексия.

В модульной технологии центральное место занимает обучающийся, который выполняет задание в тот отрезок времени и с той степенью понимания, осмысления и запоминания, которые соответствуют его индивидуальным возможностям.

Информационные технологии позволяют по-новому, на более современном уровне организовать сам процесс обучения, построить его так, чтобы ученик был бы активным и равноправным его членом. Информационные технологии используются в обучении на всех этапах учебного процесса. Я применяю ИКТ, при изложении нового материала: визуализация знаний, на этапе закрепления изученного материала, при контроле и проверке изученного, при самостоятельной работе учащихся. Работая на компьютере с тестами, выполняя задания, обучающиеся проявляют неподдельный интерес, а элемент новизны способствует усилению внешней и внутренней мотивации обучения.

На уроках литературы использую ИКТ, так, при изучении романа в стихах «Евгений Онегин» после чтения соответствующей главы можно послушать арию Ленского, дуэт Онегина и Татьяны. Демонстрация слайдов, созданных в программе MicrosoftPowerPoint, позволяет, во-первых, значительно сэкономить время на уроке, во-вторых, увеличить яркость восприятия материала за счет предлагаемых словесных, наглядных и музыкальных образов, в-третьих, внести элементы занимательности, оживить учебный процесс.

Внедрение ИКТ на уроках русского языка и литературы позволили мне реализовать идею развивающего обучения, повысить темп урока, сократить потери рабочего времени, увеличить объем самостоятельной работы, сделать урок более ярким и увлекательным. Компьютер обладает достаточно широкими возможностями для создания благоприятных условий для работы по осмыслению орфографического и пунктуационного правила. Очень эффективным является наглядное раскрытие содержания правил с помощью схематических таблиц и рисунков, поскольку такая форма наглядности стимулирует познавательную активность и самостоятельность учащихся. Слайды, подготовленные средствами пакета Microsoft Office, обеспечивают качественно новый уровень предоставления информации. Звуковое сопровождение, возможность разработки в PowerPoint сюжетов игры и занимательности оказывает огромное воздействие на эмоциональное восприятие учащихся, способствуя более глубокому усвоению учебного материала. Вставка видеофрагментов осуществляет межпредметные связи. Структурная компоновка презентации с применением гипертекстовых ссылок как внутри документа, так и с выходом в Internet развивает системное, аналитическое мышление. Кроме того, с помощью презентации можно быстро проводить разнообразные виды работ: фронтальную, групповую, индивидуальную. Применение в презентациях цвета, графики, звука, всех современных средств видеотехники позволяет воссоздавать реальную обстановку деятельности. Компьютер позволяет существенно повысить мотивацию учащихся к обучению. ИКТ вовлекают учащихся в

учебный процесс, способствуя наиболее широкому раскрытию их способностей, активизации умственной деятельности. Использование ИКТ на уроках русского языка и литературы значительно повышает не только эффективность обучения, но и помогает создать более продуктивную атмосферу на уроке, заинтересовать учащихся изучаемым материалом.

Важную роль для повышения мотивации в обучении обучающихся играют **игровые технологии**. Значение игры невозможно исчерпать и оценить. Игры являются удобной формой актуализации знаний (в начале урока или перед началом изучения новой темы); «разминки», необходимой по ходу урока, контроля в конце учебного занятия.

Игра «Верю-не верю». Хорошо подходит для проверки домашнего задания. Задаются вопросы по теме. Учащиеся соглашаются либо не соглашаются с утверждениями учителя. Вопросы начинаются с фразы: «Верите ли вы, что...».

Игры-соревнования. Такие игры включают все виды дидактических игр. Учащиеся соревнуются, разделившись на команды.

«Стихотворный бой». Команды друг другу по очереди рассказывают по стихотворению, проиграла та команда, чей участник не смог вспомнить стихотворные строки.

Кроссворды, они не только разнообразят урок, но и заставляют учащихся мобилизовать все знания, полученные ими во время обучения. Это своеобразный тест на проверку знаний и умений их применить на практике.

Литературные викторины используются в познавательных играх, где на первый план выступает также наличие знаний. Игра должна соответствовать знаниям, которыми располагают учащиеся, и в этом случае надо определить, кому следует адресовать ту или иную игру.

Ролевые игры позволяют учитывать индивидуальные особенности обучающихся, их интересы. Игра на уроке создает ситуацию психологической раскованности, способствует повышению общего развития, умению ориентироваться в различных жизненных обстоятельствах. Таким образом, использование игровой технологии на уроках литературы отражает всё многообразие человеческой деятельности: интеллектуальную, эстетическую, нравственно-психологическую, коммуникативную и другие. Применение педагогических технологий и приёмов обеспечивает: создание на уроке атмосферы заинтересованности, ситуации успеха, стимулирование обучающихся к использованию разнообразных способов деятельности, выполнение заданий без боязни ошибиться, получить неправильный ответ, использование карточек для достижения обучающимися уровня обязательной подготовки, разноуровневых контрольных работ, развитие слуховой и зрительной памяти обучающихся, образного мышления, получение ими прочных знаний по русскому языку и литературе. Используемые мной на уроках инновационные технологии позволяют обучающимся действовать, активно участвовать в ходе урока, ошибаться и искать причины ошибок, формулировать вопросы. Применение новых

технологий помогает сделать урок эффективным, результативным, а процесс получения знаний – интересным и продуктивным. Инновационные методы в преподавании – это новые методы общения с учащимся, позиция делового сотрудничества с ним и приобщение его к нынешним проблемам. Инновационные методы – это методы, позволяющие обучающимся самоутвердиться. А самоутверждение – это путь к правильному выбору своей профессии. Я считаю, что традиционные и инновационные методы обучения должны быть в постоянной взаимосвязи, они дополняют друг друга. Эти два понятия должны существовать на одном уровне.

ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ НА УРОКАХ ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА

Касымов Мирам Маратович, преподаватель истории
Высший медицинский колледж «Даналык» им.З.Г. Мурзагулова

Я хочу поделиться с вами опытом использования инновационных технологий для организации самостоятельной работы на уроках истории Казахстана в нашем колледже. Мы живем в эпоху, когда технологии становятся неотъемлемой частью образования, и важно внедрять их в учебный процесс для максимизации эффективности обучения.

1. Использование виртуальных экскурсий и интерактивных карт.

Одним из наших успешных опытов было внедрение виртуальных экскурсий и интерактивных карт в процесс изучения истории Казахстана. Современные технологии позволяют студентам путешествовать во времени и пространстве, исследуя исторические события и места, не выходя из аудитории. Это не только делает урок более увлекательным, но и позволяет студентам лучше воспринимать информацию.

<https://csmrk.kz/index.php/mnu-exposition/mnu-virtual-obzor>

2. Интерактивные учебные приложения и игры.

Мы также внедрили в учебный процесс разнообразные интерактивные учебные приложения и игры, которые стимулируют интерес студентов к изучению истории. Такие приложения предоставляют возможность проверить свои знания, участвовать в викторинах, решать задачи и даже создавать свои исторические проекты. Это способствует более глубокому усвоению материала.

Например: <https://tumalas.kz/mobi/#/>

3. Виртуальные лекции и вебинары с экспертами.

Для расширения кругозора студентов мы регулярно проводим виртуальные лекции и вебинары с приглашенными экспертами в области истории Казахстана. Это предоставляет студентам возможность общения с профессионалами, получения новых знаний и участия в дискуссиях.

4. Электронные ресурсы и онлайн библиотеки.

Мы активно используем электронные ресурсы и онлайн библиотеки для предоставления студентам доступа к разнообразным историческим источникам. Это позволяет им проводить самостоятельные исследования, углублять свои знания и развивать критическое мышление.

5. Совместные проекты и онлайн-коллаборация.

Мы стимулируем студентов к совместной работе над проектами, используя онлайн-платформы для коллаборации. Это развивает навыки командной работы, а также обогащает уроки истории более широким контекстом. Я на своем занятии создавал виртуальных председателей исторических деятелей с помощью искусственного интеллекта.

В заключение, хочу подчеркнуть, что применение инновационных технологий для самостоятельной работы на уроках истории Казахстана обогащает образовательный процесс, делает его более интересным и доступным. Такой подход способствует формированию у студентов активной жизненной позиции и готовности к профессиональной деятельности в современном информационном обществе.

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫ ОҚУ ПРОЦЕСІНЕ ТАРТУДЫҢ ӘДІСТЕРІ

Кобегенова Райгул Алдабергеновна, әдіскер, қазақ тілі және әдебиеті пәнінің оқытушысы

Астана қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі»
ШЖҚ МКК

Барлық білім алушыларды оқу процесіне тарту білім алушының өз оқуында табысқа жетуі үшін маңызы зор. Білім алушылардың қызығушылықтары мен ынтасына назар аудару арқылы, сондай-ақ білім алушының қиындық деңгейіне сәйкес оқу тапсырмаларын беру арқылы көптеген түрлі құралдарды қолдануға болады.

Білім алушыларды оқу процесіне тартудың түрлі құралдары: мүмкіндік беру.

Білім алушылар оқуға түрлі мотивациямен келеді. Кейбір білім алушыларда ішкі мотивация болса, кейбіреулерінде сыртқы мотивация болады. Ал көптеген білім алушыларда ішкі де, сыртқы да мотивациялар болады. Білім алушылардың білім алуға қойған мақсаты әр түрлі болуы мүмкін: білім алу немесе жарқын болашаққа ұмтылу. Кейбір білім алушыларға білім алу өзін-өзі тану үшін қажет болса, ал басқалары үшін отбасы жағдайын жақсартудың құралы болып табылады. Кейбір білім алушылар оқудан рахат алады. Дегенмен, оқу барысында кейбір білім алушыларда қиындықтары туындайды. Бұл білім алушылар үшін білім алу күнделікті тұрмыста өз отбасына көмектесуден маңызды болмауы мүмкін. Кейбір білім алушылар үшін оқу материалы және оқу жоспары қиындық туғызуы мүмкін.

Білім алушылардың қызығушылығын арттырудың түрлі тәсілдеріне шолу.

ОҚУДАҒЫ ҚИЫНДЫҚТАР	ОҚЫТУШЫ ҚОЛДАНАТЫН СТРАТЕГИЯЛАР
Білім алушыларды сабақ тақырыбы қызықтырмайды.	Сабақ тақырыбы мен білім алушы өмірі арасында байланыс орнату, білім алушыларға тақырыптың немесе дағдылардың тәжірибеде қолданылуын көрсету, білім алушылардың қызығушылықтарымен байланысты мысалдарды пайдалану.
Білім алушылардың оқу әрекетіне қатысуға мотивациясы жоқ.	Сабақта іс-әрекетті таңдауға жағдай жасау, өзара оқу мүмкіндіктерін кеңейту, тиісті күрделілік деңгейінде оқу тапсырмаларын беру
Білім алушылар сабақта іс-әрекетке қатысқысы келмейді.	Оқуға қатыстыру нұсқаларын ұсыну, білім алушы оқуға қатыстыруда сабырлылық таныту, құрдастарымен немесе шағын топтар жұмысына қатысуды ынталандыру.

Белгілі бір тақырыптарға деген қызығушылық баланың отбасының мәдениетімен, алдыңғы жетістігімен, оқу стилімен немесе әртүрлі басқа факторлармен жанама түрде анықталуы мүмкін. Сондықтан өзара әрекеттесу үшін әртүрлі құралдарды ұсыну түрлі білім алушылардың мақсатты түрде оқу процесіне қатысуына мүмкіндік береді.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен саралап оқытуды ұйымдастыру.

Заманауи психологиялық-педагогикалық үрдістерге сәйкес сараланған оқыту өнімді педагогикалық технологиялардың бірі болып табылады. Сараланған оқыту процесінде білім алушылармен жекеше жұмыс істеу, көзқарас, даралап оқыту жүзеге асырылады. Оқу бағдарламасының мазмұнына сәйкес, оқытушылар білім алушылардың күтілетін нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік беретін дағдыларды дамытуға ықпал ететін стратегияларды қолдануы керек.

Табысты инклюзивті білім беру практикасында білім алушы нені, не үшін және қалай істеп жатқаны, ненің қолынан келіп-келмейтіні, не себепті қолынан келмейтіні жөнінде өз-өзіне есеп беретін, сондай-ақ нені оқып жатқанын және оқытудың нәтижесі қандай болатынын түсінетін білім беру субъектісі болып табылады. Осылайша, барлық білім алушылар, оның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін балалар педагогпен бірге өзінің білім алу әрекетінің рефлексиясын жүзеге асырады. Оқытушының саралау арқылы көмек күтетін білім алушыға көмектесуге, қабілеті жоғары білім алушыларға сәйкесінше көңіл бөлуге, ЕҚБ бар балалармен тиімді жұмыс істеуге мүмкіндігі бар.

Ерекше білім беруді қажет ететін балаларды оқытудағы сараланған тәсілдің мәні материалдың мазмұнын жеңілдету емес, білім алушының оқу мақсаттарына қол жеткізуі үшін тапсырмаларды өз бетінше орындауына мүмкіндік беретін әдіс-тәсілдерді тауып қолдану болып табылады.

Мұндай саралау білім алушының өз бетінше жұмыс жасауына қажетті нұсқаулықтың сипатын өзгертумен байланысты, яғни өзіндік жұмыс негізгі тапсырманы орындауға әкелетін дайындық сұрақтары немесе жаттығулардан тұрады. Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушы үлгермей, бағдарламадан қалып қоймас үшін оқытушы оған қосымша көмек ретінде теориялық анықтама, нұсқаулық, іс-қимыл алгоритмі бар жұмыс парағын дайындап ұсынады.

Саралауды іске асыру шеңберінде шартты түрде **үш топ** айқындалады. Бұл топтардың құрамы өзгеріп тұруы мүмкін:

1-топ- үнемі қосымша көмекті қажет ететін білім алушылар.

2-топ– тапсырманы өз бетінше орындай алатын білім алушылар.

3-топ– аз уақытта материалмен жоғары сапалы дәрежеде жұмыс істей алатын және басқаларға көмек көрсете алатын білім алушылар.

1-топтағы білім алушылар төмен және өзгермелі жұмыс қабілеттілігімен, тез шаршағыштығымен, өз іс-әрекеттерін ұйымдастырудағы қиындықтармен, есте сақтау, зейін, ойлау дамуының төмен деңгейімен сипатталады. Оларға тұрақты ынталандыру, сендіруші уәждеме, уақыт режимін нақты бақылау, тапсырмаларды орындау сапасын тексеру, даму тапсырмаларын қосу қажет.

2-топтағы білім алушылардың есте сақтауы мен зейіні, ойлау қабілеті сөйлеу тілі жақсы дамыған, олар елгезектігімен, адалдығымен, оқуға жоғары ынтасымен ерекшеленеді. Оларға оқытушының дер кезіндегі бақылауы, орынды ынталандыруы қажет, сабақта шығармашылықты қажет ететін тапсырмаларды берген жақсы.

3-топтағы білім алушылар танымдық ізденіс, эмоционалды қатысу, ынталандыру және өзінің оқу әрекетін реттеу қабілеттерін қамтитын «академиялық дарындылыққа» ие.

Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылар негізінен оқуда қиындығы бар білім алушылар тобының 1-тобына жатқызуға болады және оларға мынадай көмек түрлері көрсетіледі:

- 1) көмекші карточкалар,
- 2) дайындық жаттығулары,
- 3) тақтадағы жазбалар.

Көмекші карточкалар 1-топтағы барлық білім алушылары үшін бірдей болуы мүмкін немесе жеке білім алушыға арналып дайындалады. Білім алушы өзіне қажетті көмек деңгейіне қарай бірнеше карточка алуы мүмкін. Әр сабақ сайын білім алушыға керек көмек деңгейі азая түседі.

Дидактикалық карточкаларда әртүрлі көмек түрлері ұсынылуы мүмкін:

- тапсырманы орындау үлгісі, шешу тәсілін көрсету, пайымдау үлгісі;
- анықтамалық материалдар;
- алгоритмдер, жаднамалар;
- суреттер/иллюстрация, қысқаша жазба, схема;
- сөздерді түсіндіру, тапсырманың нақты бір бөлігін ерекшелеп көрсету;
- көмекші сұрақтар;

- мәселені шешу жоспары;
- шешу жолының бастапқы бөлігі;
- оқу іс-әрекетінің сипаты.

Ұсынылған карточкаларды жеке тапсырмалар үшін, бағдарламаның нақты тақырыптары бойынша білім алушылардың біліміндегі олқылықтарды жою бойынша жұмысты ұйымдастыру үшін, тақтада өзіндік жұмысты ұйымдастыру үшін, сабақтарда қарастырылған материалды бекіту кезеңіндегі шағын тексеру жұмыстары үшін пайдалануға болады.

Сабақта деңгейлік жұмысты ұйымдастыру

Деңгейлік жұмыс ұйымдастырудың мақсаты сабақта психологиялық қолайлы жағдай орнату және әр білім алушының мүмкіндігі мен қабілетінің деңгейіне сәйкес оқыту болып табылады.

Деңгейлік саралау үшін не қажет?

- Жалпы білім берудің базалық, міндетті деңгейінің болуы.
- Базалық деңгей білім алушыларға қойылатын талаптарды саралау және даралау үшін негіз болып табылады.
- Базалық деңгейді барлық білім алушылар орындауы тиіс.
- Күтілетін оқу нәтижелері жүйесі ашық болуы керек (әрбір білім алушы өзінен не талап етілетінін білуі керек).
- Базалық деңгеймен қатар оқу пәнінің мазмұнын меңгеру тереңдігімен анықталатын жоғары дайындыққа мүмкіндік беріледі. Бұл минималды талап деңгейін жоғарылататын оқу деңгейімен қамтамасыз етіледі.

Сараланған тапсырмалар білім алушылардың ойлау және шығармашылық белсенділігін, олардың пәнді оқуға деген қызығушылығын дамытуға бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің маңызды құралы болып табылады.

1. Түрлі күрделілік дәрежесіндегі сараланған тапсырмалардың «А», «В», «С» үш деңгейін бөліп көрсету.

Саралап оқыту тәсілінде тапсырманың мазмұны мен ұсыну формасына көңіл бөлінеді. Оқу материалы білім алушылардың зияткерлік даму деңгейіне сәйкес таңдалады. Тапсырмалар қиындығы мен күрделілік деңгейінің өсу қағидатын ескере отырып беріледі.

А деңгейі. Есте сақтау және қайталап айту. Үлгі бойынша жұмыс. Теориялық блокты және тапсырманы орындау бойынша егжей-тегжейлі нұсқаулықты қамтитын ақпарат карточкаларын пайдалану.

В деңгейі. Дайын схема, алгоритм бойынша жұмыс істеу. Салыстыруды, өз мысалдарын келтіруді қамтитын ішінара ізденіс тапсырмалары.

С деңгейі. Бейтаныс жағдайда білімді шығармашылық қолдану, проблемалық сұраққа жауап беру. Ақпаратты өз бетінше іздеу және талдау.

Саралап оқыту процесінде білім алушылардың бір топтан екінші топқа ауысуы мүмкін екендігі маңызды, яғни топ құрамы тұрақты бекітілмеген. Ауысу білім алушының даму деңгейінің өзгеруіне, олқылықтардың орнын

толтыру қабілетіне және оқуға қызығушылығының артуымен сипатталатын білім алу қабілетінің жоғарылауына байланысты.

Топтардың құрамы оқу бағдарламаларының мазмұнын нақты білім алушылардың мүмкіндіктеріне бейімдеуге мүмкіндік береді, әр білім алушының «жақын даму аймағына» бағытталған педагогикалық технологияны әзірлеуге көмектеседі, бұл өз кезегінде білім алушылардың жеке тұлғалық дамуына, оқуға деген ынтасын қалыптастыруға, өзін-өзі шынайы бағалай білуіне қолайлы жағдай жасайды.

ЕБҚ бар білім алушылар үшін сараланған тапсырмалар дайындаудағы оқытушының жұмыс істеу кезеңдері.

1. Білім алушылардың жеке ерекшеліктерін зерделеу: физикалық (денсаулық), психологиялық және тұлғалық.

2. Ерекшеліктеріне қарай білім алушылардың әр түрлі топтарын анықтау:

- қазіргі уақытта материалды меңгеру деңгейі бойынша;
- жұмыс істеу қабілетінің деңгейі мен жұмыс қарқыны бойынша;
- қабылдау, есте сақтау, ойлау ерекшеліктері бойынша.

3. Білім алушыларға тапсырманы өз бетінше орындауға көмектесетін әртүрлі әдістерді қамтитын сараланған тапсырмаларды таңдау және құрастыру.

4. Сараланған тапсырманың сипатын анықтауға әсерін тигізетін білім алушылардың жұмысының нәтижелерін үнемі бақылау.

Тапсырмаларға қойылатын негізгі талаптар.

1-деңгейдегі тапсырмалар. Тапсырмалар меңгерілген білімді өзгертпестен еске түсіруге және өзектендіруге бағытталған, білім алушы базалық білімді, икемділікті, дағдыларды көрсеткенде келесі тапсырманы орындайды: «оқулықтан/ дереккөзден мәтінді оқып, оқиғаның себептері мен салдарының сипаттамасын тап, тақырып бойынша ұсынылған мәтін негізінде кестені толтыр, сәйкестікті анықтауға арналған тапсырманы орында және/немесе мәтінге сүйене отырып, шындық/жалған екенін анықта және т.б., ұсынылған нұсқаулар арқылы картадан тап және т.б.» Үлгі бойынша жаса; жетіспейтін сөзді қой; мәнін тап, мәтінді оқы, мәнерлеп оқы, оқығанды мазмұнда, есеп шығар».

2-деңгейдегі тапсырмалар. Бұрын зеделенген материалды салыстыру, сипаттау және ретке келтіру үшін, яғни алынған білімді өзгертуді қажет ететін ұқсас міндеттерді шешу үшін өзгертілген жағдайдағы тапсырмалар, кері байланыс функциясын орындайтын тексеру тапсырмалары. Осы деңгейде білім алушылар ақпаратты өз бетінше түрлендіріп, әртүрлі жағдайларда қолдана алады: «оқиғаның себептері мен салдарын бұрын зерттелген оқиғамен салыстыр, олардың ортақ және ерекше тұстарын анықта, оқулық/ дереккөз мәтінінен оқиға туралы тұжырымын растайтын немесе жоққа шығаратын фактілерді тап». «Бақылап, қандай да бір белгілер бойынша топтарға бөл; есепті көптеген әрекеттер арқылы шығару үшін оның сұрағын өзгерт; артығын алып таста».

3-деңгейдегі тапсырмалар. Бұл - орындау барысында білім алушылар жаңа білім алатын танымдық-іздену сипатындағы тапсырмалар. Мұндай жұмыс әртүрлі ақыл-ой әрекетін орындауды талап етеді: талдау және синтездеу, салыстыру, негізгісін атап көрсету, жалпылау және жүйелеу: «оқиғаның себептері мен салдарын көрсететін дереккөздерді тап, осы ақпараттан фактілер мен пікірлерді атап көрсет». «Қандай да бір қағидаларға, заңға өз мысалдарыңды келтір; қорытынды шығар, кестені өз мысалыңызбен толықтыр, ойдан құрастыр; ойлап тап; іріктеп ал».

Білім алушылардың оқу мүмкіндіктеріндегі жеке ерекшеліктерін есепке алу негізінде сараланған тапсырмалардың негізгі мақсаты олардың әрқайсысына оқу барысында танымдық іс-әрекетін қалыптастыру үшін оңтайлы жағдайды қамтамасыз ету болып табылады.

ЕБҚ бар білім алушыларды оқытудың сараланған тәсілі негізінде сабақ жоспарын әзірлеу.

Сабақ жоспарын әзірлеу кезінде оқытушы барлық білім алушылардың әртүрлі оқу қажеттіліктері мен талаптарын қарастыруы тиіс. Оқытушының материалды оқытудың көптеген және икемді нұсқаларын таңдауы, сондай-ақ оқу материалдарын таңдауы барлық білім алушыларды тиімді оқытуға ықпал ету мақсатында жүзеге асырылуы керек.

Сараланған тәсілге негізделген сабақ құрылымы

1. Барлық білім алушылардың қатысуымен сабақ мақсатын анықтау. Үнталандыру кезеңі.

2. Алдыңғы сабақта өткен материалды өзектендіру. Әр топ үшін әрдеңгейлі қайталауды ұйымдастыру.

3. Жаңа білімді меңгеру. Бұл барлық білім алушылар және әр түрлі деңгейлі топтар бойынша сараланған түрде жүзеге асырылады.

Білім алушылардың даму деңгейіне байланысты ақпаратты ұсынудың әртүрлі әдістері қолданылады:

- проблемалық жағдай,
- алгоритм құру,
- тірек схемасын талдау,
- оқытушының қосымша кеңесінің көмегімен немесе өз бетінше жаңа материалды зерттеуі.

4. Түрлі деңгейдегі дидактикалық материалдарды қолдана отырып жаңа білімді бекіту. Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылармен оқытушының жеке түсіндіру жұмысы.

5. Тақырып бойынша қорытынды бақылау. Тест немесе өзіндік жұмыс.

6. Рефлексия. Тапсырманың орындалуын тексеруді ұйымдастыру (оқытушының тексеруі, өзін-өзі тексеру немесе өзара тексеру).

7. Сараланған үй тапсырмасы.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Елисеева И.Г., Ерсарина А.К. Жалпы білім беру мектептеріндегі ерекше білім алуды қажет ететін балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету: әдіс.нұсқаулық/ - Алматы: ТП ҰҒПО, 2019. – 96 б.

2. Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалар үшін жаңартылған оқу бағдарламаларын жүзеге асыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан: БІ. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 248 б.
3. Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалардың оқыту үдерісіне тиімді әдістер мен технологияларды енгізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу. Әдістемелік ұсынымдар – Астана: БІ. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 216 б.
4. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 Бұйрығы «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, оларды аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» (01.09.2022 мерзіміне толықтыру мен түзетулермен) https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V080005191_
5. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» 5-қосымша-Техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029031>
6. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері. – Астана: БІ.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2015. – 13 б.
7. Қазақстан Республикасындағы арнайы және инклюзивті білім берудің жағдайы мен дамуы. Аналитикалық баяндама. – Астана: БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2016. – 49 б.

ПӘНДІ ОҚЫТУ ҮДЕРІСІНДЕГІ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Кубжетерова Алтыншаш Арынгазиевна, химия пәні мұғалімі
М.Тынышбаев атындағы Қазақ көлік және коммуникациялар академиясы»
АҚ Ақмола колледжі» ЖШС

«...елді цифрландыру – бұл мақсат емес, бұл – Қазақстанның абсолюттік артықшылыққа қол жеткізу құралы. Сондықтан қазіргі цифрлық білім беру – заманауи оқыту кілті болып табылады...». Қ.Тоқаев

Мен, Кубжетерова Алтыншаш Арынгазиевна, Астана қаласы, «М.Тынышпаев атындағы Қазақ көлік және коммуникациялар академиясы, АҚ Ақмола колледжі»-нің химия пәні оқытушысымын. «Пәнді оқыту үдерісіндегі цифрлық технологиялар» тақырыбым туралы баяндауға рұқсат етсеңіздер!

Қазіргі біз өмір сүріп отырған заманды ақпараттық деп атайды. Ақпарат қоғам өмірінде, сондай –ақ, білім мен ғылым дамуының маңызды

бір бөлшегі болып табылады. Ақпараттың өте жылдам өсу жағдайында оны қабылдау мен өңдеу күрделене түсті.

Бүгінгі ақпарат–XXI ғасырдың заманауи негізгі құндылығы.

Теледидар, газет, журналмен қатар ғаламтордың да ақпарат таратуда үлес салмағы артып келеді.

Әсіресе, білім технологиялары қоғамның ақпараттық әлемге енуіне байланысты үлкен өзгеріске ұшырауда.

Мектепке дейінгі мекемеден бастап, мектеп, түрлі деңгейдегі оқу орындарының жұмысы жаңа кезеңге, сандық технологияға – бұрылды - онлайн сабаққа қатысу, қашықтықтан білім алу, өздік жұмысты атқару.

Жаңа білімді өзінше игеру әр бала, студент пен оқытушының еркін және белсенді болуына себеп болып отыр.

Бастапқыда, Электронды пошта, компьютерлік бағдарламалар адамдардың тығыз байланысын қамтамасыз етіп, жылдам ақпаратты тарату мүмкіндігіне ие болса, қазіргі уақытта Интернет желісіндегі сайттардың саны да жыл сайын артып келеді және олар арқылы керекті мәлімет алуды да меңгеріп келеміз.

Коммуникациялық құрал-жабдықтардың көз ілеспес жылдамдықпен жетілуі, желілік құрылымдардың дамуы – қоғамның ақпараттық әлемге енуінің көрінісі деп есептеймін.

Бүгінгі заман талабында сапалы білімді меңгерту үшін оқушылардың қызығушылығы мен шығармашылық белсенділігін арттыру қажет. Оқытудың сандық технологияларын енгізу және пайдалану сапалы білім берудің басты міндеті болып табылады.

Сандық технологиясы дамыған кезеңде жас ұрпаққа заман талабына сай білім беру, жан-жақты дамыту– мемлекетіміздің, жастарымыздың болашағы. Болашақ - мұғалімнен шығармашылық ізденісті, үлкен сұранысты талап етеді.

Цифрландырудағы негізгі мақсат – бәсекеге қабілеттілікті арттыру, халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, оқу-тәрбие процесін жеделдету және жеңілдету, балаларға, ұстаздарға, ата-аналарға жүктемені азайту. Ең бастысы – білім беру сапасын арттыру.

Сандық технологиялардың оң әсерлері:

Тәуелсіздікке үйрету. Бала өзі білімге ұмтылуы керек екенін түсінеді. Оқушы жоғары нәтижелерге қол жеткізеді.

Қағазбастылықтың болмауы. Адамды қағаздар мен кітаптардан құтқарады. Компьютерде барлық оқулықтар бар, ал планшет жұмыс дәптерлерін атқарады.

Үнемдеу. Қағаз нұсқаларға және басқа кеңсеге қаражат жұмсалмайды. Оқулықтың электрондық нұсқаларын қолдану тиімді және пайдалы.

Мұғалімдердің жұмысын жеңілдету. Мұғалімнің жұмысы тек көмекті білдіреді.

Болашаққа қадам. Қазір Ғылым үлкен қарқынмен дамып келеді, жыл сайын жаңа құрылымдар, бағдарламалар пайда болып келеді.

Мұғалім ретінде оқу процесін осындай ұйымдастыру маған әртүрлі технологияларды қолдануға, оқу процесін қызықты әрі танымдық етуге мүмкіндік береді, Интернеттің мобильді құрылғыларын пайдалануға түрткі болып келеді.

Алғашқыда, мультимедиялық проектор болды, Powerpoint-та жасалған слайдтарды, презентациялармен таныстырдық. Содан кейін интерактивті тақталар пайдаланып, сабақтарымызды жаңаша ұйымдастыруды алға тарттық.

Қазіргі уақыт интернет-технологияларды енгізу, платформалар, түрлі қосымшалар, мобильді құрылғыларды, электрондық журналдар мен күнделіктерді, цифрлық ойындарды, видеофрагменттер және виртуалды технологияларын пайдалану кезеңі болып табылады.

(Сандық қосымшаларды пайдалана отырып, студенттердің білімін тексеру, оқуға деген қызығушылығы мен ынтасын арттыруға және өз бетінше тәуелсіз білім алуға талпыныстары қалыптасты).

Аталған және т.б. цифрлық технологиялардың көмегімен оқытушылар материалды тиімді ұсына алатын дәрежеге жеттік, оқу, білім беру мүмкіндіктері кеңейіп келеді. Сондымен қатар, түрлі вебинарларға, бейне конференцияларға, онлайн чаттарға тіркеліп, қатысып келеміз.

Баяндамамды аяқтай отырып, айтқым келетіні: білім саласында сандық технологияларды пайдалану – қазіргі заман талабы және білім алушының да, білім берушінің де заманауи білім алуының кілті.

РОЛЕВОЙ РЕПЕРТУАР ПЕДАГОГА В УСЛОВИЯХ АКАДЕМИЧЕСКОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ И АКАДЕМИЧЕСКОГО ПРЕВОСХОДСТВА

*Кусаинова Жанара Елюбаевна, преподаватель педагогики, заместитель
директора по учебно-методической работе
Международный колледж имени Магжана Жумабаева*

SPOD-мир (акроним SPOD расшифровывается как: S – Steady - стабильный, постоянный, P – Predictable - предсказуемый, O – Ordinary - простой, D – Definite - определенный) зародился во времена, когда технологии еще не были так распространены. Стабильность и предсказуемость процветали. Система технического и профессионального образования была достаточно спокойной, понятной и прогнозируемой. Организации образования знали кого обучать и как. Запросы от работодателей можно было просчитать на много лет вперед.

В SPOD-мире был распространён образ учителя - педагога, описанный основателем дидактики Яном Амосом Коменским еще в XVII веке. Ассоциировался ролевой репертуар учителя - педагога с 4 основными ролями: садовник, любовно выращивающий растения в саду; архитектор, который заботливо застраивает знаниями все уголки человеческого существа; скульптор, тщательно обтесывающий и шлифующий умы и души людей;

полководец, энергично ведущий наступление против варварства и невежества.

Конечно SPOD-мир не исключал, что в жизни каждого отдельного человека, организации образования или целого государства были неожиданности и сложности. Но в целом SPOD-мир был устойчивым, предсказуемым, более или менее простым и определенным [1].

На смену SPOD-миру в конце 1980-х годов пришел VUCA-мир (акроним VUCA расшифровывается как: V – Volatility - нестабильный, U – Uncertainty -неопределённый, C – complexity - сложный, A – ambiguity - неоднозначный). Таким образом, нестабильность, неопределенность, сложность и неоднозначность – маркеры этого самого VUCA-мира. В это же время наблюдается стремительное развитие технологий. Система технического и профессионального образования как институциональная система образования была вынуждена начать существовать в новых условиях. Ролевой репертуар учителя так же претерпел ряд изменений и дополнений с учетом новых требований. В книге «Искусство быть другим» В. Леви говорит о ролевом репертуаре учителя (1968) [2-3]. Представленный ролевой репертуар учителя - педагога В. Леви можно проанализировать в рисунке 1.

36 ролей показывают виды деятельности, которые может выполнять учитель (кумир, любимый человек, друг, товарищ; врач, психотерапевт, утешитель; ученый, исследователь, наблюдатель; проповедник, оратор, рассказчик; артист, клоун, шут; оценщик, критик, судья; контролер, надсмотрщик; инструктор, тренер, дрессировщик; информатор, консультант, советник, эксперт; лидер, руководитель, организатор, наставник, просветитель; нянька, опекун, воспитатель) [3, с. 211 – 212]. На рисунке добавлены роли фасилитатора, аналитика и др. (выделены курсивом). Можно также добавить роли коучера, тьютора...

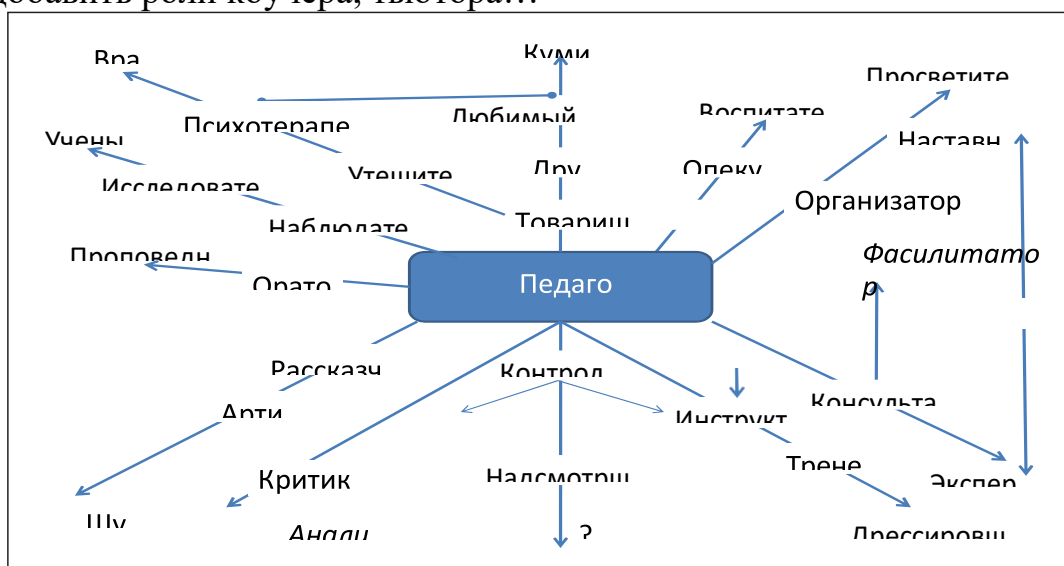

Рисунок 1 – Ролевой репертуар учителя (с дополнением ролей по В. Леви)

Краш-тест пандемии: образовательные потери и образовательные инновации. Несомненно, что COVID-19 оказал колоссальное влияние на ландшафт образования как во всем мире, так и на систему казахстанского

образования. «Стресс-тест» с которым столкнулись организации технического и профессионального образования носил революционный характер поскольку коренным образом поменяли привычный уклад.

Приход «Цифры» в педагогику, эволюция дидактики в Е-дидактику, развитие онлайн-образовательных услуг, продвижение консорциумов массовых открытых дистанционных курсов наглядно рушат стереотип, что образование считается очень консервативной сферой.

Перемены продолжают происходить. Модель VUCA-мира больше не может описывать происходящее. Наша новая реальность — BANI-мир. Концепция BANI-мира, предложенная американским футурологом, старшим научным сотрудником Института будущего Джамаисом Кашио предполагает, что новый мир требует новых подходов. Лидерство «по-старому» может уже не справиться с новыми вызовами. Таким образом акроним BANI расшифровывается как: B — brittle - хрупкий, A — anxious - беспокойный, N — nonlinear-нелинейный, I — incomprehensible - непостижимый.

Широкими мазками стержневая роль в ролевом репертуаре можно представить таким образом: SPOD-мир Учитель был источником знаний. VUCA-мире Учитель – проводник в мир знаний, навигатор. BANI-мир Учитель – модератор образовательного контента, конструктор.

В 2022 году в организациях технического и профессионального образования внедрена академическая самостоятельность, которая позволяет разрабатывать образовательные программы самостоятельно с участием работодателей на основе требований государственных общеобязательных стандартов образования, профессиональных стандартов, профессиональных стандартов WorldSkills и региональных особенностей [6].

Что касается вопроса академического превосходства, то в 2024 году оно рассматривается преимущественно как тренд высшей школы. Но справедливости ради стоит заметить, что некоторые инициативы системы высшего образования нашли свое отражение и в системе технического и профессионального образования, например, реестр образовательных программ. В свете ролевого репертуара учителя академическое превосходство как тренд в системе образования представляет особый интерес поскольку данный вопрос еще очень мало освящен в психолого-педагогической литературе.

В аналитическом словаре по качеству образования под превосходным качеством подразумевается демонстрация таких характеристик, которые имеют настолько высокий уровень, что они неявно (имплицитно) недостижимы для всех [4].

В 2012 году рабочая группа Европейской ассоциации гарантии качества определила, что «превосходство – это не только исключительный и меритократичный фактор, но и стремление ВУЗов заявить об истинных достижениях и выйти за рамки обычных ожиданий академического и профессионального сообществ» [5]. Мир меняется так быстро, что мы больше не сможем позволить себе пять лет изучать теоретические дисциплины, а потом еще какое-то время осваивать профессию за счет

работодателя. В образовании активно начинают использоваться инструменты обучения с применением искусственного интеллекта (онлайн-курсы, симуляторы, тренажеры, игровые онлайн-миры и т.д.). Возможно, что игропедагог, тренер по майнд-фитнесу, координатор образовательной онлайн-платформы, ментор стартапов – это вовсе не персонажи фантастического рассказа, а новые роли в ролевом репертуаре учителя - педагога?

Литература:

1. <https://www.dekanblog.ru/2022/09/strategicheskii-menegement/abbreviatory-spod-vuca-bani-plyus-pdca-i-hadi>
2. Леви В. Искусство быть другим. – М., 1968.
3. Зимняя И.А. Педагогическая психология. – М., 2000.
4. Аналитический словарь по качеству. – Режим доступа: <http://www.qualityresearchinternational.com>
5. Материалы рабочей группы Европейской ассоциации гарантии качества в высшем образовании.

КӘСІБИ АҒЫЛШЫН ТІЛІ ПӘНІН ОҚЫТУ БАРЫСЫНДА QUIZLET ҚОСЫМШАСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІ

*Куттыбаева Мейрамгүл Сәрсембекқызы, қазақ тілі мен әдебиеті
пәнінің оқытушысы*

«Томирис» медициналық колледжі, Астана қаласы

«Біз қазіргі заманның жаңаша талаптары мен үрдістеріне
әрқашан сай болуымыз керек»

Қ. К. Тоқаев

Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы бүгінгі басты міндеттерінің бірі- жастарға терең білім беру. Ал, оның негізгі жалпы білім беретін оқу орындарында оқыту үрдісін жақсартуға білім саласына жаңа технологияларды енгізу болып табылады. Оқу-тәрбие үрдісіне заманауи технологиялар мен әдістерді енгізу студенттердің білімге деген қызығушылығын, талпынысын арттырып өз бетімен ізденуге шығармашылық еңбек етуге жол салады.

Кәсіби пәндерді оқытуда тиімді әдіс-тәсілдерді пайдалана отырып, сабақты қызықты да тартымды өткізу мұғалімнің шеберлігіне байланысты екені баршамызға мәлім. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңының 8 – бабында «Білім беру жүйесінің басты міндеті-оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық коммуникациялық желілерге шығу, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке тұлғаны қалыптастыруға, дамытуға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау»-деп атап көрсеткендей, қазіргі уақытта әрбір оқытушының алдына қойып отырған басты міндеттердің бірі-оқытудың

әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру және жаңа педагогикалық технологияны меңгеру. Ал білім беру жүйесінің алдындағы жаңа міндеттердің бірі инновациялық педагогикалық оқыту технологияларын пайдаланып білім сапасын арттыру.

Қазіргі білім беру саласында оқытудың озық технологияларына мән беріп, оны меңгермегенше сауатты, жан жақты маман дайындау мүмкін емес.

Кәсіби ағылшын тілі сабағында көптеген студенттер мен ересектер үшін жаңа лексиканы үйрену өте қиын және тіпті қызықсыз. Көптеген оқу орындарында лексиканы жазылған және жатталған сөздер түрінде ұсынылады, бұл студенттердің жаңа сөздерді игергісі келмейтіндігіне әкелді.

Лексиканы оқыту процесін студенттерді қызықтыратындай етіп қалай құруға болады? Студенттердің мотивациясын қалай арттыруға болады?

Жаңа лексиканы есте сақтауға көмектесетін көптеген әдістер бар, бірақ ағылшын тілінде карточкалар/глоссарий арқылы сөздерді үйрену әдісі әлі де ең тиімділердің бірі болып саналады. Оқытушының сабаққа карточкаларды тауып, шығарып және кесуге талай уақыты кетеді. Кейін карточкаларды жоғалтып, тіпті лақтырып тасталынады. Карточкаларды бір рет қана жасап, кейін түрелендіруге, оларды жылдан жылға топтарда студенттерді оқыту барысында қолданған тиімді болады.

21 ғасырда компьютерден, мобильді құрылғыдан қол жетімді карточкалары бар қосымшалар көп, осылайша студенттер кез-келген уақытта қосымшаны пайдаланып, жаңа сөздерді жаттықтыра алады. Осындай тиімді және пайдалы қосымша- Quizlet.com

Quizlet-бұл оқу карталары түрінде ұсынылатын кез-келген ақпаратты есте сақтауды жеңілдететін ақысыз қызмет. Бұл қосымшада суреттер мен аудио файлдарды қосу арқылы жеке карталар жасауға ғана емес, сонымен қатар көпшілікке қол жетімді басқа пайдаланушылардың карталарын пайдалануға мүмкіндік береді. Сонымен қоса, оқытушы студенттің қаншалықты тақырыпты жаттаған деңгейін мобильді қосымшалармен бағалауға және бақылауға болады.

Студенттер Quizlet карталармен не істей алады?

Quizlet-те **6 түрлі** жұмыс әдісі бар: төрт оқу режимі және екі ойын түрі- кез-келген материалды үйренуді қызықты әрі тиімді етеді.

- ✓ карточка режимі
- ✓ жаттау режимі
- ✓ хат
- ✓ тестілеу
- ✓ «Таңдау» ойыны
- ✓ «Гравитация» ойыны

Енді, кәсіби ағылшын тілі сабағында жаңа лексиканы үйренуде Дәстүрлі оқыту мен Quizlet қосымшасымен оқытуды салыстырып көрейік:

Дәстүрлі сабақ түрінде өткізуде:

- Студенттерге глоссарий таратылып, сөздерді айтылуын қайталап, дәптерлеріне көшіріп жаттайды.

- Жазылған жаңа сөздерге қатысты жақсы суреттер болса, оларды карточкаларда қолдануға болады.
- Айтылуы күрделі сөздерді студенттерге жаттауға қиын болады, ағылшын тілінде сөздер тіпті басқаша жазылады.

Келесі сабақта студенттерден жаңа сөздерді сұрап, сөздік диктант, тест жазуға болады.

Тиімділігі: студенттер бірін бірі тексеріп, сөздерді қайталайды.

Кемшілігі: әр студенттен жаңа сөздерді тексеру барысында, сабақтың көп уақыты кетеді.

Quizlet қосымшасы көмегімен сабақ өткізуде:

- Студенттерге модульдің сілтемесін беріледі;
- Студенттер модульге қосылып, сөздер және терминдермен танысуға, жаттауға, айтылуын тыңдауға көшеді;

Келесі сабақта студенттің модульге қанша кіргенін, қандай деңгейде сөздерді жаттағанын көруге болады.

Әр студентті, өз деңгейі бойынша, қосымшада тестілеуге немесе Гравитация және Таңдау ойындары арқылы бағалауға болады.

Тиімділігі:

- Студенттердің өзіндік жұмысы (кез келген уақытта және орында қосымшаға кіріп, сөздерді жаттай алуы);

- Сабақ үстінде уақыттың көп «шығындалмауы»;

- Студенттердің қызығушылығы мен деңгейі бойынша өзара бәсекелестік;

- Басқа оқытушылардың және пәндер бойынша модульдерге қолжетімділік;

- Студенттердің белсенділігін мобильді қосымшамен бақылау.

- **Кемшілігі:** ғаламтор желісі қажет.

Quizlet қосымшасы сайтында келесі зерттеулер анықтамалары бар: Quizlet қолданатын оқушылардың 90% - ы оқу үлгерімі жақсарғанын айтады.

Зерттеулер көрсеткендей, карточкалар көмегімен өзін-өзі тексеру глоссарииді қайта оқудан гөрі тиімдірек. Студенттер кез-келген тақырып бойынша дайын карточкаларды таба алады немесе тіпті бірден өздері жасай алады.

Студенттерден кәсіби ағылшын тілі сабағында Quizlet қосымшасын қолдану туралы пікірлері:

Асқар Нұрислам, 3ЕІ А топ студенті:

-Quizlet қосымшасымен 2 курстан бастап кәсіби ағылшын тілі сабағында қолданамыз. Жаңа сөздерді үйренуге, қайталауға өте жеңіл. Ұялы телефон арқылы оқытушының модуліне қосылып, кез келген уақытта деңгейлерді өтуге болады. Өзім сабаққа дайындалғанда, тіпті автобуста да қолданамын.

Сапар Сабина, 3 МІ топ студенті:

-Quizlet қосымшасы өте қызықты құрал. Жаңа сөздерді үйреніп болған соң, «тест», «жазылу», «Гравитация» ойындарын ойнауға болады. Сөздерді

тек жаттап ғана емес, дұрыс айту мен жазуды үйрендім. Уақытым бос болғанда, «Medical English» модулінде сөздерді қайталаймын.

Қорытындылай келсек, кәсіби шетел тілі сабағында Quizlet қосымшасы арқылы студенттердің ағылшын тілін оқуға қызығушылығын артты, ойын немесе тест режимі үстінде студенттер бір-біріне көмектесіп, сөздерді жоғары деңгейде меңгерді. Әр сабаққа алдын-ала тақырыптық модульдер дайындалады. Quizlet қосымшада жаңа сөздердің суреттері, айтылуы, тест, ойындары дайын. Өте тиімді және пайдалы қосымша.

Тек кәсіби ағылшын тілін оқытуда емес, сонымен қоса басқа кәсіби пәндерді оқыту барысында Quizlet қосымшаны қолдануға болады.

Quizlet қосымшасы оқытушыларға арналаған - керемет көмекші.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Білім заңы. Алматы, 2007
2. Иманбаев А. Оқу-тәрбие үрдісін ақпараттандыру ділгірлігі. Қазақстан мектебі, №2, 2000
3. <https://quizlet.com>

ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ПРОЕКТИРОВАНИЕ ДИЗАЙНА В ИНТЕРЬЕРЕ

*Максименкова Анастасия Олеговна, преподаватель специальных
дисциплин
ТОО «Колледж Управления»*

Аннотация: в статье рассматривается, как цифровые технологии помогают в проектировании дизайна интерьера. Автором раскрыты приемы, методы и некоторые решения, которые помогают дизайнеру при проектировании дизайна интерьера.

Ключевые слова: проектирование, графический дизайн, дизайн, цифровые технологии, виртуальное пространство.

В 21 веке уровень развития дизайна, как профессии определяется наличием теоретической, методологической базы, которая помогает дизайнеру проектировать, выбирать цели и инструменты, находить критерии оценки продукта дизайна [1]. Все это в комплексе приводит к расширению проблемного и проектного поля дизайна, его включению в различные социокультурные процессы.

Одной из центральных тем для современной культуры является образование. Цифровой образовательный ресурс, созданный с применением дизайн-технологий, помогает созданию эффективной образовательной среды, которая удовлетворяет потребностям обучающихся и преподавателей. Цифровая революция повлияла на все стороны дизайна. Возможности и пределы использования цифровых технологий в дизайне еще до конца не изучены. Недостаточно знаний в отношении влияния киберпространств на проектные решения в графическом дизайне и дизайне интерьера. Цифровая

графика во внутреннем пространстве виртуальной образовательной среды, определение места и роли дизайна между дизайном интерьеров и графическим дизайном, методы проектирования могут улучшить образовательную среду, тем самым облегчить процесс дистанционного обучения.

В настоящее время цифровые технологии активно применяются в проектировании дизайна в интерьере. Цифровые технологии задают новый вектор в формировании и развитии эстетики и стиля в дизайне. Цифровизация оказывает влияние на материальные, технологические, а также духовные и эстетические аспекты, определяет направление человеческого сознания, формирует его потребности и представления. Дизайнеры на практике применяют цифровые технологии почти на всех этапах работ, начиная с эскиза дизайн-проекта, определяя формы и цветовую палитру, вплоть до создания виртуальных предметов интерьера, в том числе и мебели.

Развитие рынков и изменение потребностей общества в отношении дизайна, создает необходимость использования новых подходов для удовлетворения индивидуальных потребностей потребителей.

Методы проектирования дизайна изменились в результате достижений в компьютерной графике. Дизайнеры все больше используют графическое проектирование, что позволяет им справляться со сложными проектными ситуациями. Эскизы и чертежи заменяют использованием программ для 3D-дизайна. 3D-технологии находят материальное выражение, создавая новую эстетику реального мира, в связи с чем растет их популярность. С помощью 3D-технологий создаются макеты, предметы интерьера, мебель. Приложения для 3D-дизайна позволяют манипулировать элементами внутреннего пространства и реалистичными образами исходного состояния объекта, позволяют максимально быстро оценивать и уточнять действия по проектированию дизайна интерьера.

Глобальная цифровизация добралась и до предметов мебели. Мебельные предметы освободились от своих привычных оболочек из шпона, покрытого текстилем, заменив его на NFT-плоть, и «перекочевали» в виртуальное пространство. NFT – это вид криптографического токена, а именно невзаимозаменяемый токен, который представляет собой единицу учёта, используемую для создания цифрового слепка любого уникального предмета. Рассмотрим пользу NFT при дизайне предметов интерьера, на примере мебели:

- токены – это первоклассный инструмент для тестирования объёмов спроса на тот или иной новый продукт или дизайн. Никакого скрупулёзного сбора данных, мнений и анализа рынка – все эти операции заменяет продажа токен-версий товара. И если продажи имеют хорошую конверсию, то и в реальности продукцию не будут обходить стороной;

- вместе с тестированием за счёт продажи токенов происходит предоплата физического объекта, таким образом дизайнер может получить

необходимую инвестиционную базу для запуска производства реальной, физической коллекции;

– это защита авторских прав на дизайнерскую идею [4].

Например, в 2021 году онлайн-площадка NiftyGateway провела аукцион, на котором предметы виртуальной мебели от графического дизайнера Андреса Райзингера были проданы как NFT. Несмотря на то, что они изначально являлись продуктом 3D-рендеринга и еще не существовали в реальном мире. Виртуальные предметы мебели начали пользоваться массовым спросом, и дизайнер нашел способ превратить виртуальную мебель в реальный продукт. Таким образом, цифровые технологии революционизируют способ работы дизайнеров.

Проанализировав влияние цифровых технологий на материальный предметный дизайн, можно обратиться к высказыванию дизайнера виртуальной мебели Николоса Бейкера: «Я всегда стремлюсь экспериментировать с новейшими технологиями, чтобы увидеть, как они могут вписаться в мою дизайнерскую практику... Я думаю, что это важный урок для любого дизайнера – использовать технологии и делать их красивыми» [3]. Предметы виртуальной мебели служат определенной цели: покупатели могут использовать их для заполнения своей цифровой среды, и некоторые визуализации в конечном итоге будут реализованы в реальные физические объекты. Имеющийся опыт проектирования и продажи виртуального дизайна, демонстрирует, что предметы виртуальной мебели занимают не последнее место в инновационном дизайне.

Одним из инновационных решений при проектировании дизайна является цифровая печать. Значимость цифровой печати в дизайне растет, поскольку она дает возможность создавать индивидуальные решения для удовлетворения потребностей каждого потребителя. Цифровая печать, как и любое цифровое изображение или графику можно нанести на любую основу. Отсюда растет разнообразие видов внутренней отделки за счет использования различных материалов: стекло, металл, дерево, кору пробкового дерева, кожу, ткань, обои или винил. При этом каждый дизайн смотрится по-разному на каждом из данных материалов, так как материалы отличаются свойствами и поверхностью. В результате, технологический прогресс в области печати играет важную роль в развитии цифровой печати как новой концепции оформления интерьера [5]

Эволюция дизайна в сторону работы с инновационными технологиями обеспечивает возможность решения сложных вопросов технологических, экономических и социальных изменений в образовательной среде. Хотя основные принципы проектирования, сотрудничества и использования прототипов в дизайне, ориентированном на человека, остались неизменными, пути их реализации адаптировались к вызовам времени.

В последние десятилетия дизайн больше не рассматривается исключительно как создание элементов или даже продукта. Существует более широкое понимание того, что дизайн может влиять на взаимодействие пользователя с продуктами. В конечном итоге все точки соприкосновения и

впечатления от продукта приводят к всеобъемлющему восприятию образовательной и виртуальной среды.

Виртуальное пространство – это результат сотрудничества дизайнера интерьера и графического дизайнера для достижения цели дизайна и удовлетворения потребностей пользователя пространства. Физические компоненты виртуального внутреннего пространства интегрируются с цифровыми визуальными изображениями этого пространства и с реальным пространством. Цифровое изображение становится частью общего дизайна, виртуального и реального внутреннего пространства. Цифровой образ образования определяется, во-первых, пользователем внутреннего пространства, а во-вторых, образовательной средой. В виртуальных интерьерах цифровое изображение может быть сохранено и повторно использовано полностью или частично, что позволяет модифицировать цифровое изображение и перепроектировать все пространство [2].

Список литературы:

1. Быстрова Т.Ю. Философия дизайна: учеб.-метод. пособие / Т.Ю. Быстрова. – 2-е изд. – Екатеринбург.
2. Халед Набил Атеф Алмомани Возможности цифровых технологий в проектировании образовательного пространства: потенциал графического дизайна и дизайна интерьера / Халед Набил Атеф Алмомани [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/vozmozhnosti-tsifrovyyh-tehnologiy-v-proektirovanii-obrazovatel'nogo-prostranstva-potentsial-graficheskogo-dizayna-i-dizayna> (дата обращения: 16.06.2023).
3. Влияние цифровой среды на формирование нового образа современного интерьера. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.designspb.ru/news/articles/impact_digital_environment/ (дата обращения: 16.06.2023)
4. Что такое цифровая мебель, и насколько она реальна? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://industrymebel.ru/analytics/chto-takoye-tseefrovaya-myebyel-ee-naskolko-ona-ryealna/> (дата обращения: 16.06.2023)

НОВЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ МЕТОДЫ КАК УСЛОВИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ПЕДАГОГА

Мерекенова Салтанат Зинекешевна, преподаватель русского языка и литературы

Педагогический колледж Международного университета Астана

В настоящее время обновление содержания программ обучения и методики преподавания в организациях профессионального и технического образования и связанные с ним изменения выдвигают системе свои требования. Ведь развитие человеческого капитала – основа её конкурентоспособности в мировом сообществе. Государству нужны образованные и мыслящие люди. Поэтому будущее поколение должно уметь

самостоятельно добывать знания, приобретать навыки, необходимые для жизни в современном обществе.

Новая концепция образования предусматривает индивидуализацию образовательного процесса, учет возможностей каждого студента, содействие его самореализации и самооценки. Это означает, что каждый преподаватель сегодня должен работать над совершенствованием своего профессионального мастерства, уметь анализировать свою педагогическую деятельность, заниматься рефлексией, вносить изменения в свою практику. И, конечно, должен систематически усовершенствовать свои знания по новым подходам в обучении и преподавании. Сейчас успех каждого педагога обусловлен его отношением к своему профессиональному уровню и достижению.

Исходя из выше сказанного, преподавателю следует пересмотреть формы и методы обучения, построить свою работу на основе новых педагогических технологии.

Я не хочу перечислять методики активного и интерактивного обучения или виды стратегий и технологий, применяемых сейчас на уроках многими моими коллегами. А представлю для примера разработку одного своего занятия.

Вашему вниманию представляю КСП урока по русскому языку и литературе, направление-педагогическое, раздел «**Мир и безопасность**», тема «К. Симонов. Военная лирика. Влияние произведений о войне на процесс формирования нравственных ценностей

Цели обучения урока взяты из Типовой учебной программы:

1. Владеть разными видами чтения.

2. Использовать синтаксические конструкции.

Цели соответствуют формату SMART, а именно:

- Конкретная цель задает направление работы учащихся;
- Наблюдаемые действия (взаимооценивание, самооценивание);
- При выполнении заданий учащиеся опираются на предыдущие знания и поддержку в виде ресурсов, карточек для слабомотивированных;
- Значимость владения разными видами чтения, т.к., эти навыки применимы в жизни;
- Необходимость уложиться в определенное время.

Критерии оценивания соответствуют результатам ожидания:

1. Владеет видами просмотрового, выборочного, аналитического чтения;

2. Использует синтаксические конструкции при ответах на вопросы и выполнении грамматических заданий. ». (слайд №5)

Методы обучения, выбранные мной, определены содержанием темы и направлены на достижение целей обучения и вовлечение обучающихся в процесс обучения.

I. Предтекстовая работа представлена в виде работы с эпиграфом, используя прием «**Мозговой штурм**». Здесь коллективная работа.

Затем идет непосредственно само чтение, а именно **просмотровое чтение**, задача которого быстро получить общее представление о содержании текста.

Это чтение заголовка стихотворения «К Суркову», прогнозирование темы, свои варианты, о чем стихотворение и ответы на вопросы. (слайд №6)

Перед **выборочным** чтением стихотворения «К Суркову» намечена предтекстовая работа, представленная в виде **словарной работы** с толковым словарем Ожегова и выделения в тексте стихотворения ключевых слов, которые несут в себе основную смысловую нагрузку, определяют содержание текста.

Здесь учащиеся демонстрирую 1, 2, 3 –ый уровни сформированности навыка чтения. Это и понимание слов, смысла предложения, и понимание общего содержания текста, умение находить заданную информацию.

Дальше-**дифференциация** обучения (группирование по по уровню учебных возможностей, поддержка, ресурсы). Группа поделена на 3 микрогруппы по уровню учебных возможностей: 1 группа-слабомотивированная, 2 группа-среднесильная и 3 группа-сильная. Обучающиеся имеют общую задачу, но сгруппированы таким образом, чтобы обеспечить достижение общего успеха. Те есть задания общие, но объем и сложность текста различны.

Слабомотивированной группе предоставлена поддержка в виде карточки-информатора, ресурса.

На этом текстовом этапе урока – задания на свертывание текста и на перефразирование (замена синонимичными конструкциями). Для этой цели используются прием «**Найди и замени**», прием **соответствия**. (слайд №7).

Продолжается текстовая работа уже в виде **аналитического чтения**, где обучающиеся демонстрируют навыки чтения высокого порядка. Это выражается в изучающем или детальном чтении текста, чтобы найти конкретный элемент, определять идею, синтезировать информацию текста.

На этом этапе урока используются приемы «**Вглубь строки**», «**синквейн**». (слайд №8).

Дальше представлены задания, которые **способствуют развитию функциональной грамотности** -это способность обучающегося использовать тексты для достижения своих целей, пополнения знаний, приобретения навыков. Также задания соответствуют индивидуальным особенностям обучающегося в образовательном процессе.

«**Мозговой штурм**»

Задание: прочитайте эпиграф и ответьте на вопросы:

- 1) Почему эти строки взяты в качестве эпиграфа.
- 2) О чем они говорят?
- 3) Что символизируют «эти три березы»?

Просмотровое чтение

Задание: Прочитайте заголовки к стихотворению К. Симонова «А. Суркову».

Ответьте на вопрос:

- 1) Можно ли по заголовку стихотворения спрогнозировать тему текста?
- 2) Дайте свои варианты, о чем текст стихотворения?
- 3) Что вы знаете о А.Суркове?
- 4) Что объединяет этих двух поэтов?
- 5) Какой теме посвящено данное стихотворение?

Словарная работа

Задание: Найдите значение слов по толковому словарю Ожегова и запишите их в свой словарь:

Просмотровое и выборочное чтение стихотворений К.Симонова

ГР- Задание: Прочитайте определенные стихотворения. Выделите ключевые слова из текста.

Задания: 1. Изложите кратко содержание текста, используя ключевые слова.

– «Найди и замени»

2. Найдите в тексте предложения с причастными и деепричастными оборотами и замените их синонимичными конструкциями.

Задание для низкомотивированных учащихся

Определите соответствие синтаксической конструкции и ее замены.

«Вглубь строки»

Задание: Заполните таблицу, используя синтаксические конструкции.

Авторское отношение	Основной тезис	Нравственные проблемы	Цитаты из текста
---------------------	----------------	-----------------------	------------------

Стратегия «Синквейн»

Задание: составьте синквейн к слову «верность»

И урок заканчивается заданием рефлексии (прием «**Плюс-минус-интересно**»), где нужно заполнить таблицу из трех граф.

Оценивание обучающихся представлены в виде взаимооценивания, самооценивания и обратной связи.

Как видите, новые подходы в обучении дают преподавателю свободу и гибкость в выборе форм и методов обучения, позволяют снизить затраты времени на практическую подготовку, развивают творческие способности каждого студента, систематизируют полученные знания, умения и навыки.

«ҒИМАРАТТАР МЕН ҚҰРЫЛЫМДАРДЫ САЛУ ЖӘНЕ ПАЙДАЛАНУ» МАМАНДЫҒЫНА АРНАЙЫ ПӘНДЕРДІ ОҚЫТУДА ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Наурызова Гүлдария Өтелгенқызы, арнайы пән оқытушысы
Астана қаласы әкімдігінің «Astana Polytechnic» жоғары колледжінің

XXI ғасыр- цифрландыру және ақпараттық ағын заманы. Ақпарат көп, толқыны терең. Мұндай ақпараттық толқында білім алушының зейіні мен назарын білімге бағыттап уақытын тиімді пайдалану біздің заманымыздың білікті педагогтарының басты мақсаты.

2020 жылы есігімізді пандемия қақпай келген кезде оқытушылар мен білім алушылардың сөз қорында жаңадан «онлайн оқу» түсінігі қалыптасты. Білім алу да, беру де оңай болған жоқ. Жаңа ақпараттық құралдар, платформалар – жаңалықтар айнасына айналды.

Конференция мақсатына негізделе баяндама мақсаты: «Ғимараттар мен құрылымдарды салу және пайдалану» мамандығында қолдануға тиімді цифрлық құралдардың мүмкіндігі мен зерттеу нәтижесімен таныстыру.

Цифрлық технологияларды қолдану барысында білім алушылардың мамандыққа қызығушылығын ұстап қалу, тұрақтандыру және оқу үрдісін автоматтандыру міндеттері қойылды.

Осы жылы аталмыш мамандық бойынша «Жобаларды басқару» және «Ғимараттар мен құрылымдар конструкциясы» пәндері бойынша зерттеу жұмыстары жүргізілді. Ақпараттық ағын заманында адамның назарын ұстау уақыты 4 секунд. 4 секунд ішінде білім алушының назарын ұстап оны әрі қарай сабаққа қызығушылығын арттыру деңгейі зерттелді. Бағалау бағамына білім алушының «қызығушылығы», «зейінінің шоғырлануы», «уақыт» және «кері байланыс» ілікті. Зерттеу жұмысы 1 семестрге созылды. Яғни білім алушының ұзақ және қысқа мерзімді демалысынан кейін зейін шоғырлануы, курстан курсқа өткен сайын қызығушылық деңгейі және оқытушының жалпы оқу үрдісіне берілген уақыт мөлшері мен білім алушылардан кері байланыс алу мүмкіндігі зерттелді. Зерттеу нәтижесіне сай цифрлық технологияларды қолдану мәселері мен перспективалары анықталды.

Мәселелер:

- Қол жетімділік теңсіздігі: барлық білім алушылар сандық құрылғыларға және жоғары жылдамдықты интернетке бірдей қол жеткізе алмайды, бұл білім алу мүмкіндігінде теңсіздік тудырады.
- Деректер қауіпсіздігі: цифрлық технологияларды пайдаланудың артуымен оқушылардың жеке деректерінің ағып кету қаупі артады, бұл олардың құпиялылығына қауіп төндіруі мүмкін.
- Мазмұн сапасы: сапасыз цифрлық білім беру ресурстары білім деңгейінің төмендеуіне әкелуі мүмкін. Мазмұнның жоғары стандарттарын қамтамасыз ету маңызды.
- Оқытушыларды алмастыру туралы алаңдаушылық: автоматтандыру және цифрлық технологиялар оқытушылардың рөлі мен жеке оқытудың төмендеуіне әкелуі мүмкін деген алаңдаушылық.
- Пәнаралық байланыс болмау: цифрлық интеграция кейде кең пәнаралық қолдаудың орнына оларды белгілі бір пәндерде қолданумен шектеледі.

Мәселерге сай оларды қолдану перспективасыда қаралды:

- ✓ Білім берудің қолжетімділігін арттыру: цифрлық технологиялар шалғай аудандардағы және ресурстары шектеулі адамдар үшін білім беруді қолжетімді ете алады.
- ✓ Жеке оқыту: адаптивті технологиялар әр оқушының қажеттіліктері мен оқу қарқынын ескере отырып, жеке білім беру бағдарламаларын құруға мүмкіндік береді.
- ✓ Сыни ойлауды дамыту: интерактивті және мультимедиялық ресурстар оқушылардың сыни ойлауы мен шығармашылық дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

- ✓ Оқытудың заманауи әдістері: виртуалды шындық, толықтырылған шындық және басқа да инновациялық технологиялар қызықты және шынайы оқу орталарын жасай алады.
- ✓ Жаһандық ынтымақтастық: цифрлық технологиялар мәдени алмасуға ықпал ете отырып, әртүрлі елдердің оқушылары мен тәрбиешілері арасындағы ынтымақтастықты жеңілдетеді.
- ✓ Болашақ дағдыларын үйрету: заманауи интеграция

Келер ұрпақты цифрландырып ұлағатты ұстаздық қызметтің қадірін түсіріп алмай, ұстазға деген құрметті ұрпақ бойына дарыту мәселесіде тыс қалмады.

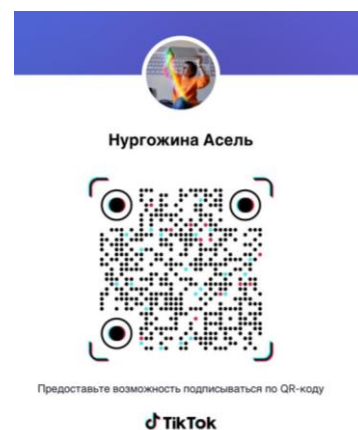
ИНТЕГРАЦИЯ ТИК-ТОК, МЕМОВ И ДРУГИХ ВИЗУАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС

Нургожина Асель Талгатбековна, преподаватель информатики
Высший медицинский колледж «Даналык» им.З.Г. Мурзагуловой

В современном образовательном пространстве неотъемлемой частью становятся различные визуальные инструменты, призванные сделать учебный процесс более увлекательным, интерактивным и приспособленным к современным требованиям студентов. Среди таких инструментов особенное место занимают популярные платформы, такие как Тик-Ток, мемы и другие визуальные формы выражения.

Тик-Ток в образовании

Тик-Ток, знаменитая платформа для коротких видеороликов, может стать мощным инструментом для обучения. Преподаватели могут использовать этот ресурс для создания коротких образовательных видео, объясняющих сложные концепции, демонстрирующих лабораторные эксперименты или поддерживающих дискуссии. Кроме того, студенты могут быть вовлечены в создание собственных образовательных видео, что способствует развитию их коммуникативных навыков. С моей страницей вы можете познакомиться на моей странице ТИК-ТОК.

Мемы в обучении

Мемы, как популярная форма интернет-юмора, могут быть интегрированы в учебный процесс для создания позитивного обучающего опыта. Создание мемов по теме урока может помочь студентам запомнить ключевые моменты материала. Это также может стимулировать творческое мышление и способствовать лучшему пониманию темы.

Другие визуальные инструменты

Помимо Тик-Ток и мемов, существует множество других визуальных инструментов, которые могут обогатить учебный процесс. Это включает в себя создание инфографики для визуализации данных, использование

цифровых досок для интерактивных уроков, анимации для объяснения сложных понятий и т.д.

Преимущества визуальных инструментов в обучении

- Улучшение восприятия информации: Визуальные инструменты могут сделать учебный материал более доступным и понятным.
- Повышение мотивации: Использование популярных форматов, таких как Тик-Ток и мемы, может сделать обучение более привлекательным для студентов.
- Развитие творческих навыков: Создание контента на платформах типа Тик-Ток и мемов требует творческого мышления, способствуя развитию креативности студентов.
- Интерактивность и обратная связь: Визуальные инструменты обеспечивают возможность более интерактивного обучения и моментальной обратной связи.

Вызовы и рекомендации

Умеренность в использовании: Важно подходить к интеграции визуальных инструментов в учебный процесс с учетом меры, чтобы не отвлекать от основной цели обучения.

Участие студентов: Студенты должны быть активно вовлечены в создание контента и оценивание его эффективности.

Учет индивидуальных различий: Некоторые студенты могут предпочитать традиционные методы обучения, поэтому важно находить баланс между разными форматами.

Я Нургожина Асель Талгатбековна преподаватель информатики хочу поделиться своим опытом использования ТикТок в качестве платформы для обучения компьютерной грамотности. Я заметила, что многие люди проводят много времени в этом приложении, и решила использовать его потенциал для образовательных целей.

Один из ключевых элементов успеха в использовании ТикТок для обучения - это интерактивность. Комментарии и отзывы стали прекрасным способом взаимодействия с подписчиками, а также источником вдохновения для новых идей.

Важным моментом было также следить за трендами в ТикТок и вписываться в них с учебным контентом. Это помогло привлечь больше внимания и расширить аудиторию. Если вы хотите делиться своим знанием и учить людей новым веселым способом, ТикТок - отличная платформа для этого!

Итак, интеграция Тик-Ток, мемов и других визуальных инструментов в учебный процесс предоставляет уникальные возможности для улучшения образования, делая его более интересным, доступным и адаптированным к современным потребностям студентов.

**ЦИФРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫНДА БОЛАШАҚ МАМАНДАРДЫ
КӘСІБИ ІС-ӘРЕКЕТКЕ ДАЯРЛАУДЫҢ ӘДІСТЕМЕСІ**

Қазіргі кәсіби білім беру болашақ мамандарды кәсіби даярлаудың жоғарғы сапасын қамтамасыз етіп, өзіндік өмірлік және тұлғалық мәселелерін өзбетінше шешу қабілеттерін дамытуға жағдай жасауға бағытталуы тиіс.

Бұрынғы жүйедегі студент тек тыңдаушы, орындаушы болса, ал қазіргі студент – өздігінен білім іздейтін жеке тұлға екендігіне ерекше мән беруіміз керек.

Демек, ғылымдағы жаңа көзқарас студентке білім негіздерін беруді емес, оқу және өмірлік жағдаяттарда алған білімдерін шығармашылықпен қолдануына, шешуші және пәндік құзыреттіліктерді қалыптастыру арқылы өзін -өзі дамытуына, қоршаған шынайылықты түйсінуге, өзінің даралығын сезінуге, негізгі оқу және айналасындағы адамдармен өзара әрекеттесу дағдыларын игеруге, өзінің оқу іс-әрекетін ой елегінен өткізуге жағдай жасауды мақсат етеді.

Білім беру мекемесі ақпараттың негізгі көзі болуды құптайды, өйткені оқушыға кейде интернет желісіне жауап алу және оны мұғалімге сұрақ қою мүмкіндігін күткеннен гөрі бірнеше секунд ішінде алу әлдеқайда жылдам және ыңғайлы. Білім беру мекемесі мен педагогтың басты рөлі - баланы оқуға, сандық ортада ақпараттың көптігімен жұмыс істей білуге үйрету. Заманауи педагогтың негізгі функциялары – оның білімі мен қажеттіліктеріне негізделген кеңес беру, ақпараттық қолдау және студентке бағыт беру. Жаңа білімді өз бетінше меңгеруге бағытталған топ ішінде шығармашылық, топтық жұмысты ұйымдастыру болып табылады.

Білім беру процесінің сапасын арттыру әдістерінің ішінде жасанды интеллект технологияларын, сондай-ақ қашықтықтан білім беру құралдарын қолдана отырып, оқу процесін дараландыруды (жекелендіруді) бөліп көрсетуге болады. Осыған орай, электронды кітапханаларды, Интернетті, онлайн курстарды және т.б. пайдалана отырып, студенттердің өзін-өзі тәрбиелеуіне назар аударылады, студенттердің әлеуметтенуі жобалық тәсілмен және топпен жұмыс жасаумен, сондай-ақ Интернетте тапсырмаларды орындау кезінде жүзеге асырылады. бір-бірімен және қоршаған ортамен онлайн қарым-қатынасты үйренуді талап етеді. Цифрлық технологиялардың оқыту процесіне және педагогтердің кәсіби қызметіне кеңейтілген әсеріне байланысты осы кезеңде білім беру процесінің барлық қатысушыларына психологиялық қолдау көрсету маңызды. Мұның маңыздылығын 2020 жылдың көктемінде COVID-2019 пандемиясына байланысты қашықтықтан білім беруге жаппай көшу тәжірибесі де көрсетті.

Цифрлық білім беру ортасында болашақ мамандарды кәсіби іс-әрекетке даярлау үшін ақпараттық технологияларды пайдалану білімі мен біліктілігі тексерілді. Эксперимент барысында болашақ мамандарды кәсіби іс-әрекетке даярлау үшін ақпараттық технологияларды пайдалануға қызығушылық

танытпайтыны, оқу тапсырмаларын дәстүрлі әдістермен орындауға бейімділіктерінің басым екендігі анықталды.

Болашақ мамандардың цифрлық технологияларды қолдану деңгейін анықтап алу үшін біз ең алдымен сауалнама әдісін пайдаландық.

Сауалнама аты: «Цифрлық технологияларды қолдану деңгейін анықтау» сауалнамасы. Сауалнама мазмұны: 20 сұрақтан құралған, «google chrome» сайты арқылы оқушылардан алынды және жауабы пайыздық көрсеткішпен шықты.

Студентке қашықтықтан оқыту жағдайын бұл сауалнамамен бөлісудің 2 жолын ұсындық. Бірінші тәсілі, сілтеме арқылы оқушы сауалнама сұрақтарына жауап бере алады. https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScYHOkAjnTe_2J4CCplpaor7_YdaN18aZOYCxcfl0qFLwobnQ/viewform?usp=sf_link.

Екінші тәсілі, QR код арқылы, қазіргі кезде өте танымал болып жатқан әдіспен, оқушы ұялы телефонын алып, камера бөліміне кіріп, осы фото суретке қаратқан кезде, автоматты түрде сауалнама қосылады.

Деңгейін нақтырақ білу мақсатында фото сурет көмегімен, білім беруге қатысты цифрлық бағдарламалардың эмблемасы көрсетілді. Білім алушылар эмблема аттары мен суреттеріне қарап, бұл цифрлық технологиялар таныс, таныс еместігі анықталды. Бұл суреттерді көрсеткендегі мақсатымыз білім алушылардың осы түрлі цифрлық құралдарды бұрын сонды қолданып көрген бе немесе болашақта керек болады деген нақты әрі ақысыз түрде іске асатын желілік құралдар болып саналады. Және білім алушыларды қызықтыра білудің маңызды тәсіл фото сурет болып табылады.

Сурет 1. Цифрлық білім беру ортасының платформаларының логотиптері

Кесте 1 – Цифрлық білім беру ортасында болашақ мамандардың кәсіби іс-әрекетке даярлауда ақпараттық технологияларды пайдалану деңгейлері (%)

Деңгейлер	Бақылау тобы	Эксперименттік топ
-----------	--------------	--------------------

	Студенттер саны	%	Студенттер саны	%
Төмен	7	36	5	34
Орта	3	43	6	40
Жоғары	6	21	4	26

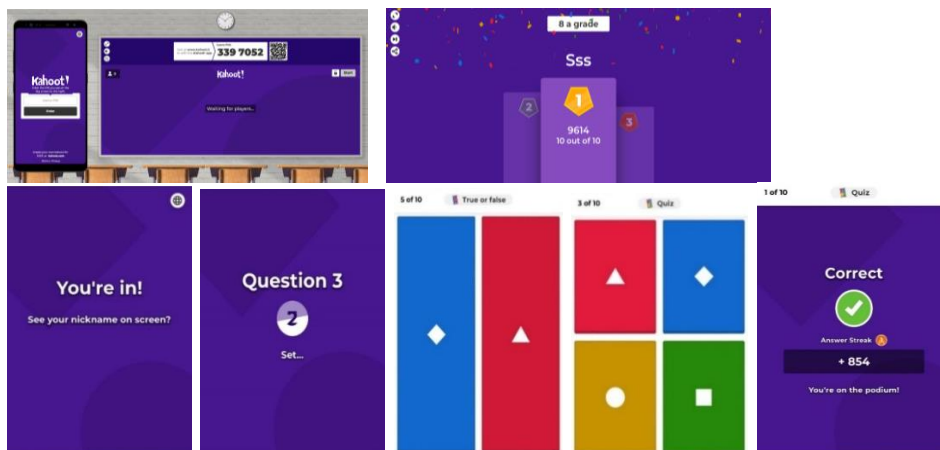
Кесте 2 – Сабақтың әр түрлі бөлімінде қолдану мақсатында құрылған цифрлық технологиялар тізімі

№	Қолданылу мақсаттары:	Цифрлық технология атаулары:
1	Викториналық сұрақтар, уақыт берілетін ойын түрін құрау, тест сұрақтары	Kahoot, Quizizz, Crowdpuur, Mentimeter Slido, AhaSlides, Poll Everywhere, Brainscape...
2	Презентация, видеосабақ жасау	Canva, Prezi, Powtoon, Apple Keynote, LibreOffice Impress, WPS Office, Google Slides, Adobe Spark, Visme, Crello, Stencil, Snappa, Pixlr X...
3	Топпен жұмыс істеу, сызба жұмыстарын жүргізу	Miro, GitMind, Monday.com, Excalidraw, WebBoard, Conceptboard, Stormboard, Infolio, Groupboard...
4	Дидактикалық ойындар	Worldwall, Learning apps, QuickSchools.com, Teachmint, ClassSend, Aver Information, Quizalize, Vivi, Edmodo, Socrative...
5	Сергіту сәті	Tomatoro-pomodoro timer, Youtube.com, Class Dojo, Baamboozle...
6	Үй тапсырмасы	Padlet, Book Creator, ЯКласс, Wakelet, Linoit.com, Stormboard, Infolio, Mix, netboard.me, Ideafliip, Spacedeck, Polymorph...
7	Сайт құрастыру	Wix.com, jimdo, site123, squarespace, wordpress, Webnode...

Цифрлық білім беру ортасында болашақ мамандарды кәсіби іс-әрекетке даярлауда онлайн-ресурстар маңызды рөл атқарады, бұл білім алушыларға алған білімдерін тәжірибеде сынап көруге, өз еңбегінің нәтижелерін көруге, оқу міндеттерін шешуде компьютерді қолдануда жеке тәжірибе алуға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде білім алушылардың пәнді оқуға деген қызығушылығын арттырады. Мұндай онлайн ресурстар интерактивті тапсырмаларды пайдалануды көздейді, бұл білімді (теориялық материалды) бекітуге ғана емес, сондай-ақ білім алушылардың әмбебап дағдылары мен олардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға ықпал етеді [1].

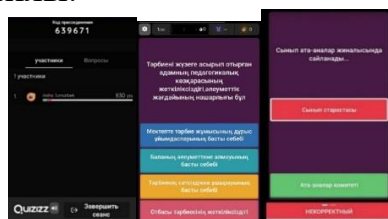
Оқытушыларға көмекші құралдар ретінде Quizizz, Worldwall, Learning apps, және т.б сияқты құралдар жиынтығы бар. Олардың мүмкіндіктері өз араларында ұқсас болып келеді. Яғни, сабақты ұйымдастыру көмекші құралдар. Мысалы, викториналық сұрақ, ұяшық түрлері, тест тапсырмалары, сұрақты шеңберді айналдыру арқылы таңдау және т.б.

Білім алушылардың қызығушылықтары бірден пайда болуы үшін Kahoot цифрлық ойынынан бастадық. Ойынның сұрақтары, қарапайым әлеуметтік өмірге қатысты, дүниетанымына қатысты, кейбір әлемде қолданылатын терминдерге байланысты құрастырылды. Жалпы сұрақ саны 10. Ойын соңында жеңімпазда бірден анықталынады.

Сурет 2. Kahoot бағдарламасының интерфейсі

Алған білімдерін тексеру мақсатында викториналық сұрақтар ойнатылды. Бұл сәтте Quizizz цифрлық технология қолданылды. Бұл құралдың ең ұтымды тұсы уақыттың есептелуі, бірден дұрыс жауаптың көрсетілуі сонымен қатар ойын аяқталған соң жеңімпаздардың есімдері бірден көрсетіліп оқытушы білім алушыны бағалайтын мүмкіндікке ие бола алады. Сұрақтарды құрастыру өте оңай әрі тек компьютерде ғана емес, ұялы телефонда да пайдалану ыңғайлы.

Сурет 3. Quizizz платформасындағы викторина

Цифрлық білім беру ортасында болашақ мамандарды кәсіби іс-әрекетке даярлауға бағытталған әдістемелік ұсыныстар: Қашықтықтан білім беру кезінде сабақты қызықты өткізу үшін инновациялық технологиялар мен қосымшаларды пайдалану; Цифрлық сауаттылығын үздіксіз арттырып отыру; Білім алушының білімін анықтайтын цифрлық қосымшаларды жиі пайдалану; Цифрлық білім беру ортасында функционалдық сауаттылыққа арналған тапсырмалар мен пәнаралық байланысқа арналған тапсырмаларды цифрлық технологиялар көмегімен беру; Білім алушылармен кері байланыс жасау барысында цифрлық технологияларды пайдалану арқылы сабақты түрлендіру; Жаңа сабақты түсіндіру үшін тек үйреншікті Power Point қосымшасын пайдаланып қана қоймай, Canva, Powtoon, Moovly қосымшалары арқылы слайд, видео слайд көрсету; Білім алушылардың сабаққа деген қызығушылығын арттыру мақсатында цифрлық қосымшалардың қызықты функциялары арқылы тапсырмалар дайындап білім алушыларға жеке орындауға мүмкіндік беру және оларды белсенді қызметке тарту; Цифрлық білім беру ортасында қандай да бір қателіктердің алдын алу үшін қосымшаны жетік әрі кәсіби түрде меңгеру; Білім платформаларын пайдаланудың тиімділігін ескеру және оқушыларға түсінікті болуына жағдай жасау.

Қорыта келе, болашақ мамандардың кәсіби дайындық деңгейін, ынтасын және қабылдау жылдамдығын ескеру отырып, білім беруде яғни жаңа материалды меңгертуде оқыту үдерісін ұйымдастыруда Цифрлық білім беру ортасын пайдалану мүмкіндіктерін ескере отырып, олардың кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру қажет, - деп санаймыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Бахишева, С. (2020). Дистанционное обучение: трудности, преодоления и приобретенный опыт // Білімді Ел – Образованная страна. [online] <https://bilimdinews.kz/?p=101959>

МЕНИҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ФИЛОСОФИЯМ

*Сапарбекова Гүльнар Жайдаровна, қазақ тілі және әдебиеті
пәндерінің аға оқытушысы*

Астана қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және
сервис колледжі» ШЖҚ МКК

Аудиториядағы әр баланың тағдыры әр қилы. Бірі - әжесі тәрбиесінде, екіншісі - тастанды, үшіншісі - балалар үйінде, төртіншісі – ажырасқан отбасында, бесіншісі - туысқандарын паналап кеткен, бірінің тіпті әкешесі ішімдікке салынған, әрине толық отбасында тәрбиеленіп жатқан жас өспірімдер де болды.

Мен үшін әр бала жеке тұлға, жеке болмыс иесі. Адам болмысы сөз болғанда көбі мына нүктеде сүрінеді. «Адамды адам етіп тұрған негізгі элементтер – этика нормалары» - деп түсіну. Баланы әдепті етіп өсірсек, одан жақсы адам жоқ, қоғамда барынша сүйкімді болады, тәрбиенің түпкі мәні осы деп ойлаймыз. Бұл дұрыс. Бірақ бірінші кемшілігі: «тым тәртіпті» ойын батыл білдіретін, өз дегеніне жету үшін табанды күресетін балаларды адам санатынан шығарып тастаймыз. «Тәрбие көрмеген» деп бәрін қала мәдениетімен өлшейміз. Екінші кемдігі: әдеп норманы тым қатал түрде пайдалану, ол болмысты күйретуге апарады. Себебі болмыстың негізгі міндеті - өзін-өзі қашап шығуы. Бұл қатал нормалар осы мүмкіндікті жояды. Оның еркін ойлауына, шешім қабылдауына, өз бетінше әлемді тануына, өзінен есеп алуына, өзін сынайтын қасиеттерден тұсаулап тастайды. Негізінде «жоқ» деп айта алатын, ары мен ақылы алдында жауап бере алатын ұрпақ тәрбиелеу басты міндетіміз.

Қазіргі кезде жұмысбасты ата-ана тұрмысын реттеймін деп жүргенде баласының он бестен асып кеткенін байқамай да қалады. Бұл жастағы бала үйдегі тәртіптің ықпалына түспейді, ол енді қоғамның ығымен кетеді. Болмаса, ата-ана «мені жоқ» өзіне ыңғайлы баланы жасап алады, Осындай

адасып жүрген балаларды тәрбиелеу ұстаз үшін оңай шаруа емес. Мен үшін шәкіртіне үнемі ұрсып, кемшілігін бетіне басып, «айтқанымнан шықпасын» деп зеку - теріс тәрбие беру. Ұстаз студенттің бойындағы еркін тіршілік иесі ретінде сезінуіне, болмысының ашылуына қолдау жасай білсек, ойындағысын жасқанбай айта алушылығын өшіріп алмасак, кәнеки.

Ұстаз білімді әрі мейірімді, қарапайым болғаны жөн. «Мұғалім жоқтан өзгеге ашуланшақ емес, шәкірттерін өзімен тең ұстап, ашық сөйлесетін адам болуы керек.

Қатал мұғалімді қорқып қана сыйлайсың, ал жаны кең, мейірімді мұғалімді шын жақсы көресің» деген осы бір кредо менің де өмірлік тәжірибем. Шәкірттеріме жан-жақты білімді, қарым-қатынаста қарапайым адам болғым келеді.

Шәкіртіне өзін сыйлата алса, өзі де олармен сыйласа білсе, ұстаздың ең жақсы қасиеті осы деп білемін.

Менің қағидам: шәкіртім сабақта отырғанын сезбей, айтқан әңгімем кинодағыдай әсер етсе, әр шәкіртімді тани алсам.

Көзге түскен бір-екі шәкіртті пір тұтып, оның жанындағылар көлеңкеде қалып қоймауын бақылау.

Сабырлы, байыпты, бір-екі ауыз сөзбен оқушының тілін таба білетін болу, балалармен сабақ жөнінде ғана емес, басқа жағдайларда да тығыз байланыста болу.

Баланың сабақтан, жалығып кетуінен сақтану. Оқушылар бір күн сабақтан қалса, «қандай қызықтан құр қалдым екен?» деп отырса бұның өзі ұстаз үшін бір бақыт.

Баланың ықыласын оята білу, өз сабағына тарта білуінде, сабаққа қатыспай немқұрайлық сынай танытып, көрдім, жүрдім, естідім сынай танытпауы ұстаздың шеберлігіне байланысты.

Әр баланың өмір тіршілігі өзінше бір тағдыр. Баланың тағдырына ой көзімен қарау.

Баланың басқаға ұқсамайтын қасиеттерін ашу

Мұғалімнің сөзі мен ісі жасанды емес, шынайы болу

Баға құнды емес, бала құнды.

Осы кезге дейінгі ұстаздық еңбектен түйгенім: әрбір шәкірттің өз мінезіне қарай бабын таба алмасак, онда мұғалім емес, сабақ беруші ғана болып қалғанымыз; шәкіртіне сыйлы боламын десең, сыйлы бол; шәкіртін сыйламайтын ұстаз ғана онымен дауласып, сөзге келеді; шәкіртінің жан дүниесін ұға алмаған адам мұғалім бола алмайды. Баланы тәртіп бұзғаны үшін ұрсудан бұрын, сол сәттегі көңіл-күйі қандай, талап-тілегі не екенін білу маңызды; сабақтардың пірі де, мықтысы да әдебиет сабағы. Себебі оның жаны тапқырлық, әдебиет сабағы жоспардан емес, сөзден басталады; сын тұрғысынан ойлай алатын, өзіндік пікірі бар, өз ойын дәлелдей алатын,

креативті ойлай алатын, пікірін қысылмай, жеткізе алатын бала тәрбиелесек, сол бақыт.

Бүгінгі ұрпаққа білім, түсінік қана қалыптастыра алсақ ол қате, оның күні өткен. Тек баяндауына қанағаттанбай, білімді қайдан, қалай тауып алатынын ұқтырып, өмірлік мәселелерге көзқарасын қалыптастыра алсақ, өзі ізденіп кететін сара жолды көрсете алсақ қой. Сабақты жоспарлап келесің, бірақ мен үшін ең қиын сұрақ қандай сөзбен сабақты бастап кету? Сабақтың қалай аяқталатынын білмейсің? Себебі сабақ ұстаз бен шәкірттің бірлескен шығармашылық ізденісі. Сабақ осылай аяқталады деп болжап немесе дәл айтып, нүкте қою мүмкін емес. Олай етсең шәкірттің бостандығына, еркіндігіне тұсау салғаның. Сабақта оқушылары тым-тырыс отыратын мұғалімнің сабағынан қорқамын. Сабақта: «Тыныш отыр», «Тыныш», «Не болды саған»? «Бері қара», «Тыңда мені», «Неге тыңдамайсың», «Сотканы өшір» және т.б осындай сөздер ұстаз аузынан шықса, ол жерде сабақ жоқ. Ол жерде тақыр жерге мал жайып жүрген қойшы мен қойдың іс әрекеті. Бала әділетсіз жазалаудан, үздіксіз ескерту жасай беруден не істерін білмей, өзіне-өзі сенімсіз болып, жүйке ауруына ұшырайды.

Кейде ұстаздар шулы баладан қорқады, олар шуылдақ, тыныш отырмайды, сөз ұқпайды» деп жатады. Қайта осындай шуылдақ балалармен жұмыс жасау қызық. Әр бала – өзінше жұмбақ, өзінше байлық. ***

Шәкірттеріме еш уақытта «екі» деген баға қойып көрген жан емеспін, бағаны төмен қою арқылы тәрбиелеуге болмайды, себебі ол «екілік» не «үштік» – өзіңе қойған бағаң. Баланың қайғысы мұғалімнің жақсы оқитын және жаман оқитын бала деп бөлуінен басталады. Осыдан кейін баланың рухани дүниесі тек бағамен өлшенеді. Ең бастысы өзімізге талап қоя білгеніміз абзал. Өзі білетін адам ғана басқаны білдіре алады.

Сабақ аяқталған соң, өзіме қояр сұрағым өте көп. Нені дұрыс жасамадым? Неге мән бермедім? Сабақтан бала не алды? Нені үйренді? Нені үйренбеді? Бұл сабақ бала үшін маңызды болды ма? Қаншалықты маңызды болды? Егер осы сабақты қайтадан өтсем не өзгертемін? Өмірде пайдалануға септігі тие ме? Ұстаз үшін шәкірт қойған бағадан артық баға жоқ.. Олардың пікірімен санасу кісіні қамшылап отырады. Бірде ұстазым профессор Алма Қыраубаеваның: «Әдебиетте біздің алдымызда небір ұлылар болып еді ғой. Біз – солардың қалған нашарымыз».

БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ҚОЛДАНУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

*Сарбасова Калдыгуль Камбаровна, арнайы пәндер оқытушысы,
жаратылыс ғылымдарының магистрі
«Astana IT University» ЖШС колледжі*

Қазіргі білім беру контекстінде цифрлық технологиялар дәстүрлі оқыту әдістерін белсенді түрде өзгертетін негізгі тренд болып табылатын білім беру процесінің ажырамас бөлігіне айналады. Жаңа технологиялардың пайда болуымен олардың оқу стратегиялары мен әдістемелерін қалыптастыруға әсері артып, білім беру процесін жетілдірудің кең перспективаларын ашады. Осы тұрғыда цифрлық технологияларды білім беруге енгізудің қандай проблемалары бар екенін және осы технологиялық өзгерістің нәтижесінде білім беру ортасына қандай перспективалар ашылатынын қарастырайық.

Оқыту стратегиялары мен әдістемелерін қалыптастырудағы технологиялардың рөлінің өсуі:

Цифрлық технологиялардың үнемі дамуы мен білім беру процесіне жаңа қырлар мен мүмкіндіктер бере отырып, оқу стратегиялары мен әдістемелерінің трансформациясы қалыптасуда. Осы даму аясында негізгі аспектілер ретінде:

1. Оқытуды даралау:

Технология білім беру мазмұнын әр оқушының жеке қажеттіліктеріне бейімдеуге мүмкіндік береді, бұл материалға тиімдірек енуді және жеке меңгеру қарқынын ескеруді қамтамасыз етеді.

2. Интерактивтілік және қатысу:

Интерактивті технологияларды енгізу студенттердің оқу материалдарымен белсенді өзара әрекеттесуіне ықпал етеді. Виртуалды зертханалар, білім беру ойындары және модельдеу оқушылардың назарын аударатын және қатысатын күшті құралға айналуда.

3. Білімге жаһандық қол жеткізу:

Онлайн платформалар мен қашықтықтан оқыту технологиялары географиялық кедергілерді бұзады, бұл студенттерге орналасқан жеріне қарамастан білім алуға мүмкіндік береді. Бұл білім берудің қолжетімділігін жақсартады және оқу көкжиегін кеңейтеді.

4. Білім беру процесін байыту:

Виртуалды және толықтырылған шындықты, блокчейнді және жасанды интеллектті енгізу тереңірек және интерактивті білім беру тәжірибелерін жасай отырып, оқытуға жаңа әдістемелер әкеледі.

5. Қазіргі шындыққа бейімделу:

Технология студенттерге цифрлық қоғамда сәтті бейімделу үшін қажетті дағдыларды дамытуға көмектесу арқылы заманауи шындықты оқу процесіне біріктіруді қамтамасыз етеді.

Білім берудегі технологиялардың рөлінің бұл өсуі заманауи технологиялардың әлеуетін тиімді пайдалану және оларды білім беру

кеңістігіне үйлесімді біріктіру үшін білім беру стратегиялары мен әдістерін үнемі жаңартып отыру қажеттілігін көрсетеді.

Білім беруде цифрлық технологияларды енгізу мәселелері:

1. Педагогтарды даярлаудың жеткіліксіздігі:

Негізгі проблемалардың бірі оқу процесінде заманауи цифрлық технологияларды тиімді пайдалануға педагогикалық персоналды шектеулі даярлау болып табылады. Оқытудың жеткіліксіздігі оқытудың инновациялық әдістерінен барынша пайда алуға кедергі болуы мүмкін.

2. Сандық ресурстарға қол жеткізудің біркелкі еместігі:

Студенттердің цифрлық ресурстарға қол жетімділігінде айқын теңсіздік бар. Бұл материалдық жағдайдың, географиялық орналасудың немесе технологиялық инфрақұрылымның қол жетімділігінің айырмашылығынан туындауы мүмкін. Бұл біркелкі емес қол жетімділік студенттердің белгілі бір топтары үшін білім беру тәжірибесінің нашарлауына әкелуі мүмкін.

3. Қауіпсіздік және құпиялылық мәселелері:

Цифрлық білім беру кеңістігінде деректердің қауіпсіздігі мен жеке ақпараттың құпиялылығына қатысты маңызды мәселелер туындайды. Қауіпсіздік шараларының жеткіліксіздігі деректердің бұзылуына, оқу материалдарына рұқсатсыз қол жеткізуге және студенттердің құпиялылық құқықтарының бұзылуына әкелуі мүмкін.

4. Стандарттар мен Бірыңғай тәсілдердің болмауы:

Білім беруде цифрлық технологияларды енгізудің жалпы стандарттарының болмауы бірыңғай білім беру платформалары мен құралдарын құруда шатасулар мен қиындықтар тудыруы мүмкін. Бұл жүйелердің үйлесімділігін және білім беру мекемелері арасында тәжірибе алмасуды қиындатады.

5. Техникалық мәселелер мен ақаулар:

Техникалық ақаулар, тұрақты интернет байланысының болмауы және жабдыққа қатысты мәселелер білім алушылар мен оқытушыларға қолайсыздықтар туғыза отырып, оқу процесінде цифрлық технологиялардың үздіксіз жұмыс істеуіне кедергі келтіруі мүмкін.

Осы проблемаларды шешу педагогтерді оқытуды, цифрлық ресурстарға тең қолжетімділікті қамтамасыз етуді және цифрлық білім беру кеңістігінде қауіпсіздік пен құпиялылықтың тиімді тетіктерін енгізуді қоса алғанда, кешенді тәсілді талап етеді.

Білім беруде цифрлық технологияларды қолдану перспективалары:

1. Адаптивті технологияларды қолдана отырып, білім беру процесін даралау:

Адаптивті білім беру платформаларын дамыту әр студенттің жеке ерекшеліктері мен дайындық деңгейін ескере отырып, Жеке оқу жоспарларын құруға мүмкіндік береді. Бұл материалды тиімдірек игеруге және жеке оқыту стратегияларын дамытуға ықпал етеді.

2.Қосымша және балама білім көзі ретінде онлайн білім беруді дамыту:
Онлайн білім беру студенттерге әлемнің кез келген нүктесінен білім беру ресурстарына қол жеткізуді қамтамасыз ете отырып, икемді және қашықтықтан оқыту мүмкіндігін ұсынады. Бұл әсіресе қосымша оқытуға, кәсіби дамуға және дәстүрлі оқыту түрлеріне балама ұсынуға қатысты.

3.Оқу материалдарына тереңірек ену үшін виртуалды және кеңейтілген шындықты енгізу:

Виртуалды және кеңейтілген шындық технологиялары студенттерге визуалды бай және интерактивті оқу сценарийлеріне енуге бірегей мүмкіндіктер жасайды. Бұл бақыланатын ортада практикалық дағдыларды қамтамасыз ету арқылы күрделі ұғымдарды тереңірек түсінуге ықпал етеді.

4.Жаһандық ынтымақтастық және тәжірибе алмасу:

Цифрлық технологиялар әртүрлі елдердің студенттері мен оқытушылары арасында жаһандық оқыту мен ынтымақтастық үшін мүмкіндіктер жасайды. Бұл әртүрлі мәдениеттерге, білімге және тәжірибеге қол жеткізу арқылы оқу көкжиегін кеңейтеді.

5.Болашақ дағдыларын дамыту:

Білім беруде цифрлық технологияларды қолдану студенттердің ақпараттық сауаттылық, сыни тұрғыдан ойлау, виртуалды топтардағы ынтымақтастық және өзгермелі технологиялық ортаға бейімделу сияқты қазіргі әлемде сұранысқа ие дағдыларын қалыптастырады.

Жалпы, білім беруде цифрлық технологияларды қолдану перспективалары оқушылардың жан-жақты дамуына және қазіргі қоғамның талаптарына дайындалуға ықпал ететін неғұрлым икемді, қолжетімді және инновациялық оқыту нысандарын уәде етеді.

Білім берудегі проблемаларды шешу және перспективаларды дамыту:

1.Педагогтерді жаңа технологияларға оқыту:

Цифрлық технологиялармен жұмыс істеу негіздерін қамтитын педагогтар үшін жүйелі оқыту бағдарламаларын енгізу. Оқыту цифрлық ресурстарды оқу процесіне тиімді интеграциялаудың техникалық аспектілерін де, әдістерін де қамтуы керек. Мұғалімдерге ынталандыру мен мотивация жасау жаңа әдістерді сәтті бейімдеудің негізгі факторы болады.

2.Сандық ресурстарға қол жетімділікті жақсарту:

Білім алушылардың барлық санаттарына цифрлық ресурстарға қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін инфрақұрылымды дамыту және қолдау бағдарламаларын құру. Бұл кең жолақты интернетті қамтамасыз етуді, сандық жабдықты және материалдық қиындықтарға тап болған студенттерге субсидиялау бағдарламаларын ұсынуды қамтиды.

3.Қауіпсіздік пен құпиялылықтың тиімді тетіктерін әзірлеу:

Деректер қауіпсіздігі мен құпиялылықтың қатаң стандарттарын әзірлеу және оларды білім беру платформаларына міндетті түрде біріктіру. Студенттер мен педагогтар үшін цифрлық қауіпсіздік бойынша оқыту

бағдарламаларын енгізу. Қорғаныс жүйелерін үнемі бақылау және жаңарту үшін ақпараттық қауіпсіздік сарапшыларымен белсенді ынтымақтастық.

4. Білім алушылар мен білім беру мекемелерінің коммунасын қалыптастыру:

Білім алушылар мен оқытушылар цифрлық технологияларды интеграциялауға қатысты тәжірибе, үздік тәжірибелер мен идеялармен алмасатын коммуна құру. Бұл ұжымдық сараптаманы дамытуға және білім беру жүйесінің барлық деңгейлерінде инновацияларды енгізуге ықпал етуі мүмкін.

5. Технологиялық компаниялармен және индустриямен серіктестік:

Инновациялық білім беру технологияларын бірлесіп әзірлеу және енгізу үшін технологиялық компаниялармен серіктестік орнату. Бұл оқу ресурстарын, бағдарламалық жасақтама лицензияларын және студенттерге тағылымдамадан өтуді ұйымдастыруды қамтуы мүмкін.

Бұл шараларды іске асыру цифрлық технологиялармен байланысты білім берудегі ағымдағы проблемаларды шешіп қана қоймай, сонымен қатар білім беру саласында жаңа мүмкіндіктерді тиімді пайдалану және перспективаларды дамыту үшін қолайлы орта қалыптастырады.

Қазіргі әлемде цифрлық технологиялар оқыту әдістерін түрлендіруде және білім берудің жаңа тәсілдерін қалыптастыруда шешуші рөл атқара отырып, білім беру процесінің ажырамас бөлігіне айналады. Білім берудегі цифрлық технологиялардың интеграциясы студенттер мен оқытушылар үшін жаңа көкжиектер ашады, оқу тәжірибесін байытады және жан-жақты дамуды қолдайды.

Проблемаларды шешуге және цифрлық білім беру парадигмасына көшуді жүзеге асыруға теңгерімді көзқарас қажеттілігі: білім беруге цифрлық технологияларды енгізуге байланысты проблемаларды шешу білім беру процесіне қатысушылардың барлығының қажеттіліктерін ескеретін теңгерімді тәсілді талап етеді. Барлығына қол жетімділікті, қауіпсіздікті және білім сапасын қамтамасыз ете отырып, осы процестің техникалық және әлеуметтік аспектілеріне назар аудару қажет.

Үздіксіз даму және инновация контекстіндегі білім берудің болашағы: жылдам Технологиялық даму және қоғам қажеттіліктерінің өзгеруі тұрғысынан білім берудің болашағы үздіксіз даму мен инновациямен байланысты. Білім беру мекемелері мен педагогтар өзгермелі ортаға белсенді бейімделуі, жаңа технологияларды біріктіруі және сыни ойлауды, шығармашылық қабілеттерді және үздіксіз оқуға дайындықты дамытуға ықпал ететін оқыту стратегияларын әзірлеуі тиіс.

Цифрлық технологиялар білім беру процесін оңтайландыру құралдарын ұсынып қана қоймайды, сонымен қатар оның эволюциясын

заманауи талаптар мен үміттерге сәйкес қамтамасыз ете отырып, білім беру инновацияларының қозғаушы күшіне айналады. Болашақ білім мен мүмкіндіктерге берік негіз құра отырып, технология мен білім беруді дамытуға инвестиция салуды жалғастыру маңызды.

БІЛІМ БЕРУДІ ДАМЫТУДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТӘРБИЕЛІК АСПЕКТІЛЕРІ

Сейтқазы Нұрилла Санатқызы, педагог-психолог
Құрылыс-техникалық колледжі

Қазіргі білім беру жүйесі тұлғаны қалыптастыруда, оның әлеуметтік және психологиялық қасиеттерін дамытуына маңызды рөл атқарады. Бұл процестің негізгі аспектілерінің бірі-әлеуметтік-психологиялық тәрбиелік аспектілер. Бұл мақалада біз осы аспектілердің білім беру контекстінде тұлғаның дамуына қалай әсер ететінін қарастыру.

Психологиялық қызмет міндеттері

Баланың жас ерекшелігіне сәйкес тұлғалық және интеллектуалдық даму, өзін-өзі тәрбиелеу, өзін-өзі дамыту қабілеттерін қалыптастыруына ықпал ету;

Психологиялық-педагогикалық зерттеу негізінде әр балаға жеке қарым-қатынасты қамтамасыз етуі

Баланың интеллектуалдық және тұлғалық дамуындағы ауытқуларды жеңу және олардың алдын алуы.

Білім беру ортасы-бұл балалар мен жастардың әлеуметтік нормаларға, құндылықтарға және қоғамның үміттеріне бірінші рет тап болатын орны. Оқушылар бір-бірімен қарым-қатынас жасауды үйренеді, қарым-қатынас пен төзімділік дағдыларын дамытады. Позитивті әлеуметтік байланыстарды орнату үшін қолайлы жағдай жасау маңыздылығы.

Қазіргі уақытта біздің ең негізгі мәселеміз - ол жасөспірім тағдырының қиындығы, яғни қиын балалардың тәрбиесі. Қазірде қиын балалар саны едәуір өсіп бара жатқанын көруге болады. Әрине қиын балалардың пайда болуы көптеген себептерге байланысты. Білім беру арқылы жеке тұлғаның қалыптасуы тұлғаның негізгі құралы болып табылады. Әлеуметтік-психологиялық аспектілер өзін-өзі тануды, өзін-өзі бағалауды және өзін-өзі реттеуді дамытуды қамтиды. Оқу ортасында білім алушы қиындықтарға тап болады, қиындықтарды жеңу стратегияларын дамыта отырып өздеріне қоршаған әлемге деген көзқарастарын қалыптастырады.

Қазіргі уақытта біздің ең негізгі мәселеміз - ол жасөспірім тағдырының қиындығы, яғни қиын балалардың тәрбиесі. Қазірде қиын балалар саны едәуір өсіп бара жатқанын көруге болады. Әрине қиын балалардың пайда болуы көптеген себептерге байланысты.

Қиын балалармен жұмыс істеуде олардың мінез-құлқы мен бейімделуіне әсер ететін көптеген факторлар бар. Психология мен педагогикада зертеу жасап өткен үш негізгі факторларды қарастыруға болады.

- Әлеуметтік орта және отбасылық контекст:

Бала өсетін отбасылық орта мен әлеуметтік ортасы оның мінез-құлқына айтарлықтай әсер етеді. Отбасылық жанжалдар, ата-аналардың қолдауының болмауы, отбасылық қатынастардың бұзылуы балалардың мінез-құлық проблемаларына әкелуі мүмкін. Сондай-ақ, әлеуметтік дағдылардың болмауы немесе басқалармен қарым-қатынаста жағымсыз тәжірибе баланы қиындатуы мүмкін.

- Эмоционалды және психологиялық аспектілер:

Балалардағы қиын мінез-құлықты қалыптастыруда эмоционалды және психологиялық факторлар да маңызды рөл атқарады. Өзін-өзі түсіну проблемалары, өзін-өзі бағалаудың төмендігі, стресс, мазасыздық немесе депрессия бейімделмеген мінез-құлық стратегияларына әкелуі мүмкін. Кейбір балалар қиын мінез-құлықты эмоционалды проблемалардан қорғау механизмі ретінде қолдана алады.

- Білім беру ортасы және мұғалімдермен өзара әрекеттесу:

Мұғалімдермен қарым-қатынас және жалпы білім беру ортасы баланың мінез-құлқына әсер етуі мүмкін. Мысалы, оқудағы қиындықтар, мұғалімдермен немесе сыныптағы балалармен теріс қарым-қатынас стресстің көзі болып, қиын мінез-құлықты тудыруы мүмкін.

Балалардың қиын мінез-құлқы көп қырлы екенін және әр жағдайда әр түрлі факторлар сәйкес келуі мүмкін екенін атап өту керек. Қиын балалармен тиімді жұмыс істеу отбасымен ынтымақтастықты, қолдау көрсететін білім беру ортасын құруды және эмоционалды қолдау көрсетуді қоса алғанда, жан-жақты және жеке тәсілді қажет етеді.

Қиын балаларды тәрбиелеу қиын болуы мүмкін, бірақ бұл процеске түсіністікпен, шыдамдылықпен және жағымды және қолдау ортасын құруға деген ұмтылыспен қарау маңызды. Қиын балаларды тәрбиелеуге көмектесетін бірнеше стратегияларды қарастыруға болады.

- Олардың сезімдерін түсініңіз:

Балалардың қиын мінез-құлқы олардың эмоционалды немесе әлеуметтік әлауқатындағы ақаулардың нәтижесі болуы мүмкін екенін түсіну маңызды. Олардың сезімдері мен мотивациясын түсінуге тырысыңыз.

- Дәйекті болыңыз:

Нақты және дәйекті ережелерді орнатыңыз. Балаларға құрылым мен болжамдылық қажет. Бұл оларға өздерін қауіпсіз сезінуге және олардан не күтілетінін түсінуге көмектеседі.

- Сезімдерді білдірудің барабар тәсілдерін үйретіңіз:

Балаларға өз сезімдерін барабар түрде білдіруге көмектесіңіз. Эмоционалды сауаттылыққа үйрету оларға эмоцияларын жақсы түсінуге және білдіруге көмектеседі.

- Позитивті мінез-құлықты ынталандырыңыз:

Позитивті мінез-құлықты ынталандырыңыз. Олардың не істеп жатқанын көрсетіңіз және оларға оң әсерін тигізетін мүмкіндіктерін көрсетіңіз.

- Позитивті тәрбиені қолданыңыз:

Ата-ананың әдістеріне назар аударыңыз. Жағымсыз нәрселер үшін жазалап қана қоймай, жақсы әрекеттерді байқаңыз және көтермелеңіз.

- Сенімді қарым-қатынас орнатыңыз:

Сенімді қарым-қатынасты дамытыңыз. Қолдау көрсетуге және түсінуге тырысыңыз. Балалар көбінесе біреудің оларға қамқорлық жасайтынын сезгенде жақсы жауап береді.

- Кәсіби көмекке жүгініңіз:

Егер тәрбиедегі қиындықтар жалғаса берсе, тәрбиешілерден, психологтардан немесе балалармен және отбасылармен жұмыс істейтін басқа мамандардан көмек сұраңыз.

- Оларды шешім қабылдау процесіне қатыстырыңыз:

Балаларға қоршаған ортаға әсер етуге және шешім қабылдауға мүмкіндік беріңіз. Бұл олардың жауапкершілік сезімін күшейтуі мүмкін.

- Олардың өзін-өзі бағалауын күшейтіңіз:

Балаларға өздеріне деген оң көзқарасты дамытуға көмектесіңіз. Олардың күш-жігерін жігерлендіріңіз, олардың күшті жақтарын түсінуге және дамуға жол ашуға көмектесіңіз.

- Икемді болыңыз:

Есіңізде болсын, әр бала ерекше және біреуіне сәйкес келетін тәсіл екіншісіне сәйкес келмеуі мүмкін. Баланың жеке қажеттіліктеріне сәйкес ата-аналық әдістеріңізді бейімдеуге дайын болыңыз.

Қиын балаларды тәрбиелеу — бұл процесс екенін және уақытты, шыдамдылықты және үнемі оқуды қажет ететінін есте ұстаған жөн.

Мұғалім мен оқушы қарым-қатынас мәселесі бұл әлеуметтік психологияның негізгі проблемалары. Шығыс елдерінде қарым-қатынас шешендік өнер яғни риторика бағытында кеңінен қолданылады.

Психологиялық тұрғыда қарым-қатынас күрделі жан-жақты процесс болғандықтан, ол **3 аспектіде** (коммуникативтік, интерактивтік, перцептивтік) қарастырылады. Аталған 3 аспектінің мазмұны – қарым-қатынас – бұл адамдардың бір-бірін тануы, араласуы және хабар беріп, хабар алмасуы. Білім берудің қай сатысында болмасын мұғалім оқушымен, оқушы мұғаліммен тікелей және кері қарым – қатынаста болады. Өйткені оқыту мен білім беру үрдісінде мұғалім үйретуші, бағыттаушы, басқарушы, тәрбиелеуші т.б. рөлді атқарса, оқушы – білім алушы, қабылдаушы, іс - әрекетке араласушы болып қарым-қатынасқа түседі.

Колледж оқушыларымен жұмыс істейтін мұғалімдер вербальды (сөз), вербальды емес (ым, ишара) қарым-қатынастың түрін пайдаланады. Қарым-қатынастың қай түрі болмасын, ол мұғалімнің шеберлігіне, тәжірибесіне байланысты деп айтамыз.

Тәжірибеге және психологиялық зерттеулерге сүйенсек жалпы оқушылармен қарым-қатынасқа түсіп жүрген колледж мұғалімдерді екі топқа (балалармен қарым-қатынас жасауы оңай және балалармен қарым-қатынас орнату қиын) бөлуге болады.

Бірінші топтағы мұғалімдер қай жастағы оқушылармен болмасын қарым-қатынасқа оңай түседі. Оның себептері:

- әр баланың психологиясын жетік білуі;
- баланың ішкі жан дүниесін оятатындай жылы сөздер айтуында;
- мұғалімнің этикасы мен психологиясының дұрыс қалыптасуында;
- мұғалім сөзінің тәртіптілігінде, жүйелілігінде, анықтығында, нақтылығында;
- оқу-тәрбие үрдісінде мұғалімнің бірнеше қарым-қатынастың түрлерін пайдалана білуінде.

Екінші топтың мұғалімдері оқушылармен қарым-қатынасқа түсуі қиын. Оның себептері қарама-қарсы. Оның себептері:

- авторитарлық стильді пайдалануы;
- оқушыларға салқындық танытуы;
- әлеуметтік жағынан бөлуі;
- іс-әрекет, ойын, сөзін әділ бағаламауы;
- бала бойынан үнемі кемшіліктер іздеуі, оны жариялауы. Әлеуметтік психология ғылымында «Мұғалім - оқушы», «Оқушы - мұғалім», «Балалардың өзара қарым-қатынасы» және қарым-қатынас барысында болатын қиындықтар біршама зерттелінген.

Оқушылармен дұрыс қарым-қатынас жасауда кедергі келтіретін аталмыш қиындықтардың пайда болуының өзіндік себептері:

1. Қазіргі балалардың көпшілігі акселераттар. Психикасы тез дамыған балалар сұрақ қойғыш, тез қозғалғыш, бәрін білгісі келіп қарым-қатынасқа түсіп отырады. Бұндай топтың балаларын кейбір мұғалімдер тежейтіні жасырын емес.

2. Оқу үрдісінде кейбір мұғалімдер тек өздері сөйлеуді ұнататындығы жасырын емес. Уақытты пайдаланам деп, оқушының ойымен, пікірімен санаспайды.

3. Оқушылардың іс-әрекеттерін әділ бағаламау – жиі кездесетін құбылыс. Осының салдарынан мұғалім мен оқушы қарым-қатынасында дау - жанжал болып жатады.

Осы және өзгеде қиындықтарды жоюдың бірден-бір жолы:

- әр жастағы оқушылардың өзіне тән психикалық ерекшеліктерін ескере отырып қарым-қатынас орнату;
- мұғалім өзінің жағымсыз көңіл-күйін болдырмау;
- қарым-қатынаста педагогикаға жат сөздер айтпау;

- бұйрық емес, өтініш деңгейінде қарым-қатынас жасау;
- қарым-қатынаста дау-жанжалға жол бермеу;
- сұхбаттасуда жеке оқушының пікірін сыйлау;
- қиын, қыңыр, қырсық оқушылармен жеке-дара қарым-қатынас орнатып, олармен тіл табысу. Оның бірден-бір жолы – психологиялық ойындар, тренингтер т.б.;
- қарым-қатынаста мұғалім оқушыға, оқушы мұғалімге сену;
- қарым-қатынас сезімдік, танымдық, іскерлік болу қажет.

Қарым-қатынаста кездесетін қиыншылықтарды осы және өзге де жолдар арқылы жеңе отырып, мұғалім қарым-қатынастың **3 функциясын** орындайды.

1. Мұғалім қарым-қатынаста оқушыны жеке тұлға ретінде дамыту (психологиялық);
2. Оқушыны әлеуметтік ортаның, қоғамның мүшесі ретінде тәрбиелеу (әлеуметтік);
3. Қарым-қатынас тек адамдар арасында ғана емес, ол қоршаған дүниемен, табиғатпен байланысты екенін оқушының санасына ұқтыру.

Қорытынды қарым-қатынастың кейбір психологиялық жақтарын ашуға тырыстық. Әрине, педагогикалық қарым-қатынас мәселесі қанша зерттелсе де, ол дамытудағы әлеуметтік-психология үрдісінде өзекті мәселелердің бірі. Өйткені, білім беру үрдісінің сапасы педагогикалық қарым-қатынастың дұрыс ұйымдастырылып жүргізілуіне байланысты. Әлеуметтік-психологиялық тәрбиелік аспектілер білім беру жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады, оқушылардың жеке басының, әлеуметтік дағдыларының және құндылық бағдарларының қалыптасуына әсер етеді. Әлеуметтік және психологиялық аспектілерді дамытуға бағытталған қолайлы білім беру ортасын құру үйлесімді және білімді тұлғаның қалыптасуына ықпал етеді.

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖӘНЕ АУТИЗМ: ӘЛЕУМЕТТІК ДАҒДЫЛАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУДА РОБОТОТЕХНИКА МЕН ВИРТУАЛДЫ ШЫНДЫҚТЫҢ РӨЛІ

Талдаубек Арай, өндірістік оқыту шебері
«Astana IT University» ЖШС колледжі

Аннотация: аутизм – бұл білім алуда кедергі емес, оны білім берудегі жаңа инновациялық әдістері арқылы жеңуге болады. Соңғы жылдары робототехника және виртуалды шындық аутизмі бар балаларда әлеуметтік дағдыларды дамытуға бағытталған инклюзивті білім беруде тиімді құралдарға айналды. Бұл мақалада - робототехника және виртуалды шындық сияқты заманауи технологиялармен қамтамасыз етілген инклюзивті білім, аутизмі бар студенттерді әлеуметтік дағдыларын дамытуда тиімді құралы

бола алатындығын туралы қарастырады. Робототехника және виртуалды шындық оқытудың инновациялық әдістерін ұсына отырып, әлеуметтік кедергілерді азайтуға және аутизмі бар балаларды білім беру процессіне толық енгізуге мүмкіндік береді.

Кілт сөздер: инклюзивті білім беру, аутизм, робототехника, виртуалды шындық, робот-серіктер, коммуникацияны дамыту, инновациялық әдістер, виртуалды орта, психологиялық әсер.

Қоршаған әлеммен тиімді қарым-қатынас жасау және әлеуметтік дағдыларды меңгеру қабілетті әр баланың өмірінде маңызды рөл атқарады, бірақ ерекше балалар үшін бұл тапсырма қиындықтар туғызады. Қоғаммен байланыс жасаудағы үлкен қиындықтары аутизмі бар балалардың оқуына, бейімделуіне және болашақта қалыптасуына кері әсерін берері анық.

Қазіргі қоғамда аутизм білім берудегі инновациялық тәсілдерді пайдалануды және аса назар аударуды қажет ететін өзекті тақырыпқа айналды. Себебі, Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) зерттеу мәліметтері бойынша, аутизм әлемде шамамен 100 баланың біреуінде кездеседі екен [1]. Бүкіл әлемде ғана емес, Қазақстанда да аутизм белгілері бар балалардың саны жыл сайын артып келеді. Егер 2020 жылы 6 771 балада аутистикалық бұзылыс диагнозы байқалса, 2022 жылы 12 087 балада анықталған. Ақпараттық құралдардың мәліметінше, 18 жасқа дейінгі балалар арасындағы статистикалық көрініс келесі көрсеткіштерді көрсетеді: 1052 – 1 мен 3 жас аралығындағы сәбилер, 4331 – мектеп жасына дейінгі (үш жастан бес жасқа дейінгі), 6704 – алты жастан 18 жасқа дейінгі аутизммен ауыратын жасөспірімдер [2]. Бұл сандар мәселенің ауқымын көрсетіп қана қоймайды, сонымен қатар осы ми дамуының бұзылуынан туындайтын және әлеуметтік өзара әрекеттесу мен қарым-қатынастың айқын және жан-жақты жетіспеушілігімен, сондай-ақ шектеулі мүдделермен және қайталанатын әрекеттермен сипатталатын ауытқу бар ерекше оқушыларды оқыту мен тәрбиелеуде тиімді шешімдердің қажеттілігін көрсетеді. Ұлттық білім және статистика орталығының мәліметтері бойынша, аутизммен ауыратын студенттер санының біртіндеп өсу тенденциясы да байқалады. Динамикалық түрде күн сайын саны өсіп келе жатқандықтан, білім беру саласындағы басты мәселелердің бірі болып отыр. Бұл осындай жағдайға тап болған балаларды толыққанды оқыту мен әлеуметтендіруді қамтамасыз ету үшін кешенді және тиімді тәсілді әзірлеу қажеттілігін көрсетеді.

Бұл мақаланың мақсаты – аутизм белгілері бар ерекше балалардың әлеуметтік дағдыларын дамытуға ықпал ету үшін білім беруде инновациялық әдістерді қолданудың маңыздылығын дәлелдеу. Робототехника мен виртуалды шындықтың әлеуметтену процестеріне әсерін қарастырып, сонымен қатар инклюзивті білім беру контекстінде осы әдістердің болашағын талқыланады.

Инклюзивті білім беру контекстіндегі робототехника балалардың, әсіресе аутизм диагнозы бар оқушылардың әлеуметтік дағдыларын дамытудың қуатты құралы болып табылады. Робот-серіктер қарым-қатынас пен өзара әрекеттесу тәжірибесі үшін ыңғайлы және тартымды орта құрудың

бірегей мүмкіндігіне ие. Көптеген зерттеулер робототехниканың аутизмі бар балалардың әлеуметтік дағдыларын дамытуға оң әсерін көрсетті. Солардың қатарында төмендегі аталған зерттеулер барысында ғалымдар серіктес роботтармен байланыстың қарым-қатынас деңгейіне, эмоцияларды түсінуге, сондай-ақ бірлескен іс-әрекет қабілетіне әсерін талдайды:

«Can Robotic Interaction Improve Joint Attention Skills?» (2017): бұл зерттеу робототехниканың аутизмі бар балалардағы бірлескен зейін дағдыларына әсеріне бағытталған.

«A Systematic Review of Social Robots in Education» (2018): осы зерттеу бойынша білім беру ортасындағы әлеуметтік роботтардың рөлін қарастырды. Олардың аутизмі бар ерекше балалардың әлеуметтік дағдыларына әсері туралы зерттейді [3].

Робототехника саласындағы заманауи зерттеулер бұл технологияның аутизммен ауыратын балалардың әлеуметтік дағдыларын дамытуға айтарлықтай әсерін көрсетті. Осы санаттағы оқушылармен өзара әрекеттесу үшін арнайы әзірленген роботтар оқуда және әлеуметтік дамуды қолдауда жаңа өзгерістер енгізді:

Роботтарды сәтті қолданудың көрнекті мысалының бірі - NAO роботының қатысуымен жүргізілген зерттеу. NAO (атауы now деп аталады) — штаб-пәтері Францияда (Париж) орналасқан Aldebaran Robotics компаниясы әзірлеген автономды бағдарламаланатын адам тәрізді робот. Бұл гуманоид-робот аутизм диагнозы бар балалардың көздеріне және мимикаларына назар аудару сияқты әлеуметтік дағдыларын жақсартуда тиімді екенін дәлелдеді. NAO-мен жүргізілген зерттеулер әлеуметтік өзара әрекеттесуді қолдауда технологияның маңыздылығын атап көрсетті.

ASD Robot, Kaspar және Probo - аутизмі бар балалармен жұмыс істеуге арналған мамандандырылған роботтардың мысалдары болып табылады. Оларды бағдарламалық жасақтамаға негізделген оқу орталарында пайдалану өзара әрекеттесу, эмоцияны тану және коммуникацияны дамытуды қоса алғанда, әлеуметтік дағдыларды жақсартады. Бұл роботтар тек оқу құралы ғана емес, сонымен қатар балалардың әлеуметтік өсуі үшін бақыланатын ортаны қамтамасыз ететін дос-серіктес те бола алады. Робот-серіктер оқушыларға әлеуметтік қысымсыз қарым-қатынас дағдыларын үйренетін қауіпсіз және қолайлы орта жасай алады. Бұл әсіресе ерекше балалар үшін өте маңызды, олар көбінесе айналадағы әлеммен қарым-қатынаста қиындықтарға тап болады.

Робототехника тиімділігінің негізгі аспектілерінің бірі - әлеуметтік өзара әрекеттесу сценарийлерін бағдарламалау мүмкіндігі. Роботтар әдеттегі әңгімелерден бастап күрделі әлеуметтік оқиғаларға дейін әртүрлі жағдайларды еліктей алады, бұл аутизмі бар балаларда әлеуметтік дағдыларға үйренуіне ықпал етеді [4].

Робототехниканың артықшылығы - әр балаға жеке тәсілді таңдап, қолдану мүмкіндігі. Жүйелерді аутизммен ауыратын әрбір оқушының қарым-қатынас деңгейін және нақты қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін теңшеуге, баптауға болады, бұл оқу тәжірибесінің нәтижесін барынша арттырады.

Робототехника инклюзивті білім берудің инновациялық әдісі ретінде аутизмі бар балаларда әлеуметтік дағдыларды ынталандырудың тиімді құралдарын ұсынады. Зерттеулер мен тәжірибелік мысалдар бұл технология әлеуметтенуді қолдап қана қоймай, аутизмі бар балаларды оқу процесіне толық енгізуге ықпал ететінін растайды [5].

Виртуалды шындық (VR) бақыланатын оқу ортасын құрудың қуатты құралы болып табылады және аутизм контекстінде бұл өте маңызды. VR аутизммен ауыратын студенттерге ыңғайлы және болжамды ортада қарым-қатынас дағдыларын үйренуге мүмкіндік беру арқылы шынайы әлеуметтік өзара әрекеттесу сценарийлерін жасай алады. Қазіргі таңда аутизмі бар балаларда әлеуметтік дағдыларды дамыту үшін әзірленген виртуалды шындықтың бірқатар қосымшалары бар. Міне, кейбір мысалдары:

– Cognos платформасы әлеуметтік дағдыларды үйретуге арналған интерактивті сценарийлер жасау үшін виртуалды шындықты пайдаланады. Ол коммуникативті және әлеуметтік дағдылардың деңгейін ескере отырып, пайдаланушының жеке қажеттіліктеріне қарай бейімделеді [6].

– Virtual Reality Social Cognition Training (VR-SCT). Бұл қосымша Oculus Rift-те қолдануға арналған және аутизмі бар балалардың әлеуметтік дағдыларын жақсартуға бағытталған. Ол оқушылардың әлеуметтік жағдайларда өзара әрекеттесе алатын және жаттығатын әртүрлі виртуалды сценарийлерден тұрады.

– Project: EVO. Бұл бірінші кезекте аутизмге бағытталмағанымен, зейін мен танымдық дағдыларды жақсарту үшін виртуалды орталарды қолданатын қосымша. Бұл салаларда қиындықтарға тап болған аутизмі бар балаларға пайдалы болуы мүмкін [7].

– Floreo қосымшасы аутизмі бар балаларды виртуалды шындық құралдарымен оқытуда қолдану үшін арнайы жасалған. Ол әлеуметтік дағдыларды жақсартуға бағытталған әртүрлі сценарийлер мен тапсырмаларды ұсынады.

– V-Rehab қосымшасы ерекше балаларда әлеуметтік дағдыларды дамытуға бағытталған оңалту сабақтарын өткізу үшін виртуалды шындықты пайдаланады. Зерттеулер VR аутизмі бар балалардың әлеуметтік дағдыларына тиімді әсер ететінін растайды. Өзара әрекеттесуді, эмпатияны және эмоцияларды басқаруды үйрету үшін виртуалды ортаны құру технологиялық оңалтудың негізгі стратегиясына айналады [8].

Зерттеушілер жеке оқытуға арналған интерактивті сценарийлер мен арнайы VR қолданбаларын белсенді түрде әзірлеуде. Бұл құралдар әр баланың меңгеру деңгейіне және қажеттіліктеріне сәйкес келетін бірегей ортаны құруға мүмкіндік береді, сондай-ақ, әлеуметтік дағдыларды тиімдірек дамытуға ықпал етеді. Оңалту бағдарламаларында VR пайдаланудың негізгі артықшылықтарының бірі - толық жекелендіру мүмкіндігі. Технология оқытудың максималды тиімділігі үшін бірегей оқу сценарийлерін жасай отырып, әр баланың жеке ерекшеліктерін ескеруге мүмкіндік береді.

VR қосымшаларын әзірлеушілер өз технологияларын аутизмі бар балаларды оңалту бағдарламаларына белсенді түрде енгізуде. Бұл

балалардың әлеуметтік дамуына әсер етудің толық циклін құрай отырып, терапия, білім беру және ойын-сауық мақсатында VR қолдануды қамтиды. VR қарапайым сөйлесулерден бастап күрделі әлеуметтік жағдайларға дейінгі әртүрлі шынайы әлеуметтік өзара әрекеттесу оқиғаларын көрсетуге мүмкіндік береді. Бұл аутизммен ауыратын студенттер әртүрлі жағдайларға бейімделе отырып, әртүрлі контексттерде тәжірибе жасай алуы үшін маңызды. Виртуалды шындық ортасының болжам жасай алу - негізгі элемент болып табылады. Аутизммен ауыратын балалар нақты әлемдегі күтпеген оқиғаларға байланысты ыңғайсыздықты сезінуі мүмкін, яғни, VR оларға виртуалды өзара әрекеттесу сценарийлерін басқаруға және болжауға мүмкіндік береді. Виртуалды орта әр оқушының қажеттіліктеріне қарай бейімделеді [9,10].

Жүйелер студенттің виртуалды әлеммен өзара әрекеттесуі туралы деректерді жазып, талдай алады, бұл білім беру мамандарына олардың үлгерімін бағалауға және оқу бағдарламаларын бейімдейді. Виртуалды шындық аутизмі бар балаларға әлеуметтік дағдыларды үйретудің перспективалық әдісін ұсынады. Осы саладағы зерттеулерді талдау әдістемені үнемі жетілдіруге және оның инклюзивті білім берудегі тиімділігін арттыруға ықпал ете отырып, сәтті іске асырудың негізгі басымдылықтары мен қиындықтарын анықтауға көмектеседі.

Аутизмі бар балалардың әлеуметтенуін ынталандыру әдістерінің тиімділігін зерттеу робототехника мен виртуалды шындықты қоса алғанда, біріктірілген тәсіл ұтымды деген қорытындыға әкеледі. Бұл әдістердің әрқайсысы бірегей артықшылықтарға ие және оларды бірге пайдалану әлеуметтік дағдыларды үйретудің әлеуетін арттырады.

Робототехника аутизмі бар балаларға физикалық объектімен өзара әрекеттесу мүмкіндігін бере отырып, шынайы әлеуметтік дағдыларды үйрету үшін бірегей кеңістік жасайды. Робот-серіктестер нақты адамдарға қарағанда өзара әрекеттесу үшін қолайлы және жақсы үйретуші бола алады, бұл әлеуметтік дағдыларды меңгеруде оң тәжірибесін қалыптастыруға ықпал етеді.

Виртуалды шындық, өз кезегінде, әртүрлі әлеуметтік өзара әрекеттесу сценарийлеріне еліктеу арқылы басқарылатын және болжауға болатын оқу ортасын жасайды. Бұл аутизмі бар балаларға кеңірек контексте үйренген дағдыларын нығайта отырып, әртүрлі жағдайларда тәжірибе жасауға мүмкіндік береді. Робототехника мен виртуалды шындықты біріктіріп қолдану бірін-бірі толықтырады. Мысалы, виртуалды шындықта робот серіктесімен әрекеттескеннен кейін бала алған дағдыларын шынайы өмірлік жағдайларға сәтті ауыстыра алады [11,12].

Робот серіктестің қатысуымен виртуалды шындық сценарийлерін модельдеу:

– оқушылар әлеуметтік өзара әрекеттесу сценарийлерін оңай басқаруға және құрылымдауға болатын виртуалды шындықта робот серіктермен өзара әрекеттесе алады;

– виртуалды орта әр баланың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, өзара әрекеттесу параметрлерін теңшеу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

Жеке көзқарас және прогресті бақылау:

– әдістердің үйлесімі оқу бағдарламаларын әр баланың жеке қажеттіліктеріне бейімдеуді жеңілдетеді.

– виртуалды шындықты бақылау жүйелері білім беру мамандарына ерекше оқушының оқу және үйрену қарқыны туралы мәліметтер бере алады, бұл бағдарламаларды аса жоғары тиімділікке бейімдеуге көмектеседі.

Психологиялық әсер:

– виртуалды ортада роботпен өзара әрекеттесу әлеуметтік жағдайларға байланысты қорқыныш пен алаңдаушылықты азайтып, оқуға қолайлы жағдай жасайды.

– виртуалды шындықтағы оң тәжірибе ерекше баланың сенімділігін арттыра алады, бұл нақты әлеуметтік контексттерге сәтті енуге ықпал етеді. Жалпы, робототехника мен виртуалды шындықтың өзара әрекеттесуі ерекше оқушыларда әлеуметтік дағдыларды тиімдірек дамытуға және олардың қоғамға сәтті бейімдеуге ықпал ететін жан-жақты жетілдіру әдісін ұсынады.

Біріктірілген тәсілдің ұзақ мерзімді әсерін бағалауға бағытталған зерттеулер жүргізу бұл әдістердің аутизмі бар балаларда уақыт өте келе әлеуметтік дағдыларды дамытуға қалай әсер ететінін толық түсінуге мүмкіндік береді.

Нәтижелер мен тәжірибелер білім беру ортасында аутизмі бар балалардың сәтті әлеуметтік дағдыларды меңгеруіне және олардың қоғамға қосылуына ықпал ететін тиімдірек және жекелендірілген бағдарламаларды әзірлеуге негіз бола алады.

Осы екі технологияның үйлесімі жекелендірілген және бейімделген білім беру бағдарламаларын құрудың бірегей мүмкіндіктерін ұсынады. Виртуалды шындық ерекше оқушылар үшін шынайы, бірақ қауіпсіз жағдайларда әлеуметтік өзара әрекеттесу дағдыларын дамыта алатын бақыланатын оқиғалары бар иммерсивті орталарды құруға мүмкіндік береді.

Робототехника, керісінше, алдын ала бағдарламалау арқылы жазылған әрекеттерімен балалармен қарым-қатынасқа қабілетті оқытудағы интерактивті серіктестері бола алады. Олар балаларға қарым-қатынас дағдыларын дамытуға, сондай-ақ эмоцияларды тану және әлеуметтік жағдайларды түсіну қабілетін жақсартуға көмектеседі.

Осы саладағы болашақ зерттеулер аутизмі бар балаларға әлеуметтік дағдыларды үйретуде робототехника мен виртуалды шындықты пайдаланудың ең тиімді стратегияларын анықтауға, осы әдістердің үйлесімін оңтайландыруға бағытталуы мүмкін.

Ерекше балаларды оқытуда робототехника мен виртуалды шындықты қолданудың тағы бірнеше аспектілері бар:

1. Қоғамдық ортаға деген қорқынышты азайту: аутизмнің бір белгісі - әлеуметтік өзара әрекеттесу мен қарым-қатынастағы қиындықтар. Роботтар мен виртуалды шындық аутизмі бар балалардағы алаңдаушылықты азайтуға көмектесетін, басқарылатын және ыңғайлы оқу ортасын жасайды.

2. Зейін және оқу нәтижелерінің артуы: зерттеулер робототехника мен виртуалды шындықты пайдалану аутизмі бар балалардың зейінін және оқу нәтижелерін жақсартуы мүмкін екенін көрсетеді, өйткені бұл оқыту әдістері олар үшін көбірек қызығушылық тудырады және оқуға деген ынтасын арттырады.

3. Мамандарды даярлауда қолдану: осы технологиялармен жұмыс істейтін білім беру кадрларын даярлауда инклюзивті білім берудің маңызды аспектісі болып табылады. Оқытылған қызметкерлер робототехника мен виртуалды шындықты аутизмі бар балалардың оқуына барынша қолдау көрсету үшін тиімді пайдалана алады.

4. Деректерді талдау және оқытудың әр баланың ерекшелігіне қарай жекешеленген нұсқалары: технологияларды пайдалану әрбір баланың үлгерімі туралы деректерді жинауға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде оқушының ерекше қажеттіліктеріне негізделген білім беру бағдарламаларын даралауға жол ашады.

Көптеген аспектілер робототехника мен виртуалды шындықты пайдалану аутизмі бар балаларды оқытуда үлкен мүмкіндік беретінін көрсетеді. Технологиялар дамып, әрі қарай зерттеулер жүргізілсе, инклюзивті білім беруде бұл әдістерді тиімді пайдаланудың бұдан да көп жолдары ашылуы ғажап емес.

Баяндаманың қорытындысы ерекше балаларды әлеуметтенуін ынталандыру үшін инклюзивті білім беруде робототехника мен виртуалды шындықты пайдаланудың маңыздылығын көрсетеді. Бұл инновациялық әдістер әр баланың әлеуметтік бейімделуін жақсартуда қажет ететін қабілеттерді меңгеруде және мидың дамуын арттырып толық және табысты оқытуды қамтамасыз етудің қуатты құралы болуы мүмкін екенін айқындайды.

Осы саладағы сарапшылар жасаған болжамдар бойынша ерекше балаларға әлеуметтік дағдыларды үйретуде аралас тәсілді қолдану қарым-қатынастың 30 % жақсаруын және эмоцияны танудың 25%-ға жақсаруы мүмкін екенін атап өткен. Сонымен қатар, робот-серіктер мен виртуалды шындықты қолданып жұмыс істеген балалардың 80 %-дан астамында өзіне деген сенімділік деңгейінің жоғарылағанын байқалған.

Бұл тұжырымдар аутизмі бар балаларға инклюзивті білім беруде робототехника және виртуалды шындықпен біріктірілген тәсілді қолданудың маңыздылығы мен болашағын көрсетеді. Мұндай бағдарламаларды одан әрі зерттеу және дамыту балалардың осындай ерекше тобының әлеуметтік инклюзиясына және білім берудегі жетістіктеріне айтарлықтай ықпал етері айдан анық.

Әдебиеттер тізімі:

1. <https://www.who.int/ru>
2. <https://www.zakon.kz/obshestvo/6388274-v-kazakhstane-rastet-chislo-detey-s-autizmom.html>

3. Johnson, A., & Brown, C. (2018). "Роль робототехники в обучении детей с аутизмом." Робототехника в Образовании, 8(4), 267-283.
4. Lee, M., et al. (2019). "Применение виртуальной реальности для развития социальных навыков у детей с аутизмом." Виртуальная Реальность и Образование, 12(3), 189-205.
5. https://www.researchgate.net/publication/352299295_Social_Robots_in_Special_Education_A_Systematic_Review
6. Cognoa. (2023). "Cognoa: Разработка социальных навыков через виртуальную реальность."
7. Virtual Reality Social Cognition Training (VR-SCT). (2023). "VR-SCT: Использование виртуальной реальности для улучшения социальных навыков у детей с аутизмом."
8. Project: EVO. (2023). "Project: EVO - Виртуальная реальность для улучшения когнитивных навыков."
9. Pelham, A., & Garcia, M. (2017). "Роль технологий в инклюзивном образовании: вызовы и возможности." Журнал Инклюзивного Образования, 10(1), 45-607
10. Алексеева, Н. Н. (2019). "Инновационные методы в поддержке детей с аутизмом в образовательном процессе." Психология и Образование, 25(3), 112-130.
11. Chen, L., et al. (2020). "The Impact of Robotics on Socialization Skills in Children with Autism Spectrum Disorder: A Meta-analysis." Journal of Educational Technology & Society, 23(4), 127.
12. Smith, J. (2020). "Инклюзивное образование: современные подходы и тенденции." Журнал Инклюзивного Образования, 15(2), 123-145.

БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ҚОЛДАНУ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Темірке Сәния Фазылқызы, өндірістік оқыту шебері
«Astana IT University» ЖШС Колледж

Мақсаты: Цифрлық білім беру жүйесінің негізгі мақсаты – бәсекеге қабілеттілікті арттыру, халықтың өмір сүру сапасын жақсарту, оқу-тәрбие процесін жеделдету және жеңілдету, студенттерге, оқытушыларға және ата-аналарға жүктемені азайту. Ең бастысы – білім беру сапасын арттыру.

Цифрлық білім беру идеясы елімізде қазіргі тілмен айтқанда трендке айналуда. Цифрлық білім беру елімізде білім беру жүйесін дамытуда маңызды рөлге ие. Ақпараттандыру технологиясы дамыған заманда мемлекетіміздің болашағы – жас ұрпаққа заман талабына сай білім беріп,

жан-жақты дамуына ықпал ету оқытушыдан шығармашылық ізденісті, үлкен сұранысты талап етеді.

Мәселелер:

- Білім алушылар мен оқу орындары арасында цифрлық технологияларға қолжетімділіктің аздығы;

- Цифрлық құралдарды тиімді пайдалануға педагогтердің біліктілігі мен дайындығының болмауы;

- Оқу кезінде өнімсіз тапсырмалар мен онлайн ойын-сауыққа тәуелділік қауіпі;

-Интерактивті қарым-қатынас пен тәжірибелік сабақтарды онлайн ресурстармен алмастыру кезінде білім беру сапасының төмендеу қауіпі.

Қолдану перспективалары:

- Шалғайдағы ауылдарда неғұрлым қолжетімді және ыңғайлы оқытуды құру мақсатында электрондық білім беру платформаларын дамыту және жақсарту;

- Цифрлық технологияларды оқу процесіне тиімді интеграциялауға мүмкіндік беретін жаңа әдістер мен тәсілдерді пайдалана отырып, педагогтерді даярлау және оқыту;

- Әр оқушының жеке қажеттіліктерін ескеретін бейімделген және жекелендірілген білім беру бағдарламаларын қолдану;

- Оқушылардың оқуға деген ынтасы мен қызығушылығын арттыру үшін

интерактивті және мультимедиялық мазмұнды сабақтарды құру.

Цифрлық технологиялардың білім берудегі өзіндік мәселелер мен қиындықтары бар, бірақ сонымен бірге оқу процесін жақсартуға және жақсы нәтижелерге қол жеткізуге үлкен мүмкіндіктері бар. Оқытушыларды даярлау және технологияларға қол жеткізуді қамтамасыз ету цифрлық құралдарды оқу ортасына сәтті интеграциялаудың негізгілерінің бірі болып табылады. Цифрлық технологиялар білім сапасын айтарлықтай жақсартады, оқу процесін жекелендіреді және оқушылардың ынтасын арттырады. Цифрлық технологиялар заманауи білім беруді дамытудың қуатты құралы бола алады.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ: ЭФФЕКТИВНОЕ ПРИМЕНЕНИЕ СИТУАЦИОННЫХ ЗАДАЧ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СТУДЕНТОВ

Толеуова Назым Бейбитказыевна, преподаватель психологии
Высший медицинский колледж «Даналык» им.З.Г. Мурзагуловой

Сегодня я хочу поделиться с вами исследованием и практическим опытом, касающимся инновационных технологий в области психологической

практики, а именно - эффективного применения ситуационных задач для развития студентов.

Современная образовательная среда ставит перед педагогами и психологами ряд вызовов, требуя постоянного обновления методик и подходов. В этом контексте, инновационные технологии в области психологической работы становятся важным инструментом для развития студентов и формирования их психологической компетентности.

Ситуационные задачи в психологической работе

Ситуационные задачи представляют собой практические сценарии, которые студенты должны решать, применяя свои знания и навыки в реальных ситуациях. Этот метод активного обучения стимулирует мышление, развивает аналитические и принятия решений умения, а также способствует развитию эмпатии и социальных навыков.

Преимущества использования ситуационных задач

Активное обучение: Студенты вовлекаются в процесс обучения, активно применяя свои знания к конкретным ситуациям.

Развитие критического мышления: Сталкиваясь с реальными проблемами, студенты учатся критически мыслить и анализировать информацию.

Развитие коммуникативных навыков: Решение ситуационных задач часто требует обсуждения и сотрудничества, способствуя формированию коммуникативных умений.

Примеры ситуационных задач в психологической практике

Кейс-стади: Анализ конкретной клинической ситуации, требующей принятия психологического решения.

Рольевые игры: Студенты могут испытать на практике навыки активного слушания, эмпатии и консультирования.

Привожу пример ситуационной задачи.

Тема ситуационной задачи: "Этика и эмпатия в медицинской практике"

Введение: Сегодня мы рассмотрим пример применения ситуационных задач для развития этических и эмпатических навыков у будущих медицинских специалистов.

Сценарий: Ваша группа студентов проходит практику в больнице. Однажды вы сталкиваетесь с ситуацией, где пациент с тяжелым заболеванием отказывается от дальнейшего лечения. Ваши задачи:

Этическое решение: Какие этические аспекты нужно учесть при обсуждении отказа от лечения? Какие шаги вы предпримете для обеспечения информированного согласия пациента?

Эмпатия и коммуникация: Как вы подходите к беседе с пациентом и его семьей? Какие стратегии эмпатической коммуникации вы используете, чтобы обеспечить поддержку и понимание в сложной ситуации?

Технологическое внедрение: Используя виртуальную реальность (VR) или симуляционные программы, студенты могут вживую испытать эту ситуацию. Они могут взаимодействовать с виртуальным пациентом и

принимать решения в реальном времени, что создает более глубокий и непосредственный опыт.

Ожидаемые результаты:

Студенты разовьют навыки этического принятия решений в медицинской практике.

Будет улучшено понимание важности эмпатии и эффективной коммуникации в процессе общения с пациентами и их семьями.

Использование инновационных технологий поможет углубить опыт и усилить эффективность обучения.

Использование ситуационных задач в сочетании с инновационными технологиями предоставляет студентам медицинского колледжа уникальную возможность развивать не только свои профессиональные навыки, но и повышать свою эмпатию и понимание этических аспектов медицинской практики.

Технологии в поддержку ситуационных задач

Инновационные технологии, такие как виртуальная реальность, онлайн-платформы для дистанционного обучения и симуляционные программы, усиливают эффективность ситуационных задач, создавая более реалистичные и интерактивные обучающие сценарии.

Использование ситуационных задач в образовательном процессе современных студентов является перспективным и эффективным методом, способствующим развитию их профессиональных и социальных навыков. Инновационные технологии лишь усиливают положительный эффект этого подхода, делая обучение более увлекательным и результативным.

Использованная литература:

1. Габдулина А.И., Кириллова Е.Е. Ситуационные задачи в психологической практике: теория и практика применения. Астрахань: Изд-во Астраханского гос. ун-та, 2022.
2. Бабанова Н.А. Проблемное обучение в высшей школе. М.: Высш. шк., 2002.
3. Критическое мышление: теория, методика, практика / под ред. А.В. Хуторского. М.: Изд-во РАО, 2003.

БІЛІМ БЕРУ ҮРДІСІНДЕ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУ

Туматаева Зауре Сағымханқызы, әдіскер

Астана қаласы әкімдігінің «Технологиялық колледжі» ШЖҚ МКК

Қазіргі уақытта елімізде білім берудің жаңа жүйесі енгізіліп, әлемдік білім беру аймағына еруге бағыт алды. Бұл оқу-тәрбие үрдісіндегі айтулы өзгерістерге тікелей байланысты. Өйткені, білім беру бағыты өзгерді, білім берудің мәні жаңарып, жаңа көзқарас, жаңа қарым-қатынас пайда болды. Болашақ ұрпаққа қоғам талабына сай саналы тәрбие мен сапалы білім беруде

педагогтердің инновациялық іс-қимылдарының ғылыми-педагогикалық негіздерін меңгеруі негізгі мәселелердің бірі болып отыр.

Ғылым мен техниканың қарқынды дамып, ақпараттық жаңалықтар ағыны зымыраған уақытта ақыл-ой мүмкіндігін дамытып, адамның мүмкіндігін, талантын дамыту білім беру ұйымдарының негізгі міндеті болып табылады. Қазіргі білім беру аймағындағы қажетті болып табылатын жаңару педагогтің үнемі ізденуі мен шығармашылығымен табылады. Сол үшін әрбір білім алушының қабілетіне қарай оқытуды, оны жекелікке, ізденуге, шығармашылыққа баулуды іске асыратын жаңарған педагогикалық технологияны игеруге бетбұрыс жасалуы қажет. Себебі Жалпыға міндетті мемлекеттік білім стандарты деңгейінде оқу үрдісін жүргізу жаңа педагогикалық технологияны енгізуді жүктейді.

Білім беру саласы лауазымында отырған адамдардың алдына қойылып отырған міндеттердің бірі: оқытудың әдіс-тәсілдерін ұдайы дамытып отыру, сонымен қатар заманауи педагогикалық технологияларды меңгеру. Қазіргі уақытта педагогтер инновациялық және интерактивтік әдістемелерін оқыту барысында пайдалана отырып, сабақтың сапалы әрі қызықты өтуіне әсерін тигізуде.

«Инновация» ұғымына келсек, ғалымдардың оған әртүрлі анықтамалар береді. Мысалы, ғалым Э.Раджерс инновацияны былай түсіндіреді: «Инновация - нақтылы бір адамға жаңа болып табылатын идея». Ғалым Майлс: «Инновация - арнайы жаңа өзгеріс. Біз одан жүйелі міндеттеріміздің жүзеге асуын, шешімдерін күтеміз», - деп айтады.

Инновациялық ұғым білім беру саласында 20 ғасырдың 80-ші жылдарында кеңінен ене бастады. Негізінде инновация бірнеше өзекті мәселелердің тоғысқан тұсында пайда болады да, нық түрде жаңа мақсатты шешуге бағытталады, педагогикалық мақсаттарды ұдайы жаңғыртуға жетелейді.

Ғалым Р.Линчевская - «Жаңару» дегенді былай түсіндіреді: «Жаңару - белгілі бір адам үшін әділ түрде жаңа ма, әлде ескі ме оған байланысты емес, ашылған уақытынан бірінші қолданған уақытымен анықталатын жаңа идея.

Біздің елімізде алғаш «Инновация» ұғымына қазақ тілінде анықтама берген ғалым Немеребай Нұрахметов. Ол: «Инновация, инновациялық үрдіс деп отырғанмыз - білім беру мекемелерінің жаңалықтарды жасау, меңгеру, қолдану және таратуға байланысты бір бөлек қызметі» деген анықтаманы ұсынады.

Ол «Инновация» білімнің мазмұнында, әдістемеде, технологияда, оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастыруда, оқу жүйесін басқаруда көрініс табады деп қарастырады, өзінің талдауларында инновацияны, қайта жаңарту аймағын бірнеше түрге бөледі:

жеке түрі: жеке-дара, бір-бірімен байланыспаған;

модульдік түрі: жеке -дара кешені, бір-бірімен байланысқан;

жүйелі түрі: оқу ұйымын толық қамтитын.

Көптеген зерттеулерде оқу-тәрбие үрдісінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілдерін қолданудың мынадай ерекшеліктері бар:

1. Дербес оқыту технологиясы оқу-тәрбие үрдісінде оқытудың негіздерін игерту үшін адамгершілік қасиеттерді қалыптастыра отырып, жеке тұлғаның әлеуметтік-психологиялық жауапкершілін арттырады.

2. Қоғам мен табиғат заңдылықтарын енгізу негізінде меңгеруі;

3. Педагог білмейтін шығармашылық ізденіс негізінде келген жаңа қабілет;

4. Саралап, деңгейлеп оқыту технологиясында оқытудың мазмұны мен әдістері шығармашылық іс-әрекет жасау барысында адамның инновациялық қабілеттерінің қалыптасуына бағытталады.

5. Ақпараттық бағдарламалап оқыту:

оқытудың мазмұнын пәнаралық байланыс арқылы ұйымдастыру;

6. Иллюстрациялы түсіндірмелі оқыту барысында «адам-қоғам-табиғат» үйлесімдік бағыттағы дүниетанымында жүйелі саналы мәдениет қалыптасады;

7. Ізгілендіру технологиясында педагогика ғылымының озық ғылыми жаңалықтарды тәжірибеде «бала -субъект», «бала -объект» тұрғысынан енгізе бастайды да, ал ғылыми білімдер «баланың тұрмысының әлеуметтік жағдайы мен іс-әрекетінің әлеуметтік нәтижесінің бірлігінде қарастырады;

Негізінен инновацияны:

Модификациялық, комбинаторлық, радикалдық деп үш түрге бөледі.

1. Модификациялық инновация: бұрын қолда барды дамытумен, түрін өзгертумен айналысу. Бұған В.Ф. Шаталовтың математикаға жазған тірек конспектісі және оны көптеген мұғалімдердің пайдалануы мысал бола алады.

2. Комбинаторлық модификация: бұрын пайдаланылмаған, белгілі әдістеме элементтерін жаңаша құрастыру. Бұған пәндерді оқытудың қазіргі кездегі әдістемесі дәлел.

3. Радикалдық инновация: білімге мемлекеттік білім беру стандарттарды енгізу.

Мемлекеттік стандарт білім беруде, мөлшерлерді, параметрлерді, деңгейлік және сапалы оқытудың көрсеткіштерін қалыптастырады.

Қазір елде білім беру орындары ұсынып отырған көп нұсқалыққа байланысты өздерінің таңдауына сәйкес кез-келген үлгі бойынша қызмет етуіне мүмкіндік алды. Бұл бағытта білім берудің түрлі нұсқа бойынша мазмұны, құрылымы, ғылымға және тәжірибеге негізделген жаңа идеялар, жаңа технологиялар бар. Сондықтан әртүрлі оқыту технологияларын, оқу мазмұны әрбір білім алушының жас және жеке дара психологиялық ерекшеліктеріне қарай таңдап, қолданып қараудың маңызы зор. Ғылыми-педагогикалық оқулықтарда іс жүзінде анықталған оқыту үрдісінің нәтижесін көретін әдіс-тәсілдері, түрлері көбіне жаңашыл, инновациялық болып келеді.

Инновациялық үрдістерді енгізуде 3 өзара байланысты күштер анықталады:

1. енгізілген технологияның ерекшеліктерімен;
2. жаңашылдардың инновациялық әлеуетімен;
3. жаңалықты енгізу жолдарымен.

Жаңа инновациялық оқыту технологиясы кәсіптік қызметтің айырықша түрі болып табылады. Инновациялық оқыту технологиясын меңгеру педагогикалық аса зор тәжірибені ұйымдастыруды қажет ететін іс. Расында да, әрбір педагог жаңа инновациялық технологияны меңгеру жолында өзін-өзі дамытады және өзін-өзі қалыптастырады. 21 ғасырда болашақ мамандарды даярлау, олардың кәсіби шеберлігін қалыптастыру мәселелері уақыт күттірмейтін мәселе. Мамандардың жаңа инновациялық педагогикалық технологияларды қолдануға даярлықты қалыптастыру мына көрсеткіштерді қамтиды:

Мотивациялық өлшемге танымдық қызығуды қалыптастыру бейнесі жатады. Оған болашақ мамандарды қалыптастыру, құндылық қарым-қатынас, келешек маманның өзінің кәсіби шеберлігін дамытуға талпынысы, мамандығын жақсы көруі, бала тәрбиесінде оқытушының жетекші орнын сезінуі, кәсіби біліктілік деңгейін арттыруға бағыттылығы, инновациялық іс-әрекетке ұмтылуы кіреді.

Мазмұндық өлшемдеріне келешек маманның мәдениеттілік дайындығы мен әдіснамалық дайындығының деңгейі, мамандығы бойынша білімі, педагогикалық біртұтас білім жүйесі, біртұтас педагогикалық үрдістің заңдылықтары, жалпы теориялық білім негіздерімен қарулануы саналады. Сонымен қатар біртұтас педагогикалық үрдістің теориялық негіздерін және жеке тұлға теориясының ғылыми негіздерін меңгеруі, педагогикалық іс-қимылдың теориясының негіздерін білуі, білім алушылардың барлық мүмкіндіктерін пайдаланғанда инновациялық іс-қимылдың нәтижелі болатындығын сезіне алуы жатады.

Бейімділік өлшемдеріне маманның барлық жағдайға бейімделе алу қабілеті жатады: бейімділік жағдаятына бағдарлана алуы, микроорта өзгерістеріне сәйкес қолайлы инновациялық педагогикалық технологияларды таңдай алуы. Бейімділік өлшемдері маманның жас маман мәртебесінен оқытушы, ұстаз мәртебесіне ауысуының ерекшелігін сезіне білуімен бейімділік іс-қимылын жүзеге асырудың жаңа әдіс-тәсілдерін пайдалана алуларымен ерекшеленеді.

Танымдық өлшемдері маманның әлеуметтік кәсіби қоршаған ортаны жедел тани алуымен, өзін кәсіби жүзеге асырудың тиімді әдіс-тәсілдерін пайдалануымен, инновациялық педагогикалық технологияларға қызығушылық танытумен ерекшеленеді. Оған маманның әлеуметтік кәсіби қоршаған ортаны біліп тануы, кәсіптік білімін өз тәжірибесінде қолдана білуі, инновациялық педагогикалық технологияларды оқып меңгеруі, үйренуі, қолдануы жатады.

Іс-әрекеттік өлшемдері болашақ маманның өзінің кәсіби іс-әрекетінің мақсаты мен міндеттерін анықтай алуында және педагогикалық қарым-

қатынастық үрдісті нәтижелі жүзеге асыра алуымен сипатталады. Оған оқытушының пәнін жете меңгеруі, біртұтас оқу-тәрбие үрдісінің психологиялық, педагогикалық негіздерін білуі, педагогикалық үрдісті жоспарлап, жүзеге асыра алуымен есептелінеді.

Технологияның өлшемдері оқытудың әдістемелік мақсаттары, оқыту үрдісі, оның міндеттерін таңдай алуы, оқытудың нәтижесін байқай алуы және психологиялық -педагогикалық білімдерді қаншалықты білуімен анықталады. Оған педагогтің біртұтас оқу- тәрбие үрдісінде сабақты тиімді ұйымдастыра білуі, әріптестермен ынтымақтастық қарым- қатынасты жүзеге асыра алуы, біртұтас педагогикалық үрдісті диагностикалай алуы және сабақтың нәтижесі жоғары болатындай ең тиімді педагогикалық технологияны таңдай алуы қажет.

Шығармашылық өлшемдеріне

шығармашылық бейімділікті, шығармашылық белсенділікті маманның шығармашылық-ізденушілік дамыту кіреді. Оған педагогтің ғылыми - зерттеу жұмыстарына өзіндік талдау жасай алуы, өз арттыруға , жетілдіруге талпыныстың болуы мен инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдануға өзіндік жаңалықтар, өзгерістер енгізумен және материалды шығармашылықпен қолдана алуымен сипатталады.

Аталған көрсеткіштердің барысынан **білім, кәсіп, іскерлік, іс-әрекет, игеру, нәтиже** шығады. Білім жалпы, кәсіби, техникалық, арнайы білім болып бөлініп кәсіппен ұштасады. Ал кәсіп: мамандық таңдау, мамандықты меңгеру. Білім алып кәсіп иесі болу үшін іскерлік қажет. Іскерлік: оқу, білім, кәсіп, тәжірибе, ізденушілік, өзіндік жұмыс, іс-шаралар, дағдыдан туындайды. Іскер болу үшін іс-әрекетті меңгеру керек. Іс-әрекет әрекеттен, операция, қимыл-қозғалыстан тұрады. Барлық үрдіс байланыса орындалғаннан соң нәтиже көрсеткіші шығады.

Әрбір педагогтің инновациялық іс-қимылын қалыптастырудың педагогикалық шарттары: инновация туралы білімі; инновацияны жан-жақты меңгеру; инновациялық іс-әрекет диагностикасын меңгеру; инновацияны тәжірибеге ендіру жұмыстары; инновацияны тәжірибеде дұрыс қолдану.

Әрбір білім беру ұйымдарында бүгінгі уақытта белең алып отырған кемшіліктері баршылық: білім сапасының төмендігі; білім саласына мемлекет тарапынан реформалар жүргізілгенімен оқудың нәтижесінің болмауы; құжаттар көптеп шығарылғанымен мардымсыздығы; білім алушылардың өздігінен білім алу дағдысының болмауы; білім алушылар мен оқытушылардың бірлескен шығармашылық еңбектерінің болмауы.

Бұл тығырықтан шығудың бірден-бір жолы:

оқу-тәрбие үрдісінде инновациялық әдіс-тәсілдерін енгізу, әрбір білім алушылардың білімге деген қызығушылықтарын арттырып, өз бетімен ізденуге, шығармашылық еңбек етуге жол ашу. Инновациялық үрдістің негізі: жаңалықтарды қалыптастырып жүзеге асырудың тұтастығы. Инновация білім деңгейінің көтерілуіне жағдай жасайды.

Білім сапасын арттырудағы жаңа инновациялық технологияларды оқып, үйреніп, қорыта келе, мынадай тұжырым жасауға болады:

1. білім алушылардың білім сапасын көтерудегі жаңа инновациялық технология түрлері сан түрлі, оларды таңдау және одан шығатын нәтиже педагогтің кәсіби біліктілігіне тікелей байланысты;
2. жаңа инновациялық технологияларды енгізу жүйелі әрі мақсатты түрде жүргізілгенде ғана жетістікке жетуге болады;
3. жаңа инновациялық оқыту технологияларын енгізу барысында әрбір оқу ұйымының материалдық-техникалық базасының талапқа сай еместігі, немесе жетіспеуі, кадрлық әлеуметтің төмендігі көп кедергі келтіріп жатаыны бар.

Қазіргі жас ұрпақтың сапалы білім алуының бірден-бір шарты: оқу орындарындағы білім беру процесіне жаңа инновациялық технологияларды енгізу екендігі сөзсіз. Сол ғылыми-техникалық прогрестен қалыспай, жаңа педагогикалық инновацияларды дер кезінде қабылдап, тиімді пайдалана білу - әрбір ұстаздың негізгі міндеті болып табылады.

Қорыта айтсақ, жаңа инновациялық педагогикалық технологияның негізгі, басты міндеттері мынадай:

1. Білім алушының білім алуын, дамуын, басқа да іс-әрекеттерін мақсатты түрде ұйымдастыра білу;
2. Біліміне сай келетін бағдар таңдап алатындай дәрежеде тәрбиелеу;
3. Өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру, дамыту;
4. Аналитикалық ойлау қабілетін дамыту.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Жүнісбек Ә. Жаңа технология негізі - сапалы білім.- //Қазақстан мектебі, №4, 2008 ж.
2. Нағымжанова Қ. Инновациялық технологияның құрылымы. -А.:Өркен, 2007ж.
3. Көшімбетова С. Инновациялық технологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. – А.: Білім, 2008ж.
4. Интернет-ресурс

ВНЕДРЕНИЕ КЕЙС - ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ АТТЕСТАЦИИ, В РАМКАХ МОДУЛЬНО - КРЕДИТНЫХ ПРОГРАММ ОБУЧЕНИЯ

Федотова Ольга Анатольевна, магистр экономики, преподаватель специальных дисциплин

ГКП на ПВХ «Профессионально-технический колледж» акимата
города Астана

Аннотация: таңдалған тақырыптың өзектілігі жас мамандардың басқа жұмыс іздеуге ешқандай себеппен емес, алған мамандығы бойынша жұмыс істеу

қажеттілігімен байланысты. Өндірісте бейімделу және оқу және өндірістік процестер арасындағы алшақтықты азайту себептері. ТЖКБ түлектерін жұмысқа орналастыру және олардың мансаптық өсу мәселесі болашақ түлектер мен колледждерді де қызықтырады.

Түйін сөздер: бітіруші, кәсіптік бағдар, талапкер, мамандық, студент, жұмысқа орналасу

«Человек — дитя своего времени. Если он плох, в этом виновны его
современники»
Абай Кунанбаев

Благосостояние общества и экономика любого государства тесно связана с вопросами удовлетворения рынка труда профессиональными кадрами и качеством образования.

В своем обращении к народу Казахстана, президент четко высказал свое мнение по вопросам профессионального образования: «Казахи, молодые казахи, должны быть технарями. Это мое глубокое убеждение. Правительству следует детально проработать все эти вопросы. Если каждая финансовая промышленная группа поставит современный завод, обучит по тысяче-другой ребят из аулов, пригородов, даст им возможность честно зарабатывать, это уже серьезная гарантия социальной стабильности». [1]

Проведена огромная работа в этом направлении. Колледжам дана свобода в выборе методов и форм обучения, ведение производственно-хозяйственной деятельности, академическая свобода, конкурсный отбор специалистов, государственный заказ и государственные гранты на обучение.

Изменилось и отношение производственного сектора к колледжам, руководители и ведущие специалисты участвуют в процессе организации обучения, разработки форм и методов обучения, предоставляют места практики.

В нынешнем апреле появилась статистика ranking.kz, согласно которой из десяти выпускников колледжей шестеро трудоустроились и еще один решил продолжить обучение. [2] Это невысокий показатель.

Как выйти из сложившейся ситуации, что необходимо изменить в образовательной системе ТиПО Казахстана, какую роль в этом процессе отводится педагогу колледжа? Все эти вопросы и пути их решения рассматриваются на курса повышения квалификации при НАО «Талап». В частности в действующую курсовую подготовку введены новые модули: стажировка на производстве и вопросы «коуча» в процессе обучения.[3] Все это повлияло на изменение в форме Проекта и реализованы в ходе обучения.

Показатель трудоустройства отражает не только нежелание выпускника работать по специальности или низкое качество обучения, в том

числе психологическое состояние выпускника: его готовность социализироваться.

Процесс адаптации происходит всегда сложно и это влияет не только на качество и экономические показатели, но также наносит психологическую травму работнику.

Зачастую выпускник не готов к входу в коллектив, поэтому вопрос разрыва между учебным процессом и производственным (адаптация) всегда стоял и стоит остро.

Согласно научным исследованиям, процесс адаптации разделяют на этапы:

Ознакомительный: 1–2 месяца

Выпускник не оторвался от студенческой жизни и периодически сравнивает новое рабочее место с учебой в колледже. Ищет плюсы и минусы. Знакомится с регламентами, задачами, коллегами и руководителями отделов. Привыкает к правилам внутри коллектива.

Все это имеет право быть, но процесс производства непрерывен и не может ждать такой период. Необходимо понять, как вести учебный процесс для вхождения, адаптации и социализации выпускника в коллективе. Ознакомительный период закончится, когда выпускник поймет суть работы и перестанет стрессовать. К этому моменту возникнет душевный подъем, рабочий день станет привычным, складывается мнение о команде.

Приспособленческий: 2–4 месяца

Это момент, когда испытательный срок заканчивается. Появляется понимание сути работы и зон ответственности. Приходит общение с коллективом, в лучшем случае появляются приятели и те, кто менее симпатичен. Приходят новые задачи, новые зоны ответственности и новичок может совершать ошибки, получать критику, в итоге - разочарование, ощущение неполноценности и, как результат - уход с работы.

Можно сказать, что это период неизбежен и не несет в себе больших проблем. Но если заглянуть глубже, то разочарование — это снижение самооценки, неудовлетворенность собой, окружающими и в целом жизнью. Все это приводит к увеличению показателей правонарушений среди молодежи, высокий процент «суицида», разводы, брошенные дети, неполные семьи...

Задача учебного заведения ответить на все эти вопросы, научить выпускника правильно проживать этот период, приоритизации своих личных требований. Выполнение этой работы требует высоких профессиональных знаний, индивидуализации методик и различных приемов. В этом вопросе важно создание ситуаций, полного погружения в проблему и это невозможно без участия работодателя и производственной среды.

Мир меняется и живет своей жизнью. Задача человека выжить и найти свое «место под солнцем». Запущен процесс технической революции, меняются условия и требования к современным специалистам. Если ранее в

приоритете были знания, все остальное создавало государство, то сейчас каждый строит свою жизненную траекторию и лично несет ответственность за свои успехи или поражения. Первоочередная задача современного ТиПО - научить социализации в обществе, путем применения полученных знаний и навыков. Современная система подготовки кадров имеет все инструменты и предпосылки для подготовки высококлассных специалистов, умеющих вести конкуренцию и найти выход из любой ситуации.

Для этого в Казахстане за последние годы принято и сделано многое: разработаны программы, открыты центры в рамках Проекта «Жас маман», обновлены базы колледжей, закуплено новое оборудование, оргтехника, открыты новые колледжи, созданы учебные полигоны, принят Закон «О статусе педагога» и многое другое.[4] Но самое главное в этих новшествах - участие работодателей в процессе подготовки будущих специалистов. Создаются новые места практики, заключаются договоры о соцпартнерстве, работники предприятий участвуют в разработке программ обучения, ведут занятия, являются наставниками, участвуют в оценке результатов подготовки на всех этапах учебного процесса.

В туристической отрасли Казахстана, наряду с техническим и аграрным сектором, ведется работа по внедрению новых систем обучения. Открытие границ и изменяющаяся международная политика, позволило поставить ресторанный - туристический бизнес на более высокую ступень. Что соответственно потребовало введение в систему обучения большее количество лингвистики, а также разнообразие сырьевой базы и технологий приготовления блюд и изделий народов мира.

Переход на академическую самостоятельность позволил педагогам выбирать формы и методы обучения, аттестации и как следствие соединение теории и практики, внедрение в процесс международных стандартов и требований Worldskills.[5]

В статье рассматривается процесс проведения итоговой аттестации по специальности 10130300 «Организация питания», квалификации 3W10130302- «повар». Показаны все этапы подготовки, разработки и защиты итогового Проекта - результата оценки знаний, умений и компетентности будущего специалиста. В чем же новизна этого Проекта? Методика была разработана в процессе изучения современных методов и приемов ведения образовательного процесса, опробована в процессе изучения модулей по квалификации 3W10130301- повар, с учетом личной траектории развития студента. Претендует, как материал о внедрении новых форм организации учебного процесса.

В традиционную форму аттестации включено участие работодателя - наставника с места практики, который ведет студента с начала и до окончания Проекта. В итоге: создается кейс на определенный ассортимент продукции, который может быть введен в меню организации места практики студента. Проводятся все расчеты и прописываются все этапы от разработки до путей внедрения. Это дает полное погружение в профессию, тесный контакт всех участников процесса.

Основной процесс прикладной методики обучения Проекта являются исследования, основная цель которых заключается в решении конкретных практических задач. Такое исследование ориентировано на применение полученных результатов в реальной жизни. Исключительная особенность Проекта- решение определенной проблемы, ответ на конкретный вопрос, который имеет практическую значимость.

Студентам было предложено рассмотреть меню национальных кухонь мира, адаптировать его с учетом местной продукции и регионального компонента. При подборе и разработке блюд необходимо было изучить историю страны, гастрономические предпочтения и обычаи, учесть возможности организации, рассмотреть элементы кулинарного направления «Фьюжен». Рассмотреть сырье, его поставщиков, а также ведение технологического процесса и формы подачи. Провести маркетинговый опрос, рассчитать затраты и показать выгоду, обобщить полученные результаты и сделать вывод: быть таким введениям или нет. То есть сбор кейса.

Заключительный этап Проекта - рецензия на работу с места практики и приготовление блюд по меню для дегустации членами комиссии - работодателями. Педагоги, ведущие обучение, не участвуют в процессе оценки. Внедрение данной практики дает более глубоко и субъективно оценить компетентность студента, раскрыть его личные качества. Позволяет создать профессиональный тандем между всеми участниками Проекта.

Распределение участия при разработке и исследованиях: 80% - студент, 10%- педагог и 10%- наставник с производства. Такое разделение возможно только при условии понимания значимости и наличие знаний и умений, коммуникациями: колледж-студент-работодатель.

Новые условия аттестации позволило участникам Проекта:

студент: проведение исследований, навыки поисковой работы и умения обработки полученных данных, расширение кругозора. Составление бизнес-планов и все этапы разработок, изучение внутреннего рынка сырья и интернет услуг для ресторанного бизнеса. Приобретение знаний по изучаемой кухне, особенностей, обычаи страны, исторические факты. и. Маркетинговые инструменты – интервьюирование (прохождение психологических барьеров, вхождение в коллектив), расчеты позиций и калькуляция блюд. Оформление собранного материала - работа с интернет - ресурсами и программами. Стандарты мирового ресторанного бизнеса и построение собственной траектории развития, многое другое.

Работодатель: получение информации и понимание о процессе обучения, погружение в вопросы психолого-педагогического сопровождения студента, выявление проблем адаптации и решение, создание новых программ и форм обучения, сотрудничество и получение высококлассных специалистов, внедрение и изменение ассортимента блюд и форм обслуживания, повышение качества предоставляемых услуг.

Колледж: взаимодействие с производством, разработка и получение конкретных результатов, адаптированных на производстве. Конкретный продукт, который измерим по системе KPIs (“key performance indicators”-

ключевые показатели эффективности). На простом языке - оценка качества деятельности педагогического коллектива по достижению результата обучения. Выявление слабых и сильных сторон, проблем и пути их решения. Организация совместных мероприятий для создания атмосферы «погружения в профессию» и повышение мотивации к обучению.

И в заключение, для мониторинга полученных данных и принятия решения – применять это в работе или нет решает каждый сам.

Список литературы:

1. <https://www.akorda.kz/ru/poslanie-glavy-gosudarstva-kasym-zhomarta-tokaeva-narodu-kazahstana-183048> [1]
2. <https://ranking.kz/> [2]
3. Kasipkor.kz [3]
4. https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=32091648 [4]
5. <http://worldskills.kz> [5]

ПРИМЕНЕНИЕ STEM -ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ ФИЗИКИ

*Шарипов Аманжол Кашкенович, преподаватель физики
Колледж ТОО «Astana IT University»*

STEM-образование базируется на основе интеграции пяти предметных областей:

S-Science-естественные науки

T-Technology-технологии

E-Engineering-инженерия

A-Art-искусство

M-Math-математика

Объединяя их в целостную парадигму обучения, основанную на реальных проблемах окружающего мира

*КОМПЕТЕНЦИИ STEM В ЭПОХУ ИНФОРМАЦИОННЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ*

Задачи цифровых технологий:

интеллектуальное и эмоциональное

вовлечение обучающихся в образовательный процесс;

использование технических средств обучения и компьютерной техники для организации учебной деятельности

соразмерная и своевременная поддержка обучающихся с высокими способностями;

устранение перегрузки преподавателей рутинными задачами, высвобождение их времени для творческой и воспитательной работы;

освоение современных цифровых технологий, прежде всего в их применении, возможность выбора из широкого набора технологий;

перестройка методик преподавания, в частности внедрение игровых, проектных, соревновательных и коллективных методик на основе использования цифровых инструментов.

- Применение научно-технических знаний в реальной жизни.
- Развитие навыков критического мышления и разрешения проблем.
- Формирование уверенности в своих силах.
- Активная обратная связь преподавателя и студентов.
- Развитие интереса к физике и программированию.
- Можно использовать для выполнения курсовых работ по темам индивидуально и по разделам в группах.

Преимущества STEM- технологии:

развитие навыков ориентированный на результат дать более глубокие знания, студентам для применения их на практике при выполнении лабораторно-практических работ и решении задач по физике.

Основная цель STEM- технологии

На сегодняшний день STEM –на уроках физики это направление в образовании, которое подразумевает смешанную среду обучения и показывает студенту, как применять теорию и практику воедино в повседневной жизни.

Ведущая составляющая STEM-обучения – это экспериментально-инженерная деятельность. На лабораторных работах четко отражается использование теоретических знаний в умении считать, измерять, сравнивать, приобретать навыки анализа и делать выводы. Это помогает им получать необходимые математические и инженерные навыки.

Ожидание знакомства с чем-то новым развивает любо-звательность и познавательную активность, необходимость самим определять для себя интересную задачу, выбирать способы и составлять алгоритм ее решения, умение критически оценивать результаты, вырабатывает инженерный стиль мышления.

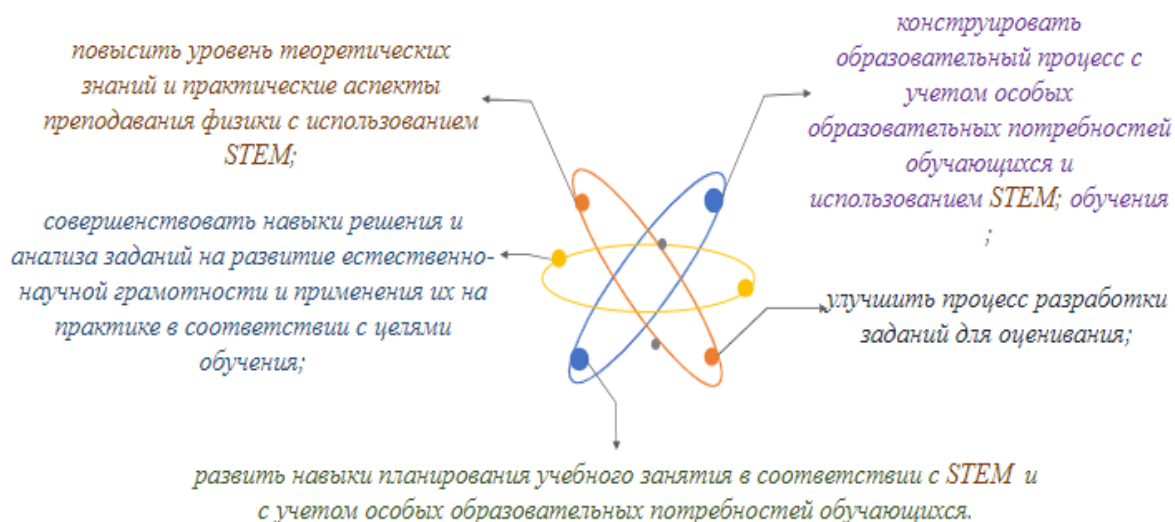
Создание межпредметной среды при использовании модели STEM-образования невозможно без симуляторов. Используя программу PHED colorado мы можем смоделировать электрическое поле, ход лучей в оптике, собрать электрическую цепь.

Линии напряженности электрического поля.

Закон Архимеда, плотность вещества.

Ожидаемые результаты:

Ожидаемые результаты:

Мазмұны/Содержание

Абишканова А.М. Использование инновационных технологий и методов обучения как условие повышения качества подготовки студентов колледжа	2
Адырбекова У.Ж. Сандық технология мүмкіндіктері – заманауи сабақ кепілі.....	4
Алтынбек Н. Е. Арнайы пәндер және өндірістік оқыту сабағында цифрлы технологияларды пайдалану	5
Амангельдинова Ж.А. Применение игровых методов на занятиях экономики.....	8
Аубакирова Р.М. Использование методики ВОППPS в профессиональном	12

обучении.....	
Ахметова Д.С. Повышение квалификации как средство развития творческого потенциала.....	14
Баделқызы Л. Біліктілік арттыру- оқытушының шығармашылық әлеуетін дамыту құралы.....	18
Бақбергенова Қ.А. Маман дайындау – болашақ кепілі.....	20
Бекбаев Д.К. Цифровые технологии в образовании: проблемы и перспективы применения.....	22
Бектасова Г.А. Біліктілік курсына неге барғым келеді?.....	25
Бисимбаева Г.Т. Речевая компетентность – залог успеха будущего специалиста.....	27
Буданова Г.Е. Инновационные технологии в современном образовательном пространстве.....	31
Габдулла М.Г. Цифровые технологии в образовании по специальности «дизайн интерьера, реставрация и реконструкция зданий»: проблемы и перспективы применения.....	34
Голубева С.С. Профессиональная компетенция педагога колледжа в условиях цифрового образования.....	36
Джумашева А.Е. Технология исследовательской деятельности через обучение литературы.....	43
Дүйсембай Г. А. Білім беру үрдісіне инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу.....	45
Дүйсенбекова Ж.Б. Наибольшее и наименьшее значения функции.....	50
Есиркепова А.К. «Цифровые технологии в образовании: проблемы и перспективы применения».....	56
Жабинова А. Д. Білікті маман – ел болашағы.....	58
Жәдігерова Қ.С. Методические основы применения метода проектов на занятиях английского языка.....	60
Жилкайдарова Г. Б. Инновациялық тәсілдердің артықшылықтары.....	65
Кажғалиева Н.Т. Білім берудегі цифрлық технологиялар: қолдану мәселелері мен перспективалары.....	69
Калел Г. Білім берудегі цифрлық технологиялар: қолдану мәселелері мен перспективалары.....	69
Касенханова С. Внедрение инновационных педагогических технологий....	71
Касымов М.М. Применение инновационных технологий для самостоятельной работы на уроках истории Казахстана.....	76
Кобегенова Р.А. Білім алушыларды оқу процесіне тартудың әдістері.....	77
Кубжетерова А. «Пәнді оқыту үдерісіндегі цифрлық технологиялар»	83
Кусаинова Ж. Е. Ролевой репертуар педагога в условиях академической самостоятельности и академического превосходства.....	85
Куттыбаева М.С. «Кәсіби ағылшын тілі пәнін оқыту барысында quizlet қосымшасының тиімділігі»	88
Максименкова А.О. Влияние цифровых технологий на проектирование	91

дизайна в интерьере.....	94
Мерекенова С.З. Новые образовательные методы как условие профессионального развития педагога.....	94
Наурызова Г.Ө. «Ғимараттар мен құрылымдарды салу және пайдалану» мамандығына арнайы пәндерді оқытуда цифрлық технологияларды қолдану мәселелері мен перспективалары.....	97
Нургожина А.Т. Интеграция тик-ток, мемов и других визуальных инструментов в учебный процесс.....	99
Рахимбекова Н.Т. Цифрлық білім беру ортасында болашақ мамандарды кәсіби іс-әрекетке даярлаудың әдістемесі.....	101
Сапарбекова Г.Ж. Менің педагогикалық философиям.....	105
Сарбасова К.К. Білім берудегі цифрлық технологиялар: қолдану мәселелері мен перспективалары.....	108
Сейтқазы Н.С. Білім беруді дамытудағы әлеуметтік-психологиялық тәрбиелік аспектілері.....	112
Талдаубек А. Инклюзивті білім беру және аутизм: әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруда робототехника мен виртуалды шындықтың рөлі.....	117
Темірке С.Ф. Білім берудегі цифрлық технологиялар: қолдану мәселелері мен перспективалары.....	124
Толлеуова Н.Б. Инновационные технологии в психологической практике: эффективное применение ситуационных задач для развития студентов.....	125
Туматаева З.С. Білім беру үрдісінде инновациялық педагогикалық технологияларды енгізу.....	127
Федотова О.А. «Внедрение кейс - технологий при проведении аттестации, в рамках модульно- кредитных программ обучения».....	132
Шарипов А.К. Применение STEM-технологии на уроках физики.....	136